

2023-жылга карата Бишкек шаарынын жергиликтүү бюджетинин түзүлүшүнө жана аткарылышына, 2023-жылдын 1-январынан тартып 2024-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата Бишкек шаарынын мэриясынын Муниципалдык мүлктү башкаруу департаментинин бюджетинин аткарылышына жүргүзүлгөн шайкештик аудити жөнүндө отчет

Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 108-беренеси, Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 72-беренеси, “Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамы, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын 2024-2025-жылдарга аудитордук иш планы жана Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын 2024-жылдын 29-октябрындагы № 06-1/702 жана башка буйруктарына ылайык, 2023-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата Бишкек шаарынын жергиликтүү бюджетинин түзүлүшүнө жана аткарылышына шайкештик аудити жүргүзүлдү.

Жооптуу тарап жана аудит субъекттери:

Бул аудитке карата жооптуу тарап болуп Бишкек шаарынын мэриясы, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Бишкек финансы башкармалыгы саналат.

Аудит субъекттери: Бишкек шаарынын мэриясы, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Бишкек финансы башкармалыгы, Бишкек шаарынын мэриясынын бюджеттик мекемелери, Муниципалдык мүлктү башкаруу департаменти *(2023-2024-жылдарга карата)* жана муниципалдык ишканалары.

Аудиттин максаты

Бишкек шаарынын бюджетинин түзүлүшүнө жана аткарылышына аудит жүргүзүү, аудиттин негизинде аудит субъектисинин ишин жөнгө салуучу ченемдик укуктук актыларга ылайык келүүсү жөнүндө ишенимдүү далилдерди алуу.

Аудит субъектисинин жоопкерчилиги:

Бишкек шаарынын мэриясынын жалпы милдеттерине “Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жөнүндө” жана “Борбордун статусу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык, жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүү боюнча, мамлекеттик берилген ыйгарым укуктарды жүзөгө ашыруу, ошондой эле ушул аудиттин предмети – Бишкек шаарынын бюджетин түзүү жана аткаруу үчүн жооптуу болуу кирет.

Жүргүзүлгөн аудитке карата жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органдарынын жетекчилиги, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Бишкек финансы башкармалыгынын жетекчилиги бардык суралуучу маалыматтарды, финансылык отчеттуулукту даярдоо жана так берүү, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарын сактоо

жана жетекчилик Бишкек шаарынын бюджетин сапаттуу түзүү жана аткаруу үчүн зарыл деп эсептеген ички контролдоо системасы үчүн жоопкерчилик тартышат.

Аудитордун жана аудит тобунун милдети

Аудитордун жана аудит тобунун милдети жүргүзүлгөн аудиттин негизинде аудиттин предметинин тиешелүү аудит критерийлерине ылайыктуулугу боюнча өз алдынча корутундуга келүү.

Аудит корутундуларды тастыктоого жетиштүү далилдерди алуу үчүн жол-жоболорду аткарууну камтыйт. Аткарылган жол-жоболор аудитордун кесипкөй чечимине, анын ичинде алдамчылыктын же катанын кесепетинен жол берилген олуттуу ылайык келбөөчүлүк тобокелдигине баа берүүгө көз каранды. Аудиттин аткарылуучу жол-жоболору бул жагдайларда ылайыктуу деп эсептейбиз. Аудит чогултулган аудитордук далилдер ушул отчетто баяндалган корутундулар үчүн негизди камсыз кылууга жетиштүү жана ылайыктуу деп эсептейт.

Аудиттин предмети

Аудиттин предмети болуп жергиликтүү бюджеттин аткарылышы боюнча жана муниципалдык мүлктү башкаруу боюнча Бишкек шаарынын мэриясынын, Финансы министрлигинин Бишкек финансы башкармалыгынын иш-аракеттеринин Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарына шайкеш келүүсүнө баа берүү саналат.

Аудиттин чөйрөсүнө камтылган иш-чаралар:

- Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын мурдагы аудитинин жыйынтыктары боюнча берилген жазма буйруктардын, сунуштамалардын толугу менен жана өз убагында аткарылышын талдоо;
- Бишкек шаарынын бюджетинин түзүлүшүнө жана аткарылышына баа берүү;
- Бишкек шаарынын түзүмүн талдоо жана аны күтүүгө (кармоого) кеткен чыгымдарды талдоо;
- атайын эсептик каражаттардын кирешелеринин жана чыгашаларынын сметасынын аткарылышына аудит;
- бухгалтердик эсептин жана финансылык отчеттуулуктун абалына баа берүү;
- коммуналдык кызматтардын лимиттеринин сакталышынын аудити;
- ижара мамилелеринин аудити;
- учурдагы жана капиталдык оңдоого кеткен чыгымдардын аудити;
- “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын

Мыйзамынын талаптарынын аткарылышына аудит.

Аудиттин критерийлери:

- Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодекси;
- Кыргыз Республикасынын Салыктык эмес кирешелери жөнүндө кодекси;
- Кыргыз Республикасынын Жер кодекси;
- Кыргыз Республикасынын Эмгек кодекси,

- Кыргыз Республикасынын мыйзамдары:

- “Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жөнүндө”;

- “Борбордун статусу жөнүндө”;

- “Жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын статусу жөнүндө”;

- “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө”;

- “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамдары;

- Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы № 266 ПЖ “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” Жарлыгы;

- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 1-августундагы № 422 “Республикалык маанидеги шаарлардын мэрияларынын жана шаардык кеңештеринин типтүү түзүмүн, штаттык расписаниесин, ченемдерин жана санын бекитүү жөнүндө” токтому;

- Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2018-жылдын 25-декабрындагы № 137-П жана 2023-жылдын 11-июлундагы № 2-б буйруктары менен бекитилген, “Мамлекеттик башкаруу секторундагы бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” Жоболору;

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы № 231 токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасында ишкердик субъекттери, коммерциялык эмес уюмдар (бюджеттик мекемелерди албаганда) тарабынан бухгалтердик эсептин жана каржылык отчеттуулуктун жүргүзүлүшүнүн маселелери жөнүндө” Жобосу;

- Бишкек шаардык Кеңешинин 2020-жылдын 14-январындагы № 144 токтому менен бекитилген Бишкек шаарынын жергиликтүү жамаатынын Уставы;

- Бишкек шаардык кеңешинин 2023-жылдын 3-майындагы № 84 “2023-жылга Бишкек шаарынын бюджетин бекитүү жана 2024-2025-жылдарга болжолу жөнүндө” токтому;

- Бишкек шаардык кеңешинин 2023-жылдын 27-декабрындагы № 109 “Бишкек шаардык кеңешинин 2023-жылдын 3-майындагы № 84 “2023-жылга Бишкек шаарынын бюджетин бекитүү жана 2024-2025-жылдарга болжолу жөнүндө” токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу” токтому жана башка Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары.

Аткарылган иштин кыскача баяндамасы

Бишкек шаарынын мэриясынын жана ага караштуу бюджеттик мекемелердин, муниципалдык ишканалардын, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Бишкек шаардык жана райондук финансылык башкармалыктарынын ишине тиешелүү жергиликтүү бюджетти аткаруу, бюджеттик мекемелердин, муниципалдык мүлктү башкаруу боюнча

кирешелер жана чыгашалар сметасынын аткарылышы боюнча ченемдик-укуктук актыларды изилдөө.

Аудит аныкталгандарды тастыктаган жетиштүү жана туура далилдерди алуу үчүн жол-жоболорду аткарууну камтыйт.

Документ жүгүртүүнүн чоң көлөмүнө байланыштуу, аудит тандалма негизде жүргүзүлгөн жана аудит каталарды таппоо үчүн аудитордук тобокелдик укугун өзүнө калтырат.

Аудит чогултулган аудитордук далилдер ушул отчетто баяндалган тыянактар жана сунуштамалар үчүн негизди камсыз кылуу үчүн жетиштүү жана ылайыктуу деп эсептейт.

“Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 29-беренесине ылайык аудитке берилген документтердин, финансылык отчеттуулуктун, башка отчеттордун жана маалыматтардын толуктугу жана тууралыгы үчүн жоопкерчиликти аудит объектисинин кызмат адамдары жана аткаруучу адамдары тартат.

Аудит мезгилине карата Бишкек шаарынын мэри болуп Э.М. Абдыкадыров 2022-жылдын 24-февралынан баштап 2023-жылдын 31-октябрына чейин, А.Ж. Жунушалиев 2023-жылдын 1-ноябрынан тартып бүгүнкү күнгө чейин иштеп келүүдө.

Бишкек финансы башкармалыгынын башчысы болуп Р.З. Садырбаев 2022-жылдын 5-августунан баштап бүгүнкү күнгө чейин иштеп келүүдө.

Корутунду

Аудиттин жыйынтыгы боюнча Бишкек шаарынын мэриясынын, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Бишкек финансы башкармалыгынын 2023-жылга Бишкек шаарынын бюджетин түзүү, аткаруу, муниципалдык ишканаларды жана муниципалдык мүлктү башкаруу боюнча иши олуттуу аспектилерде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын жана ченемдик укуктук актыларынын талаптарына ылайык келбегендиги аныкталып, аудит тарабынан төмөндөгү **өзгөчө белгилөөчү жагдайларга** байланыштуу терс корутунду берилет:

1. Бишкек шаардык кеңеши тарабынан Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 133-беренесинде каралган бюджеттик ыйгарым укуктары, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 102, 115, 117-беренелерине ылайык бюджеттик укуктук мамилелерди жөнгө салуу өз убагында аткарылган эмес;

2. Бишкек шаарынын бюджетинин киреше бөлүгүндө 3,0 млн евро гранттык каражаттын келип түшүшү көрсөтүлбөстөн, пайдаланууга жол берилген;

3. Жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгүнүн болжолу жалпы 954,0 млн сомго негизсиз төмөндөтүлгөн, анын ичинде жер ижарасы үчүн төлөм – 154,0 млн сомго, айыл чарбага тиешеси жок жерлерди сатуу – 800,0 млн сомго.

Формалдуу эмес сектордо иштегендердин саны 312,7 миң адамды, 56,9 миң патент менен иштегендерди эске алганда, эмгек мамилелерин

формалдаштыруунун эсебинен салыктык түшүүлөрдүн 2 595,0 млн сомдон (минималдуу болжолдуу киреше менен) же 8 805,0 млн сомго (орточо эмгек акы менен) чейин резерви бар экенин көрсөтөт;

4. Бюджеттик мыйзамдарда жана Бишкек шаардык кеңешинин 2023-жылдын 3-майындагы № 84 токтомунда каралбаган “өз ара эсептешүүлөр” тартибинде 2 862,8 млн сомго чыгымдар жүзөгө ашырылган;

5. 2023-жылдын бюджетинин аткарылышынын жыйынтыктары бурмаланып, анын курамына 2022-жылдын аягына карата бөлүштүрүлбөгөн каражаттардын 1309,5 млн сом суммасындагы калдыгы негизсиз киргизилип, киреше бөлүгү жогорулатылып, Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы № 266 “Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик жарандык кызматчыларынын жана муниципалдык кызматчыларынын эмгек акы төлөөнүн шарттары жөнүндө” Жарлыгынын талаптарын бузуу менен, 111,6 млн сом материалдык жардамга багытталган;

6. Эмгек акыга жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыктары боюнча 324,7 млн сомго мыйзам бузуулар аныкталган, анын ичинде, бюджеттик мекемелерде – 282,0 млн сомго жана муниципалдык ишканаларда – 42,7 млн сомго;

7. Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 24-беренесинин 4-пунктунун талаптарын бузуу менен, Бишкек шаарынын мэринин резервдик фондунун 25,2 млн сомун муниципалдык кызматкерлерге материалдык жактан стимул берүү үчүн, муниципалдык органдардын материалдык-техникалык жана финансылык камсыз кылуу боюнча иш-чараларга пайдаланылган;

8. Бишкек шаарынын мэриясына караштуу муниципалдык ишканалардын финансылык отчеттуулугун Бишкек мэриясына тапшыруу системасынын жоктугу аныкталган. Ошону менен бирге, муниципалдык ишканалардын финансылык отчеттуулугун консолидациялоо аткарылган эмес. Муниципалдык ишканалардын финансылык абалынын начарлашына дебитордук карыздын өсүшү өбөлгө болгон, 2024-жылдын 1-январына карата 2022-жылдын деңгээлине карата 1,4 эсеге же, 661,7 млн сомго өсүп, 2 463,2 млн сомго жеткен;

9. “Бишкек башкы архитектура” мамлекеттик мекемесинде бухгалтердик эсептердеги маалыматтар менен финансылык отчеттуулуктун ортосундагы олуттуу дал келбестиктердин болгондугуна жана “Бишкекасфальтсервис” муниципалдык ишканасында финансылык отчеттуулуктун жоктугуна байланыштуу, аудит тарабынан ой пикирин (корутунду) билдирүүдөн баш тартылган;

10. “Бишкек жылуулук-энерго” муниципалдык ишканасында Бишкек шаарынын мэриясынын 2023-жылдын 16-ноябрындагы № 311-б буйругун бузуу менен 8,8 млн сом өлчөмүндөгү каражаттар максаттуу багыты боюнча пайдаланылган эмес;

11. Бишкек шаарынын мэриясынын Транспорт жана жол-транспорттук инфраструктурду өнүктүрүү департаменти тарабынан 89,3 млн сомго субсидиялар ашыкча каржыланган, анын ичинен: “Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорт ишканасы” муниципалдык ишканасына - 78,8 млн сомго жана

“Бишкек троллейбус башкармалыгы” муниципалдык ишканасына - 10,5 млн сомго;

12. Тамак-аш менен камсыз кылуу чыгымдарына жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгы боюнча 32,6 млн сомго бузуулар аныкталган;

13. SOS Герман Гмайнер окуу тарбия комплекси жергиликтүү бюджеттен 19,5 млн сомго негизсиз каржыланган;

14. Жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгүнүн жана активдердин болжолдоо резерви 13 669,3 млн сом, чыгымдар 122,7 млн сом болгон учурда, Муниципалдык мүлктү башкаруу департаментин күтүүгө 99,5 млн сом бюджеттик каражаттар натыйжасыз чыгымдалган;

15. “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын талаптарын бузуу фактылары 1 793,0 млн сомго аныкталган;

16. Жалпы 1 044,3 млн сомго мөөнөтү өткөн дебитордук карыздар жана 13,3 млн сомго мөөнөтү өткөн кредитордук карыздар аныкталган.

Аудит субъектисине кыскача мүнөздөмө

Бишкек шаарынын мэриясы (мындан ары – мэрия) өз ишин “Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жөнүндө” жана “Борбордун статусу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына, Бишкек шаардык кеңешинин 2020-жылдын 14-январындагы № 144 токтому менен бекитилген Бишкек шаарынын жергиликтүү жамаатынын Уставына ылайык жүзөгө ашырат. Уставга ылайык, Бишкек шаарынын мэриясы аткаруу бийлик органынын милдеттерин жана ыйгарым укуктарын ишке ашыруу боюнча мэрдin ишин камсыз кылуу үчүн түзүлгөн шаардык өз алдынча башкаруунун аткаруучу-тескөөчү органы болуп саналат.

Бишкек шаарынын мэриясынын түзүмү Кыргыз Республикасынын Бишкек шаарынын мэриясынын 2023-жылдын 5-апрелиндеги № 74 токтому менен бекитилген, ага ылайык Бишкек шаарынын мэриясынын түзүмү 15 ведомстволук бөлүмдөрдөн, 4 администрациялык райондор боюнча муниципалдык администрациялардан, 22 муниципалдык аймактык башкармалыктардан жана 14 муниципалдык ишканалардан турат.

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын мурдагы аудитинин жыйынтыктары боюнча жазма буйруктарынын жана сунуштамаларынын аткарылышы

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы, 2022-жылдын 1-январынан тартып 2022-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата Бишкек шаарынын жергиликтүү бюджетинин түзүлүшүнө жана аткарылышына жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыктары боюнча жөнөтүлгөн:

1. 57 пункттан турган жазма буйруктун (2024-жылдын 20-декабрында №01-20/177) 29 пункту аткарылган, 24 пункт жарым-жартылай аткарылган (1, 2, 10, 11, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 27, 28, 29, 34, 36, 38, 44, 47, 48, 49, 50, 55-пункттары), 4 пункт аткарылган эмес (15, 17, 37 жана

56-пункттары). Калыбына келтирилүүгө тийиш болгон 4 825,6 млн сомдон 1 690,1 млн сом калыбына келтирилди, калыбына келтирилбеген сумма 3 135,5 млн сом.

2. 60 пункттан турган сунуштаманын (2024-жылдын 20-декабрында №01-20/178) 57 пункту аткарылып, 3 пункту жарым-жартылай аткарылган (35, 37, 43-пункттары).

2019-2021-жылдарга Бишкек шаарынын жергиликтүү бюджетинин түзүлүшүнө жана аткарылышына жүргүзүлгөн аудиттердин жыйынтыктары боюнча калыбына келтирилүүгө тийиш болгон 3 880,0 млн сомдон 1 889,2 млн сому калыбына келтирилип, калган 1 990,8 млн сом калыбына келтирилген эмес.

Аудит мезгили	Калыбына келтирилүүгө тийиш	Калыбына келтирилди	Калыбына келтирилбеген сумма
2019-2020-ж.	2 390,3 млн сом	1 880,4 млн сом	509,9 млн сом
2021-ж.	1 490,8 млн сом	8,8 млн сом	1 480,9 млн сом
	3 880,0 млн сом	1 889,2 млн сом	1 990,8 млн сом

Сунуштама

1. 2022-жылдын 1-январынан тартып 2022-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата Бишкек шаарынын жергиликтүү бюджетинин түзүлүшүнө жана аткарылышына жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыктары боюнча берилген:

- жазма буйруктун (2024-жылдын 20-декабрындагы №01-20/177) жарым-жартылай аткарылган 2, 10, 11, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 27, 28, 29, 34, 36, 37, 38, 44, 47, 48, 49, 50, 55, 57-пункттары жана аткарылбаган 1, 15, 17, 56-пункттары аткарылсын.

- сунуштаманын (2024-жылдын 20-декабрындагы №01-20/178) жарым-жартылай аткарылган 35, 37, 43-пункттары аткарылсын.

2. 2019-2022-жылдарга Бишкек шаарынын жергиликтүү бюджетинин түзүлүшүнө жана аткарылышына жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыктары боюнча жалпы **5 126,3 млн сом** өлчөмүндөгү калыбына келтирилбеген сумманын калдыгы калыбына келтирилсин.

Бишкек шаарынын мэриясе:

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын аудиттеринин жыйынтыктары боюнча берилген жазма буйруктарынын жана сунуштамаларынын толук аткарылбагандыгы жана айрым бузуулар дагы кайталангандыгы үчүн, Бишкек шаарынын мэриясынын жана анын бюджеттик мекемелеринин жана муниципалдык ишканаларынын кызмат адамдарынын жеке жоопкерчиликти кароо сунуш кылынат.

Бишкек шаарынын бюджетинин түзүлүшү жана аткарылышы

Бишкек шаарынын 2023-жылга бюджет, Бишкек шаардык кеңешинин (мындан ары - БШК) 2023-жылдын 3-майындагы № 84 “2023-жылга Бишкек шаарынын бюджетин бекитүү жана 2024-2025-жылдарга болжолу жөнүндө” токтому менен кирешелер жана чыгашалар боюнча 22 869,6 млн сом суммасында бекитилген.

БШКнын 2023-жылдын 27-декабрындагы №109 токтому менен 2023-жылдын 3-майындагы №84 “2023-жылга Бишкек шаарынын бюджетин бекитүү жана 2024-2025-жылдарга болжолу жөнүндө” токтомуна өзгөртүүлөр киргизилип, Бишкек шаарынын такталган бюджетинин кирешелер бөлүгү 22 206,0 млн сом суммасында бекитилген.

Аныкталды жана корутунду

Аудит учурунда Бишкек шаарынын бюджетин түзүүдө жана аткарууда Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинде каралган мөөнөттөр сакталбагандыгы аныкталган.

Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 102-беренесинин талаптарын бузуу менен, “Кыргыз Республикасынын 2023-жылга жана 2024-2025-жылдардын пландык мезгилине республикалык бюджетти жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамы 2023-жылдын 17-январында кабыл алынган, ал эми Бишкек шаарынын бюджетти Бишкек шаардык кеңешинин №84 “2023-жылга Бишкек шаарынын бюджетин бекитүү жана 2024-2025-жылдарга болжолу жөнүндө” токтому 2023-жылдын 3-майында **4 айга** кечигүү менен бекитилген.

Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 115-беренесинин талаптарын бузуу менен, БШКнын 2023-жылдын 3-майындагы №84 “2023-жылга Бишкек шаарынын бюджетин бекитүү жана 2024-2025-жылдарга болжолу жөнүндө” токтомуна өзгөртүүлөр БШКнын 2023-жылдын 27-декабрындагы №109 токтому менен **1 айга** кечигүү менен киргизилген.

Бишкек шаардык кеңеши тарабынан Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 117-беренесинин талаптарын бузуу менен, Бишкек шаарынын 2023-жылдын бюджетинин аткарылышы жөнүндө отчет 2025-жылдын 25-июнунда гана **15 айга** кечигүү менен бекитилген.

Жыйынтыгында, Бишкек шаардык кеңеши тарабынан Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 133-беренесинде каралган бюджеттик ыйгарым укуктарынын, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 102, 115, 117-беренелерине ылайык бюджеттик укуктук мамилелерди жөнгө салуу өз убагында аткарылбагандыгы белгиленет.

Сунуштама

Бишкек шаардык Кеңешине:

Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 133-беренесинде каралган бюджеттик ыйгарым укуктарга, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 102, 115, 117-беренелерине ылайык, бюджеттик процесстин түзүүдөн аткарууга чейинки этаптарында каралган мөөнөттөрдүн бузулушуна жол берилбесин.

Бишкек шаарынын макроэкономикалык көрсөткүчтөрү

Бишкек шаары Кыргызстандын экономикасынын өнүгүшүнө олуттуу салым кошот. Республика боюнча шаардын ИДПсынын жалпы көлөмүндөгү үлүшү болжол менен 40% түзүп, өлкө калкынын 20% жумуш менен камсыз кылып, ИРПнын ИДПга болгон үлүшү 43,8% түзгөн.

2023-жылы Бишкек шаарынын экономикасынын реалдуу өсүү темпи 4,8%, ал эми болжолдуу көрсөткүч 4,4% түзгөн. Регионалдык дүң продукттун (РДП) көлөмү 472,3 млрд сомду, ал эми болжолдуу көрсөткүч 287,0 млрд сомду түзгөн, же болбосо болжолдон 1,6 эсе көп. РДПнын ИДПга болгон үлүшү 43,8% түзгөн, болжол менен 37,1% деп күтүлгөн.

2023-жылы Бишкек шаарында орточо айлык эмгек акы - 37 455 сомду, жашоо минимуму – 7 901,1 сомду түзгөн (2022-жылы эмгек акы – 32 229 сом, жашоо минимуму – 7 306,7 сом).

Бишкек шаарынын 2022-2027-жылдарга социалдык-экономикалык өнүгүүсү

№1 таблица

Көрсөткүчтүн аталышы	Бирдик	2022 г.	2023-ж. ¹	2024-ж.	Болжол		
		(факт.)			2025-ж.	2026-ж.	2027-ж.
Бишкек ш. ИРП	млн сом.	417 953,3	472 274,7	565 023,2	670693,2	809970,0	984723,4
ИРП реалдуу өсүш темпи	%	109,8	104,8	105,2	105,1	104,4	105,0
ИРПнын ИДП үлүшү	%	40,9	43,8	44,9	45,8	47,5	48,4
ИРП ар бир адамга үлүшү	миң сом.	370,1	322,3				
Өндүрүш продукциянын көлөмү	млн сом.	57 148,9	68229,1	65728,0	72195,3	75904,7	93128,4
Физикалык көлөмдүн индекси	%	107,8	121,5	103,4	105,2	101,2	117,6
Рынок кызмат көрсөтүүнүн көлөмү	млн сом.	608 432,4	951 808,0	967414,2	1161275,0	1359020,4	1587750,3
Курулуштун дүң продуктусу	млн сом.	67197,5	70889,2	89487,3	102285,3	117115,1	132517,6
Керектөө баалардын индекси	былт. жылга % м-н	100,7	100,3				
Негизги капиталга инвестиция	млн сом.	47 200,9	52776,7	65264,8	75005,8	82461,8	91736,7

Бишкек шаарынын бюджетин түзүү процесси төмөндөгүдөй

(млн сом)

	Бекитилген БШК 03.05.2023-ж. №84 токтому	Такталган бюджет			Такталган бюджеттен четтөө		Накта аткарылышы		Такталган бюджеттин аткарылышы	
		БШК 27.12.23-ж. №109	Отчет	КР ЭП	Отчет	КР ЭП	Отчет	КР ЭП	Отчет	КР ЭП
1	2	3			4		5	6	7	8
Кирешелер	22869,6	22206,0	22206,0	22206,0	-	-	21876,2	21876,2	-329,8	-329,8

¹ 2023-жылдан 2027-жылга чейинки көрсөткүчтөртөр Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 8-сентябрындагы №454 “Кыргыз Республикасынын 2024-2028-жылдарга социалдык-экономикалык болжолу” токтомунан алынган.

Жергиликтүү бюджеттин деңгээлдеринин ортосундагы максаттуу трансферттер	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Өз ара эсептешүүлөр боюнча алынган каражаттар	-	-	1514,1	-	+1514,1	-	2862,8	-	+1348,7	-
Жыл башына калдык	1270,2	1270,2	1270,2	-	-	-	1309,5	-	+1309,5	-
Кирешелер балансы		22206,0	24990,4		+2784,4	-	26048,6	21876,2	+1058,2	-
Чыгашалар	22869,6	22206,0	23476,3	22206	+1270,3	-	22689,3	22689,3	-787,0	+483,3
Өз ара эсептешүүлөр боюнча өткөрүлгөн каражаттар	-	-	1514,1	-	+1514,1		2862,8	-	+1348,7	-
Бардык чыгашалар	-	22206,0	24990,4	-	+2784,4		25552,2	22689,3	+561,7	+483,3
Дефицит	-	-	-					813,1		813,1
Профицит	-	-	-				496,4			
Жыл башына калдык								1309,5		
Жыл аягына калдык								496,4		

Аныкталды

Бюджетти тактоо анализи көрсөткөндөй, 2023-жылы регионалдык дүң продукттун (РДП) реалдуу өсүшү 104,5% түзгөнүнө карабастан, кирешелер жана чыгашалардын болжолу 663,6 млн сомго кыскартылып, 22 206,0 млн сом деңгээлинде бекитилген.

Бюджеттин киреше бөлүгүндөгү өзгөрүүлөр:

- жеке киреше салыгы 113,7%га же 1 200,0 млн сомго көбөйгөн;
- салыктык эмес кирешелер 154,0 млн сомго (жер ижарасы үчүн төлөм) азайган, айыл чарбага тиешеси жок жерлерди сатуу 800,0 млн сомго азайган;
- республикалык бюджеттен трансферттер 921,0 млн сомго азайган.

Формалдуу эмес сектордо иштегендердин саны 312,7 миң адамды, 56,9 миң патент менен иштегендерди эске алганда, эмгек мамилелерин формалдаштыруунун эсебинен салыктык түшүүлөрдүн 2 595,0 млн сомдон (минималдуу болжолдуу киреше менен) же 8 805,0 млн сомго (орто эмгек акы менен) чейин резерви бар экенин көрсөтөт.

Аудитордук корутунду берүү учурунда, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Бишкек финансы башкармалыгынын башчысы Р.З. Садырбаев “Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 32-беренесин бузуу менен, патенттик негизде иштеген субъекттердин санын 3 эсеге (108 миң бирдик) ашырып көрсөтүү менен, атайылап туура эмес маалымат берүү менен милдеттерин ак ниетсиз аткарган.

Муну менен бирге, формалдуу эмес сектордо иштегендердин санын аз көрсөтүүсү Бишкек шаарынын киреше бөлүгүндөгү резервдерин 1,3 млрд сомдон 4,0 млрд сомго чейин жашыруу аркылуу аудитордук топту жана коомчулукту адаштыруу максаты болгон.

Муниципалдык мүлктү башкаруу департаментинин (ММБД) директору Рыскулбек уулу Таланттын катына ылайык, Бишкек шаардык кеңешинин комиссиясынын курулуш компанияларына жер тилкелерин сатуу боюнча чечимдери аткарылбагандыктан, “Айыл чарбага тиешеси жок жерлерди сатуу” булагы боюнча баштапкы бекитилген болжомол 800,0 млн сомго кыскарган.

2023-жылы ММБД тарабынан 10 ижарачынын жер тилкелерин сатып алуу боюнча арыздары каралып жана 391,8 млн сомдук жер тилкелери боюнча чечим кабыл алынган. Бирок, “УКС” ЖЧКсы менен гана келишим түзүлүп, 3,5 млн сомго сатып алуу ишке ашырылган. Натыйжада, жергиликтүү бюджеттин кирешеси 388,3 млн сом жоготууга учураган.

Жер ижарасы боюнча дебитордук карыздын 888,5 млн сом болгонуна карабастан, болжолдуу киреше 154,0 млн сомго төмөндөтүлгөн.

Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 48-беренесинин талаптарына ылайык, “Муниципалдык ишканалардын пайдасынан чегерүүлөр” жана “Унааны парковкалоо жана токтотуу үчүн жыйым” булактары боюнча жергиликтүү бюджеттин кирешесин болжолдоо аткарылган эмес (85,0 млн сом).

Натыйжада, жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгүнүн болжолу жалпы 954,0 млн сомго төмөндөтүлгөн, анын ичинде жер ижарасы үчүн төлөм – 154,0 млн сомго, айыл чарбага тиешеси жок жерлерди сатуу – 800,0 млн сомго.

Мындан тышкары, 2023-жылдын бюджеттин аткарылышы боюнча отчеттун долбоорунда киреше жана чыгаша бөлүмдөрүндө такталган көрсөткүчтөр туура эмес чагылдырылган. Отчеттун долбооруна 2023-жылдын 3-майындагы № 84 токтомунун “Өз ара эсептешүүлөр боюнча алынган жана өткөрүлгөн каражаттар” позициясында каралбаган 1 514,1 млн сом каражаты киргизилген. Мында, иш жүзүндөгү аткарылышы 2 862,8 млн сомду түзгөн.

Бишкек шаардык кеңешинин “Бишкек шаарынын 2023-жылдагы бюджетин боюнча отчетту бекитүү жөнүндө” токтом долбоорунда бюджеттин киреше бөлүгү 21 876,2 млн сомдун ордуна, 23 185,7 млн сом суммасында көрсөтүлгөн. 1 309,5 млн сом жыл башына “бөлүштүрүлбөгөн бюджеттик каражаттар” туура эмес “кирешелердин чыгашалардан ашып кетиши” деп көрсөтүлгөн.

2023-жылы кирешелердин чыгашалардан ашып кетиши тартибинде көрсөтүлгөн каражаттардын эсебинен Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы № 266 “Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик жарандык кызматчыларынын жана муниципалдык кызматчыларынын эмгек акы төлөөнүн шарттары жөнүндө” Жарлыгынын талаптарын бузуу менен, 111,6 млн сом материалдык жардамга багытталган.

2023-жылдагы Бишкек шаарынын бюджетинин аткарылышынын параметрлери бурмаланган. 2023-жылдын аягында 496,4 млн сом өлчөмүндөгү бөлүштүрүлбөгөн бюджеттик каражаттар кирешелердин чыгашалардан ашып кетиши катары туура эмес көрсөтүлгөн. Бул каражаттар Бишкек шаарынын

мэриясынын 2024-жылдын 29-мартындагы № 42 токтомунун 8-тиркемеси менен “Бишкек шаарынын 2024-жылга бюджетти жана 2025–2026-жылдарга болжолу” боюнча кайра бөлүштүрүлгөн. Мындан тышкары, Бишкек шаардык кеңешинин 2025-жылдын 25-июнундагы № 36 токтому менен Бишкек шаарынын 2023-жылга бюджетинин аткарылышы 496,4 млн сом өлчөмүндөгү “Кирешелердин чыгашалардан ашып кетиши” деген жыйынтык менен бекитилген.

Корутунду

Формалдуу эмес сектордо формалдаштыруунун эсебинен салыктык түшүүлөрдүн 2 595,0 млн сомдон (минималдуу болжолдуу киреше менен) же 8 805,0 млн сомго (орточо эмгек акы менен) чейин кирешенин резерви бар экенин көрсөтөт.

Жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгүнүн болжолу жалпы 954,0 млн сомго негизсиз төмөндөтүлгөн, анын ичинде жер ижарасы үчүн төлөм – 154,0 млн сомго, айыл чарбага тиешеси жок жерлерди сатуу – 800,0 млн сомго.

Бюджеттик мыйзамдарда жана Бишкек шаардык кеңешинин 2023-жылдын 3-майындагы № 84 токтомунда каралбаган “өз ара эсептешүүлөр” тартибинде 2 862,8 млн сомго чыгымдар жүзөгө ашырылган.

Бишкек шаардык кеңешинин “Бишкек шаарынын 2023-жылдагы бюджетти боюнча отчетту бекитүү жөнүндө” токтом долбоорунда бюджеттин киреше бөлүгү 21 876,2 млн сомдун ордуна, 23 185,7 млн сом суммасында көрсөтүлгөн. 1 309,5 млн сом жыл башына “бөлүштүрүлбөгөн бюджеттик каражаттар” туура эмес “кирешелердин чыгашалардан ашып кетиши” деп көрсөтүлгөн.

2023-жылы кирешелердин чыгашалардан ашып кетиши тартибинде көрсөтүлгөн каражаттардын эсебинен 111,6 млн сом материалдык жардамга багытталган.

2023-жылдагы Бишкек шаарынын бюджетинин аткарылышынын параметрлери бурмаланган. 2023-жылдын аягында 496,4 млн сом өлчөмүндөгү бөлүштүрүлбөгөн бюджеттик каражаттар кирешелердин чыгашалардан ашып кетиши катары туура эмес көрсөтүлгөн. Мындан тышкары, Бишкек шаардык кеңешинин 2025-жылдын 25-июнундагы № 36 токтому менен Бишкек шаарынын 2023-жылга бюджетинин аткарылышы 496,4 млн сом өлчөмүндөгү “Кирешелердин чыгашалардан ашып кетиши” деген жыйынтык менен бекитилген.

Сунуштама

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине, Бишкек шаардык кеңешине, Бишкек шаарынын мэриясына:

1. “Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 32-беренесине ылайык, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Бишкек финансы башкармалыгынын башчысы Р.З. Садырбаев кызматтык милдеттерин ак ниетсиз аткаргандыгы жана атайылап жалган маалымат бергендиги менен

мамлекеттик жарандык кызматкерлердин этикасын бузгандыгы үчүн административдик жана тартиптик жоопкерчиликке тартылсын.

2. Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 130-беренесине ылайык, 2023-жылдагы жергиликтүү бюджеттин жана анын аткарылышындагы көрсөткүчтөрүн бурмалап бюджеттик мыйзамдардын талаптарын бузуу менен төмөндөгү кемчиликтерге жол берген Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Бишкек финансы башкармалыгынын башчысы Р.З. Садырбаевдин жана Бишкек шаарынын мэринин биринчи орун басары М.К. Байгончоковдун жоопкерчиликтерин кароо сунуш кылынат:

- 496,4 млн сом өлчөмүндөгү бөлүштүрүлбөгөн бюджеттик каражаттарды кирешелердин чыгашалардан ашып кетиши катары туура эмес көрсөтүүгө;

- 2022 жана 2023-жылдардын аягындагы бөлүштүрүлбөгөн каражат калдыктарын кирешелер чыгашалардан ашып кетиши катары көрсөтүү менен, 111,6 млн сомду Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 Жарлыгынын талаптарын бузуу менен материалдык жардам катары колдонууга;

- Бюджеттин киреше бөлүгүн 1 309,5 млн сомго ашык көрсөтүүгө;

- Бюджеттик мыйзамдарда жана Бишкек шаардык кеңешинин 2023-жылдын 3-майындагы № 84 токтомунда каралбаган “өз ара эсептешүүлөр” тартибинде 2 862,8 млн сомду ишке ашырууга;

- Жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгүнүн болжолун 954,0 млн сомго негизсиз төмөндөтүүгө.

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине

- Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары менен биргеликте жыл башына карата бөлүштүрүлбөгөн бюджеттик каражаттарды бөлүштүрүү жана пайдалануу тартибин аныктоо боюнча тиешелүү иш-чаралар жүргүзүлсүн жана зарыл болгон учурда, колдонуудагы ченемдик укуктук актыларга өзгөртүүлөрдү киргизүү демилгеленсин.

- Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 131-беренесине ылайык, Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 Жарлыгынын талаптарын бузуу менен, материалдык жардам катары каржыланган 111,6 млн сомго кийинки бюджеттик жылга бюджетти тактоодо жана долбоорун түзүүдө каржылоо боюнча чектөөлөр киргизилсин.

Бишкек шаардык кеңешине:

Төмөндөгүлөр камсыз кылынсын:

- 2023-жылдагы жергиликтүү бюджеттин аткарылышын бюджеттик мыйзамдардын талаптарына ылайык туура жана так түрдө бекитүү;

- Бишкек шаардык кеңешинин 2025-жылдын 25-июнундагы № 36 токтомуна 496,4 млн сомду “Бөлүштүрүлбөгөн каражаттардын калдыгы” деп өзгөртүү киргизүү;

- Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 6-беренесинде белгиленген бюджеттик системанын принциптерин сактоо жана Бишкек шаарынын бюджетин түзүүдө, кароодо жана аткарууда, бюджеттин деңгээлдери ортосунда жөнгө салынбаган эсептешүүлөргө жол бербөө максатында, бюджеттик көрсөткүчтөрдү пландоодо, бекитүүдө жана аткарууда бирдиктүү ыкманы колдонуу, тактап айтканда, жергиликтүү бюджеттин шаар жана район ортосундагы деңгээлдерин жоюу маселесин кароо;

- Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 131-беренесине ылайык, Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 Жарлыгынын талаптарын бузуу менен, материалдык жардам катары каржыланган 111,6 млн сомго кийинки бюджеттик жылга бюджетти тактоодо жана долбоорун түзүүдө каржылоо боюнча чектөөлөрдү киргизүү;

-Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 26-августундагы № 604 токтомуна ылайык, мамлекеттик бюджеттин киреше бөлүгүнүн долбоорун түзүү боюнча уюштуруу маселелерин эске алуу менен реалдуу жана негиздүү киреше болжолун жүргүзүү;

- Формалдуу эмес сектордо иштегендердин санын кыскартуу;

- Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 48-беренесине ылайык, жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгүнүн “Муниципалдык ишканалардын пайдасынан чегерүүлөр” жана “Унаа токтотмо жана токтоочу жайлар үчүн жыйымдар” булактары боюнча болжолдоону камсыз кылуу.

Жергиликтүү ресурстарды талдоо

Аныкталды жана корутунду

2023-жылы кирешелердин көлөмү (расмий трансферттер менен) 21 876,2 млн сомду түзүп, болжолдуу көрсөткүчтөн (22 206,0 млн сом) 329,8 млн сом кем аткарылган, анын ичинен:

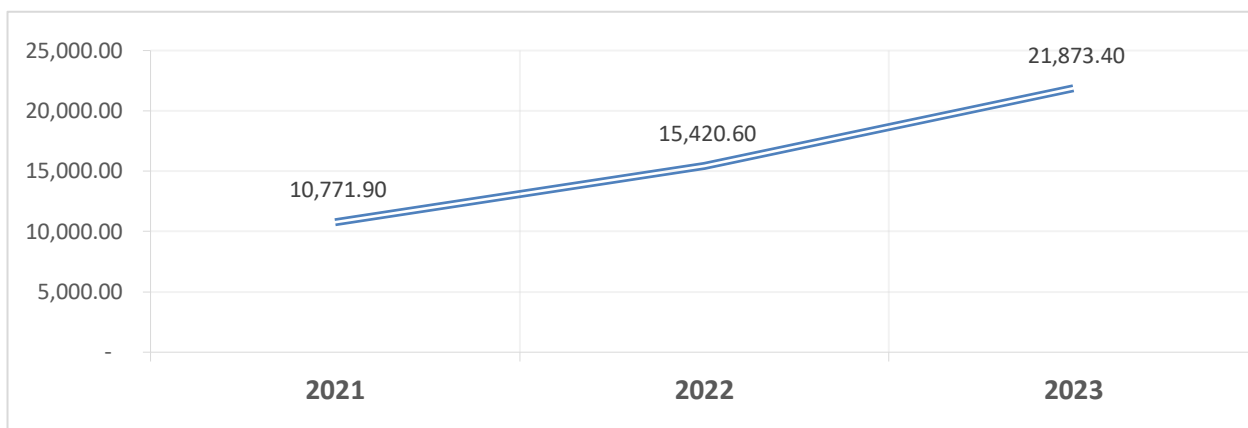
- салыктык кирешелер 13 044,4 млн сомду, болжолдуу көрсөткүч 12 780,0 миң сомду түзүп, 264,4 млн сомго ашыкча аткарылган;

- салыктык эмес кирешелер 1 618,4 млн сомду, болжолдуу көрсөткүч 1 633,1 млн сомду түзүп, 14,7 млн сом аз аткарылган;

- расмий трансферттер 7 192,3 млн сом болжолунда 7 775,0 млн сомду түзгөн.

2022-жылга салыштырмалуу кирешелердин өсүү темпи **41,8%** түзгөн, бул **6 455,6 млн сомго** олуттуу өсүү болуп саналат.

Кирешелердин өсүү динамикасы (млн сом)

Жергиликтүү кирешелердин көлөмүндө негизги орунду салыктык кирешелер ээлейт – алардын реалдуу түшүүсү 13 044,4 млн сомду, болжолдонгон сумма 12 780,1 млн сомду түзгөн, же пландан 264,4 млн сомго ашыкча түшүү катталган, анын ичинен негизинен бирдиктүү салык декларациясынан киреше салыгы – 319,8 млн сом, кыймылсыз мүлк салыгы – 194,3 млн сом ж.б. Бул реалдуу эмес болжолдордун жасалганын жана бюджеттин аткарылышындагы көрсөткүчтөрдү жакшы жагына бурмалоо тенденциясын көрсөтөт.

Патенттик негиздеги салыктын болжолу 248,3 млн сомго, салык агенти төлөөчү киреше салыгы 47,2 млн сомго аткарылган эмес.

2023-жылы салыктык эмес кирешелер 1 618,4 млн сомду, ал эми болжолу 1 633,1 млн сомду түзгөн, же 14,7 млн сомго аткарылган эмес.

Бишкек шаарынын мэриясынын Муниципалдык мүлктү башкаруу боюнча департаментинин (мындан ары - ММББ) натыйжасыз ишине байланыштуу, ижарачылардын 888,5 млн сом дебитордук карызы болгон учурда, салыктык эмес кирешелер боюнча болжол аткарылбай калганына, айрыкча, муниципалдык мүлктү ижарага берүү төлөмдөрүнүн планынын 43,7 млн сомго аткарылбаганына жол берилген.

ММБДынын ижара акысы боюнча карызы 623,1 млн сом өлчөмүндө көрсөтүлгөн, бирок реалдуу карыз 265,4 млн сомго жогору болгон.

ММБД тарабынан мыйзамда регламенттелбеген көп кабаттуу турак жайлар жана турак жай эмес жайларды сатууга макулдук маалымкаттарын берүү фактысы аныкталган. Бул, 13 599,8 млн сомдой ижарадагы жер тилкелерин сатууга мүмкүнчүлүктү жоюп, ошону менен бирге бюджетке киреше ресурстарынын түшпөй калышына түрткү бергенге.

Сунуштама

Бишкек шаардык кеңешине, Бишкек шаарынын мэриясына:

Бишкек шаардык кеңешинин 2023-жылдын 3-майындагы № 84 токтомунун 26-пунктунун 17 жана 18-пунктчаларына ылайык, салыктык жана салыктык эмес түшүүлөр боюнча киреше бөлүгүнүн аткарылбай калышына жана төмөнкү кемчиликтерге жол берген Бишкек шаарынын мэринин орун басарларынын, райондук Бишкек шаарынын администрациялык район башчыларынын, тийиштүү башкармалыктардын жана муниципалдык

ишканалардын жетекчилеринин жеке жоопкерчиликтерин кароо сунуш кылынат:

- Киреше бөлүгүнүн төмөн болжолдоосуна, бюджеттин аткарылышынын параметрлерин жасалма түрдө жакшыртып көрсөтүүгө;
- Салык эмес кирешелер (ижара акысы) боюнча болжолдор аткарылбай калганына, Бишкек шаарынын мэриясынын Муниципалдык мүлктү башкаруу департаментинин натыйжасыз ишмердүүлүгүнөн улам төлөмдөрдүн толук чогултулбаганына;
- Муниципалдык мүлктү башкаруу боюнча департаментинин ижара акысы боюнча карызы 265,4 млн сом өлчөмүндө аз көрсөтүлгөнүнө;
- Муниципалдык мүлктү башкаруу боюнча департаменти тарабынан мыйзамда регламенттелбеген көп кабаттуу турак жайлар жана турак жай эмес жайларды сатууга макулдук маалымкаттарын берүүсүнөн 13 599,8 млн сомдой ижарадагы жер тилкелеринин сатууга мүмкүнчүлүктү жоюп ошону менен бирге бюджетке киреше ресурстарын түшпөсүнө түркү бергенге.

Жергиликтүү бюджеттин чыгаша бөлүгүнүн аткарылышы

Аныкталды жана корутунду

Бишкек шаары боюнча 2023-жылдагы кассалык чыгашалардын аткарылышы 22 689,3 млн сомду, болжолдуу такталган сумма 22 206,0 млн сомду түзгөн. Бирок, Отчет долбоорунда бул көрсөткүч 23 476,3 млн сом деп көрсөтүлүп, 1 270,3 млн сомго жогорулатылган. Натыйжада, 483,3 млн сомго ашыкча каржылоонун ордуна, 787,0 млн сомго жетишсиз каржылоо катары көрсөтүлгөн.

Мындан тышкары, өз ара эсептешүүлөр боюнча алынган жана берилген каражаттар тартибинде 2 862,8 млн сом өлчөмүндөгү негизсиз чыгымдар катталган.

Муниципалдык ишканалардын финансылык абалынын начарлашына дебитордук карыздын өсүшү өбөлгө түзгөн, 2024-жылдын 1-январына карата 2022-жылдын деңгээлине карата 1,4 эсеге же, 661,7 млн сомго өсүп, 2 463,2 млн сомго жеткен, анын ичинен 95% төмөнкү ишканаларга таандык: “Бишкекасфальтсервис” МИ – 1 820,9 млн сом, “Бишкекжарык” МИ - 206,7 млн сом, “Тазалык” МИ - 110,5 млн сом, “Бишкексуучарба” МИ - 94,3 млн сом, “Бишкек жашыл чарба” МИ - 97,3 млн сом, “Бишкекшаарлифт” МИ - 10,6 млн сом.

Ошол эле учурда, 2024-жылдын 1-январына карата жалпы кредитордук карыз 347,5 млн сомду түзгөн, анын ичинен: “Субсидиялар” – 122,2 млн сом, “Имараттар жана курулуштар” – 125,6 млн сом, “Ички карыздар” – 35,7 млн сом (чет элдик кредиттик келишимдер боюнча) ж.б.

Бишкек шаарынын мэриясынын Транспорт жана жол-транспорт инфраструктурасын өнүктүрүү департаментине республикалык бюджеттен 4 513,7 млн сом өлчөмүндө трансферттер бөлүнгөн. Бирок, “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 3-беренесинин 2-пунктун бузуу менен, “Мамлекеттин таза активдери” позициясында бул

каражаттар консолидацияланган финансылык отчетто актив катары көрсөтүлгөн эмес.

Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 103-беренесинин 2 жана 3-пункттарынын талаптары сакталбастан, 3 346,1 млн сом өлчөмүндө чыгымдар бекитилген бюджеттин чегинен тышкары жүргүзүлгөн, анын ичинде:

- такталган бюджеттин болжолдуу маанисин бурмалоо же, 1270,3 млн сомго жогорулатуу менен 483,3 млн сомго ашыкча каржылоого жол берилгени жашырылган;

- “өз ара эсептешүү каражаттары” тартибинде 2 862,8 млн сом өлчөмүндө чыгымдар жүргүзүлгөн.

Сунуштама

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине, Бишкек шаардык кеңешине, Бишкек шаарынын мэриясына:

Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 130-беренесине жана Бишкек шаардык кеңешинин 2023-жылдын 3-майындагы №84 токтомуна ылайык, “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 3-беренесинин 2-пунктунун, Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 103-беренесинин 2 жана 3-пункттарынын талаптарын бузууга жол берген Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Бишкек финансы башкармалыгынын жана Бишкек шаарынын мэриясынын кызмат адамдарынын жоопкерчиликти кароо сунуш кылынат.

Бишкек шаарынын мэриясына:

Бишкек шаарынын мэриясынын Транспорт жана жол-транспорт инфраструктурасын өнүктүрүү департаменти тарабынан такталган баланстын жана финансылык отчеттуулуктун берилиши камсыз кылынсын жана 4 513,7 млн сом суммасында республикалык бюджеттен бөлүнгөн трансферттер “Мамлекеттин таза активдери” позициясында актив катары көрсөтүлсүн.

- Муниципалдык ишканаларда (“Бишкекасфальтсервис”, “Бишкекжарык”, “Тазалык”, “Бишкек жашыл курулуш”, “Бишкекшаарлифт” МИ) дебитордук карыздарды кыскартуу жана финансылык-чарбалык ишинин натыйжалуулугун күчөтүү максатында, жоопкерчиликти жогорулатуу боюнча чаралар көрүлсүн.

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине:

Бишкек шаарынын мэриясынын Транспорт жана жол-транспорт инфраструктурасын өнүктүрүү департаментине республикалык бюджеттен бөлүнгөн трансферттер, “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 3-беренесинин 2-пунктун бузуу менен, “Мамлекеттин таза активдери” позициясында консолидацияланган финансылык отчетто актив катары көрсөтүлбөгөн 4 513,7 млн сом суммасындагы каражаттар боюнча тиешелүү иш-чаралар жүргүзүлсүн, зарыл болгон учурда, колдонуудагы ченемдик укуктук актыларга тиешелүү өзгөртүүлөрдү киргизүү демилгеленсин.

Аныкталды жана корутунду

Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 24-беренесинин 4-пунктунун талаптарын бузуу менен, Бишкек шаарынын мэринин резервдик фондунун 46,8 млн сомунан **25,2 млн сом**у же, 53,8% муниципалдык кызматкерлерге материалдык жактан стимул берүү үчүн, муниципалдык органдардын материалдык-техникалык жана финансылык жактан камсыз кылуу боюнча иш-чараларга пайдаланылган, анын ичинде:

- кызматкерлерге материалдык сыйлоого 5,7 млн сом, анын ичинде: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин финансылык башкармалыктарына – 4,4 млн сом, Мамлекеттик салык кызматынын башкармалыктарына – 1,3 млн сом;

- муниципалдык органдардын ишин камсыз кылууга 19,5 млн сом, анын ичинде: “Тазалык” муниципалдык ишканасына атайын техника жана жабдууларды сатып алууга - 15,5 млн сом, эл аралык кинофестивалды өткөрүүгө – 4,0 млн сом.

Сунуштама

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине, Бишкек шаардык кеңешине, Бишкек шаарынын мэриясына:

- Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 24-беренесинин 4-пунктунун талаптарын бузуу менен, Бишкек шаарынын мэринин резервдик фондунун каражаттарын максатсыз пайдаланууга жол берген Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Бишкек финансы башкармалыгынын башчысынын жана Бишкек мэриясынын кызмат адамдарынын жоопкерчиликти кароо сунуш кылынат.

- Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 131-беренесине ылайык, Бишкек шаарынын мэринин резервдик фондунун каражаттары максатсыз пайдаланылгандыгына байланыштуу, бюджетти тактоодо жана кийинки бюджеттик жылга бюджеттин долбоорун түзүүдө каржылоого чектөөлөр киргизилсин.

Аныкталды жана корутунду

2023-жылдын 31-декабрына карата Бишкек шаарынын мэриясынын Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Бюджеттик кредиттерди башкаруу боюнча мамлекеттик агенттигине болгон жалпы карызы 2 447,3 млн сомду (негизгиси– 2 350,7 млн сом, пайыздар – 96,6 млн сом), мөөнөтү өтүп кеткен карыздар 37,1 млн сомду түзгөн.

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги менен Бишкек шаарынын мэриясынын ортосунда кредиттик жана гранттык макулдашуулар түзүлгөнүнө карабастан, Бишкек шаарынын бюджетинин аткарылышы жөнүндөгү отчеттордо гранттык каражаттардын келип түшкөндүгү чагылдырылган эмес. Атап айтканда, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 28-июлундагы №399-т тескемесине ылайык, ЕБРР менен “Бишкек автобустары” долбоору боюнча 25,0 млн еврого субкредиттик макулдашуу жана 8,0 млн еврого субгранттык макулдашуу түзүлгөн. 11,0 млн евро кредиттик каражаттар түздөн-түз акыркы жеткирүүчүгө жана 3,0 млн евро гранттык каражаттар бөлүнгөн.

Бирок, **3,0 млн евро** гранттык каражаттын келип түшкөндүгү Бишкек шаарынын бюджетинин киреше бөлүгүндө көрсөтүлбөстөн, пайдаланууга жол берилген.

Сунуштама

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине, Бишкек шаардык кеңешине, Бишкек шаарынын мэриясына:

- Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 130-беренесине ылайык, Бишкек шаарынын бюджетинин киреше бөлүгүндө 3,0 млн евро гранттык каражаттын келип түшүшү көрсөтүлбөстөн, пайдаланууга жол берген Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Бишкек финансы башкармалыгынын башчысынын жана Бишкек шаарынын мэриясынын кызмат адамдарынын кызмат адамдарынын жоопкерчиликтерин кароо сунуш кылынат.

- Бюджеттин киреше бөлүгүндө эл аралык финансы уюмдарынан алынган субгранттык макулдашуулар боюнча гранттык каражаттарды өздөштүрүүнү камсыз кылысын. Бишкек шаарынын жергиликтүү бюджетинин аткарылышы жөнүндөгү бекитилген отчетко киреше бөлүгүн 3,0 млн еврого көбөйтүү менен өзгөртүүлөр киргизилсин.

Аныкталды жана корутунду

Бишкек шаарынын мэриясына караштуу муниципалдык ишканалардын финансылык отчеттуулукту Бишкек мэриясына тапшыруу системасынын жоктугу аныкталган. Ошону менен бирге, муниципалдык ишканалардын финансылык отчеттуулугун консолидациялоо аткарылган эмес.

Отчеттуулукту тапшыруу системасынын жоктугу финансылык башкаруудагы көйгөйлөрдү жашырууга, финансылык карыздуулукка же, бюджеттик каражаттарды натыйжасыз жумшоого алып келиши мүмкүн. Бул долбоорлорду каржылоого, пландаштырууга жана негиздеген чечимдерди кабыл алууга да таасир тийгизиши мүмкүн.

Сунуштама

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине, Бишкек шаардык кеңешине, Бишкек шаарынын мэриясына:

Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 130-беренесине жана Бишкек шаардык кеңешинин 2023-жылдын 3-майындагы №84 токтомуна ылайык, Бишкек шаарынын мэриясына караштуу муниципалдык ишканалардын финансылык отчеттуулугун тапшырууну камсыздабаган, көзөмөл жүргүзбөгөн Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Бишкек финансы башкармалыгынын башчысынын жана Бишкек шаарынын мэриясынын кызмат адамдарынын жоопкерчиликтерин кароо сунуш кылынат.

Бишкек шаарынын мэриясына

Бишкек шаарынын мэриясына караштуу муниципалдык ишканалардын финансылык отчеттуулуктарын тапшыруу боюнча милдеттенмелер аткарылсын жана отчеттуулуктардын негизинде ишканалардын ишине көзөмөл күчөтүлсүн жана алардын ишине баалоо жүргүзүлсүн.

Аныкталды жана корутунду

Бишкек шаарынын мэриясы жана “SOS-Кыргызстандын балдар айылдары” коомдук фонду менен биргеликте 2010-жылдын 15-апрелинде негиздөөчү келишимдин негизинде, “SOS Герман Гмайнер окуу тарбия комплекси” түзүлгөн. Келишимдин негизинде финансы жактан биргелешип каржылоо боюнча 10 жылдык мөөнөт менен келишим түзүлгөн, бирок, ал келишим 2020-жылы юридикалык күчүн жоготкон. Келишимдин мөөнөтү өтүп, күчүн жоготкондугуна карабастан, 2023-жылы Бишкек шаарынын мэриясы тарабынан жергиликтүү бюджеттин эсебинен SOS Герман Гмайнер окуу тарбия комплекси **19 486,9 миң сомго** негизсиз каржыланган.

Сунуштама

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине, Бишкек шаардык кеңешине, Бишкек шаарынын мэриясына:

- SOS Герман Гмайнер окуу тарбия комплекси боюнча финансы жактан биргелешип каржылоо боюнча келишимдин мөөнөтү өтүп, күчүн жоготкондугуна карабастан, 2023-жылы Бишкек шаарынын мэриясы тарабынан жергиликтүү бюджеттин эсебинен негизсиз каржылоого жол берген Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Бишкек финансы башкармалыгынын башчысынын жана Бишкек шаарынын мэриясынын тиешелүү кызмат адамдарынын жоопкерчиликтерин кароо сунуш кылынат.

- Кыргыз Республикасынын Бишкек шаарынын мэриясы жана “SOS-Кыргызстандын балдар айылдары” коомдук фонду менен SOS Герман Гмайнер окуу тарбия комплексинин негиздөөчү документтеринин, финансы жактан биргелешип каржылоо боюнча келишимдин укуктук негиздерин тез аранын ичинде талдап, учурдун мыйзамдарына ылайык келтирилсин.

Бюджеттик каражаттарды максаттуу пайдалануу

“Бишкекжылуулукэнерго” муниципалдык ишканасында Бишкек шаарынын мэриясынын 2023-жылдын 16-ноябрындагы № 311-б буйругун бузуу менен, **8 862,2 миң сом** өлчөмүндөгү каражаттар максаттуу багыты боюнча пайдаланылган эмес. Бул каражаттар көмүр отканаларын отундун альтернативдүү түрлөрүнө которууга байланышкан ондоо-курулуш, ишке киргизүү-жөнгө салуу иштерин жүргүзүү үчүн пайдаланылбастан, 8 457,0 миң сом № 5 мончо-кир жуучу жай комплекси үчүн жаңы от казан курууга жана 405,2 миң сом № 2 башкармалыктын административдик имаратын курууга чыгымдалган.

Сунуштама

“Бишкекжылуулукэнерго” муниципалдык ишканасында Бишкек шаардык кеңешинин 2023-жылдын 3-майындагы №84 токтомунун 4-пунктуна ылайык, максаттуу пайдаланылбаган 8 862,2 миң сом суммасындагы акча каражаты тиешелүү бюджеттерге өндүрүлсүн жана бюджеттик каражаттарды максатсыз пайдаланууга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчиликтери каралсын.

Аныкталды жана корутунду

“Бишкексууканал” муниципалдык ишканасында 2023-жылы пландаштырылбаган чыгымдар орун алган: ар түрдүү мыйзам бузуулар үчүн айып пул төлөө максатында жооптуу кызматкерлерге **178,1 миң сом** суммасында каражаттар берилип, негизсиз чыгымдарга жол берилген.

Сунуштама

“Бишкексууканал” муниципалдык ишканасында 178,1 миң сом суммасында негизсиз чыгымдарга жол берген кызматкерлердин жоопкерчиликти каралсын.

Өтүмсүз каражаттар

Аныкталды жана корутунду

“Бишкексууканал” муниципалдык ишканасынын кампаларында өтүмсүз негизги каражаттар жана материалдык баалуулуктар **8 400,0 миң сомго** аныкталган, анын ичинен: негизги каражаттар – 3 420,9 миң сом, материалдык баалуулуктар – 4 979,1 миң сом.

Сунуштама

“Бишкексууканал” муниципалдык ишканасында 8 400,0 миң сомго өтүмсүз негизги каражаттарды жана материалдык баалуулуктарды азайтуу боюнча тиешелүү иш-чаралар көрүлсүн.

Ашыкча каржыланып берилген субсидиялар

Аныкталды жана корутунду

Транспорт жана жол-транспорттук инфраструктурдү өнүктүрүү департаменти тарабынан 2023-жыл ичинде Бишкек шаардык кеңешинин 2022-жылдын 5-апрелиндеги №25 “Бишкек шаарында автомобиль транспорту менен жүргүнчүлөрдү ташууну уюштуруу эрежелерин бекитүү жөнүндө” токтомунун негизинде бекитилген эрежелердин жана жоболордун талаптары сакталбастан жалпысы **89 349,0 миң сомго** субсидия ашыкча каржыланып берилген, анын ичинен: “Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорт ишканасы” муниципалдык ишканасына **78 841,3 миң сомго** жана “Бишкек троллейбус башкармалыгы” муниципалдык ишканасына **10 507,7 миң сомго**.

Бишкек шаарынын мэриясынын 2023-жылдын 14-февралындагы №34-буйругуна ылайык, **“БЖАИ” МИ** тарабынан 2023-жылы жеңилдетилген категориядагы жарандарды ташууда кеткен чыгымдарды компенсациялоо үчүн субсидиянын көлөмү 344 674,3 миң сом суммасында белгиленген.

Бишкек шаардык кеңешинин 2023-жылдын 27-декабрындагы №107 “Муниципалдык транспорттук ишканалардын чыгымдарын компенсациялоо үчүн Бишкек шаарынын бюджетинен субсидия бөлүү тартиби жөнүндө жобону бекитүү тууралуу” токтомунун негизинде 2023-жылдын 1-ноябрынан 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына тарифтик айырма үчүн шаардык бюджеттен бөлүнгөн субсидиянын суммасы 84 428,7 миң сом.

Натыйжада, 2023-жыл үчүн иш жүзүндөгү аткарылган каттамдар эске алынбастан, акысыз жана жеңилдетилген жол жүрүүгө укугу бар жүргүнчүлөрдү ташууга карата субсидияларды бөлүүдө **78 841,3 миң сом** суммасында ашыкча каржылоо болгон (344 674,3 миң сом (*жалпы бөлүнгөн*

субсидия) – 181 404,3 миң сом (иш жүзүндөгү аткарылган каттамдарды эске алуу менен эсептелиген субсидиянын көлөмү) – 84 428,7 миң сом=78 841,3 миң сом).

“Бишкек троллейбус башкармалыгы” МИДе Бишкек шаарынын мэриясынын 2021-жылдын 11-ноябрындагы №05/292 буйругуна ылайык, 2023-жыл үчүн жеңилдетилген жол жүрүүгө укугу бар жүргүнчүлөрдү ташууга категориядагы жарандарды ташуу боюнча чыгымдарын жабуу үчүн субсидиянын 203 859,6 көлөмүндө аныкталган. Иш жүзүндөгү аткарылган каттамдарды эске алуу менен эсептелиген субсидиянын көлөмү 160 253,0 миң сомду, 2023-жылдын 1-ноябрынан 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына тарифтик айырма үчүн шаардык бюджеттен бөлүнгөн субсидиянын суммасы 33 099,9 миң сомду түзгөн. Натыйжада, 2023-жылдын жыйынтыгы боюнча муниципалдык транспортто акысыз жана жеңилдетилген шартта жүрүүгө укугу бар жүргүнчүлөрдү ташууга карата иш жүзүндө аткарылган каттамдар эске алынбастан, **10 507,7 миң сом** өлчөмүндө ашыкча субсидия түрүндө каржылоо жүргүзүлгөн.

Сунуштама

Бишкек шаардык кеңешине, Бишкек шаарынын мэриясына

Транспорт жана жол-транспорттук инфратүзүмдү өнүктүрүү департаменти тарабынан 2023-жыл ичинде Бишкек шаардык кеңешинин 2022-жылдын 5-апрелиндеги №25 токтому менен бекитилген, Бишкек шаарында автомобиль транспорту менен жүргүнчүлөрдү ташууну уюштуруу эрежелеринин талаптарына ылайык:

- жеңилдетилген категориядагы жарандарды ташууда кеткен чыгымдарды компенсациялоо үчүн ашыкча каржыланып берилген 89 349,0 миң сом суммасындагы субсидияны Бишкек шаарынын жергиликтүү бюджетине кайтаруу же, 2025-жылга берилүүчү субсидиянын эсебинен кыскартуу боюнча тийиштүү иш-чаралар жүргүзүлсүн;

- аткарылган каттамдарды эске албастан, жеңилдетилген категориядагы жарандарды ташуу үчүн бөлүнгөн субсидияларды ашыкча каржылоого жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчиликтери каралсын.

Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасына

Транспорт жана жол-транспорттук инфратүзүмдү өнүктүрүү департаменти боюнча жеңилдетилген категориядагы жарандарды ташууда кеткен чыгымдарды компенсациялоо үчүн ашыкча каржыланып берилген 89 349,0 миң сом суммасындагы субсидия боюнча маалымат укуктук баа берүү үчүн жөнөтүлсүн.

Муниципалдык ишканалар жана мекемелер

2 аудит субъектиси боюнча ой пикир (корутунду) билдирүүдөн баш тартылган (**“Бишкек башкы архитектура” мамлекеттик мекемесинде, “Бишкекасфальтсервис” муниципалдык ишканасы**).

Аныкталды жана корутунду

“Бишкек башкы архитектура” мамлекеттик мекемесинде, бухгалтердик эсептердеги маалыматтар менен финансылык отчеттуулуктун ортосундагы олуттуу дал келбестиктердин болгондугуна, жана башка мыйзам бузуу фактылары аныкталгандыгына байланыштуу, аудит ой пикирин (корутунду) билдирүүдөн баш тартат.

Жыл башында бул дал келбестик 79 912,4 миң сомду түзсө, жыл аягында 96 148,6 миң сомго жетип, төмөнкүдөй бөлүнгөн:

- 2023-жылдын аягындагы банктагы акча каражаттарынын калдыгы 22 411,7 миң сомду түзгөн (эсеп боюнча 102 671,8 миң сом, финансылык отчет боюнча 125 095,1 миң сом);

- башка операциялар боюнча дебитордук карыз: 2023-жылдын башында 124,3 миң сом, жыл аягында 1 021,8 миң сом;

- кыска мөөнөттүү карыздар: 2023-жылдын башында 30 747,3 миң сом, жыл аягында 10 504,5 миң сом.

- негизги каражаттар: 2023-жылдын башында 7 408,0 миң сом, жыл аягында 11 316,7 миң сом;

- материалдык эмес активдер: 2023-жылдын башында 72,9 миң сом, жыл аягында 9 334,0 миң сом.

- финансылык отчетто көрсөтүлбөгөн, далилденбеген карыздарды жашыруу фактысы аныкталган, алардын суммасы 2023-жылдын башында жана аягында 41 559,9 миң сомду түзгөн.

Мындан сырткары, төмөндөгү мыйзам бузуулар аныкталган.

“Бишкек башкы архитектура” мамлекеттик мекемесинин башчысы У. Карыбаев тарабынан кассирдин кол тамгасы жок 2024-жылдын 31-майындагы №11 чыгыш кассалык ордери аркылуу 1 320,0 миң сом акча каражаты алынган. Алынган акча каражаттары У. Карыбаев тарабынан 2024-жылдын май айынан тартып декабрь айына чейин 7 айдын ичинде бөлүп берүү менен кассага кайтарылган (2024-жылдын 10-июлундагы №9 ордер – 855,0 миң сом, 2024-жылдын 6-сентябрындагы №10 ордер – 336,8 миң сом, 2024-жылдын 11-декабрындагы №12 ордер – 128,2 миң сом).

Негизги каражаттарды жана материалдык эмес активдерди эсепке алууда, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы № 231 токтому менен бекитилген, “Ишкердик субъекттеринин, коммерциялык эмес уюмдардын (бюджеттик мекемелерди албаганда) бухгалтердик эсебиндеги документтердин жүгүртүлүшү жөнүндө” жобонун 22-пунктунун 3-пунктчасынын талаптары сакталган эмес.

Сунуштама

Кыргыз Республикасынын Курулуш, архитектура жана турак жай-коммуналдык чарба министрлигине

Бухгалтердик эсептердеги маалыматтар менен финансылык отчеттуулуктун ортосунда дал келбестиктерге жана мекеменин акча каражаттарын негизсиз пайдаланууга жол берген “Бишкек башкы архитектура” мамлекеттик мекемесинин башчысы У. Карыбаевдин жоопкерчилиги каралсын.

“Бишкек башкы архитектура” мамлекеттик мекемесинин бухгалтердик эсебиндеги маалыматтар менен финансылык отчеттуулуктун ортосундагы дал келбестиктерди жоюу боюнча чаралар көрүлсүн.

Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасына:

“Бишкек башкы архитектура” мамлекеттик мекемесинде бухгалтердик эсептердеги маалыматтар менен финансылык отчеттуулуктун ортосунда дал келбестиктер жана мекеменин акча каражаттарын негизсиз пайдалануу фактылары боюнча маалымат укуктук баа берүү үчүн жөнөтүлсүн.

Аныкталды жана корутунду

“Бишкекасфальтсервис” муниципалдык ишканасында 2023-жылдагы финансылык отчеттуулуктун (баланс, кирешелер жана чыгашалар боюнча, акча каражаттарынын жүгүртүлүшү жөнүндө жана капиталдагы өзгөрүүлөр жөнүндө отчеттор) жоктугунан жана түзүлбөгөндүгүнөн улам, бухгалтердик эсептин тууралыгын текшерүүгө мүмкүнчүлүк болгон жок. Бул себептен, аудит ой пикирин (корутунду) билдирүүдөн баш тартат.

Муну менен бирге, “Бишкекасфальтсервис” муниципалдык ишканасында төмөндөгү мыйзам бузуулар аныкталган.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2006-жылдын 18-сентябрындагы №672 “Менчик жеңил автомобилдерди кызматтык сапарларга пайдалангандык үчүн компенсациянын нормалары жөнүндө” токтомунун, 3 жана 5-пункттарынын талаптарын бузуу менен, 35 кызматкерге жеке автоунааларды кызматтык максатта пайдаланылгандыгы үчүн, 27028 литр бензин өлчөмүндө жалпы 1 356,3 миң сомго компенсация төлөнгөн. Мында, муниципалдык ишкананын кызматкерлери тарабынан жеке катары колдонулган автоунаалар, документтер боюнча башка жактарга таандык, башкача айтканда, ишеним кат аркылуу колдонулгандыгы аныкталган.

“Бишкекасфальтсервис” МИнин административдик-чарбалык бөлүмүнүн башчысы Т.К. Усенбеков тарабынан 2023-жылдын февраль айынан тартып декабрь айына чейин материалдык отчеттор тапшырылбай, “Азык-түлүк” эсеби боюнча 17 331,5 миң сомго чыгымдар көрсөтүлгөн эмес. Бул боюнча 2025-жылдын 31-январь айынан тартып соттук териштирүүлөр жүрүп жатат.

“Бишкекасфальтсервис” МИнин кызматкерлерин сыйлоо жөнүндө жобонун (Жамааттык келишимге №7 тиркеме) талаптарын бузуу менен, тартиптик жазасы бар кызматкерлерге 615,2 миң сом суммасында негизсиз сыйлыктар төлөнүп берилген.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген, “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор анын ичинде алардын түйүндү чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибин бекитүү тууралуу”

жобонун талаптарын бузуу менен, сатып алуулар планы бекитилбестен 1 561,5 млн сом суммасында мамлекеттик сатып алуулар ишке ашырылган.

“Бишкекасфальтсервис” муниципалдык ишканасы тарабынан 2023-жылы аткарылган капиталдык курулуш-куроо жана оңдоо иштерине жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгы боюнча жалпы 196 869,3 миң сомго бузуулар аныкталган, анын ичинде:

- Бишкек шаардык мэриясына караштуу райондук муниципалдык администрациялар (Тапшырыкчы) тарабынан каржыланган каражаттар иш жүзүндөгү аткарылган иштердин наркынан (жасалган иштердин актыларында көрсөтүлгөн суммадан) 106 954,7 миң сомго ашыкча экени аныкталган, анын ичинде:

- Свердлов муниципалдык администрациясы – 23 382,0 миң сомго;
- Ленин муниципалдык администрациясы – 15 759,3 миң сомго;
- Биринчи май муниципалдык администрациясы – 59 103,4 миң сомго;
- Октябрь муниципалдык администрациясы – 8 710,0 миң сомго.

- “Бишкекасфальтсервис” МИ тарабынан жүргүзүлгөн оңдоо иштеринде Курулуш ченемдери жана эрежелеринин (СНиП) 3.06.03-85 “Автомобиль жолдору” (азыркы СП КР 32-107:2024) талаптары жана технологиялык эрежелери көп учурда сакталган эмес. Натыйжада, 26 884,4 миң сомго аткарылган жумуштар талаптарды жана эрежелерди бузуу менен кабыл алынган. Мындан тышкары, “Харвестер” ЖЧКсы тарабынан “К. Датка көчөсүнөн башталып Т. Айтматов көчөсүнө чейинки Чүй проспектиндеги тротуарды оңдоо” объектиси боюнча аткарылган иштеринде 15,5 миң сом суммасын түзгөн дефекттер аныкталган.

- “Кочкор көчөсүнөн Матиев көчөсүнө чейинки Тыныбеков көчөсүн капиталдык оңдоо” жана “Манас айылы көчөсүнөн Ч. Айтматов көчөсүнө чейинки Безымянный көчөсүндө капиталдык оңдоо” объектилери боюнча аткарылган жумуштун актыларын түзүүдө асфальтобетон аралашмасынын баасы бекитилген нарктык калькуляцияга ылайык эмес, сметада көрсөтүлгөн баа менен эсептелип, кол коюлуп, кабыл алынган. Ошондой эле, карьердик шагыл-топурактын наркына салыктар ашыкча көрсөтүлгөн. Натыйжада, жалпы курулуш материалдын жогорулатылган наркы 717,6 миң сомду түзгөн. Мындан тышкары, “Булан Насиров көчөсүн бойлой Ахунбаев көчөсүнөн Валдай көчөсүнө чейинки бөлүгүн капиталдык оңдоо” объектиси боюнча иштердин наркы 440,8 миң сомго жогорулатылган.

- 18 объектке капиталдык оңдоо иштерин жүргүзүү боюнча подрядчы “Бета Групп” ЖЧКсы менен 168 421,5 миң сомго келишим түзүлүп, “Бишкекасфальтсервис” МИ тарабынан “Бета Групп” ЖЧКсынын эсебине 136 000,08 миң сом которулган. Бүгүнкү күнгө:

- 4 809,3 миң сом суммасындагы 3 объекттин иштери аткарылып, кабыл алынган;

- 69 334,4 миң сом суммасындагы иштер аткарылган, бирок аткарылган иштердин дефекттери болгондугунан кабыл алына элек;

- 61 856,3 миң сом суммасындагы иштердин өздөштүрүлбөгөндүгү аныкталган. (№1 тиркеме тиркелет)

Сунуштама

1. Төмөндөгүлөргө жол берген “Бишкекасфальтсервис” муниципалдык ишканасынын кызмат адамдарынын жоопкерчиликтери каралсын:

1.1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2006-жылдын 18-сентябрындагы № 672 “Менчик жеңил автомобилдерди кызматтык сапарларга пайдалангандык үчүн компенсациянын нормалары жөнүндө” токтомунун талаптарын бузуу менен, кызмат адамдарына жеке автоунааларын кызматтык максатта пайдаланылгандыгы үчүн компенсациянын ордуна күйүүчү майлар менен чыгымдардын орду толтурууга;

1.2. Тартиптик жазасы бар кызматкерлерге 615,2 миң сом суммасында негизсиз сыйлыктарды төлөп берүүгө;

1.3. Сатып алуулар планы бекитилбестен 1 561,5 млн сом суммасында мамлекеттик сатып алууларды жүргүзүүгө.

2. “Бишкекасфальтсервис” муниципалдык ишканасы тарабынан каржылык тартипти камсыздоо максатында негизсиз (кабыл алуу актысы жок) Тапшырыкчы тарабынан каржыланган 106 954,7 миң сом суммасындагы акча каражатын тиешелүү бюджетке кайтаруу боюнча чаралар көрүлсүн, анын ичинде:

- Свердлов муниципалдык администрациясына – 23 382,0 миң сом;
- Ленин муниципалдык администрациясына – 15 759,3 миң сом;
- Биринчи май муниципалдык администрациясына – 59 103,4 миң сом;
- Октябрь муниципалдык администрациясына – 8 710,0 миң сом.

3. Курулуш ченемдери жана технологиялык талаптары сакталбастан 26 884,4 миң сомго аткарылган объектилер боюнча райондук муниципалдык администрациялардын техникалык көзөмөл кызматтары менен биргеликте кемчиликтер жоюлсун жана аткарылган иштер боюнча кайрадан акт түзүлсүн.

4. “К. Датка көчөсүнөн башталып Т. Айтматов көчөсүнө чейинки Чүй проспектиндеги тротуарды оңдоо” объектиси боюнча “Бишкекасфальтсервис” МИ жана “Харвестер” ЖЧКсы тарабынан 15,5 миң сом суммасындагы дефект деп аныкталган иштер өз каражаттарынын эсебинен калыбына келтирилсин.

5. “Кочкор көчөсүнөн Матыев көчөсүнө чейинки Тыныбеков көчөсүн капиталдык оңдоо” жана “Манас айылы көчөсүнөн Ч. Айтматов көчөсүнө чейинки Безымянный көчөсүндө капиталдык оңдоо” объектилери боюнча 717,6 миң сом суммасындагы курулуш материалдын жогорулатылган наркы тиешелүү бюджетке кайтарылсын жана бул боюнча аткарылгандыгы тууралуу тастыктоочу документтердин тапшыруусу камсыздалсын;

6. “Булан Насиров көчөсүн бойлой Ахунбаев көчөсүнөн Валдай көчөсүнө чейинки бөлүгүн капиталдык оңдоо” объектиси боюнча аткарылган жумуштардын актыларынан 440,8 миң сом өлчөмүндөгү жогорулатылган иштердин наркы алынып салынсын жана Тапшырыкчы тарабынан төлөө жүргүзүлбөсүн.

7. Подрядчы “Бета Групп” ЖЧКсы тарабынан 69 334,4 миң сом суммасындагы иштер аткарылып, бирок кабыл алына элек объектилер боюнча тез аранын ичинде комиссия түзүлүп, тиешелүү чечим кабыл алынсын;

8. Подрядчы “Бета Групп” ЖЧКсы тарабынан өздөштүрүлбөгөн иштердин 61 856,3 миң сом суммасын тиешелүү бюджетке кайтаруу боюнча чаралар көрүлсүн.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Мамлекеттик салык кызматына:

Бишкек башкы архитектура” мамлекеттик мекемесинде жана “Бишкекасфальтсервис” муниципалдык ишканасында экономикалык ишмердүүлүк субъекттерине көрсөткөн кызматтар боюнча Кыргыз Республикасынын салык мыйзамдарынын негизинде иш-чаралар уюштурулсун.

Кыргыз Республикасынын Улуттук коопсуздук мамлекеттик комитетине:

“Бишкекасфальтсервис” муниципалдык ишканасында 2023-жылдагы финансылык отчеттуулуктун жоктугу жана түзүлбөгөндүгү боюнча, жана ишкананын акча каражаттарын негизсиз пайдалануу фактылары, курулуш-куроо жана оңдоо иштери боюнча кемчиликтер жана мыйзам бузуулар боюнча маалымат укуктук баа берүү үчүн жөнөтүлсүн.

Эмгек акыга жүргүзүлгөн аудит

Бишкек шаарынын мэриясына караштуу мекемелерде жана ишканаларда эмгек акыга жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыктары боюнча **324,7 млн сомго** мыйзам бузуулар аныкталган, анын ичинде, бюджеттик мекемелерде – **282,0 млн сомго** жана муниципалдык ишканаларда – **42,7 млн сомго**.

Аныкталды жана корутунду

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы № 266 “Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик жарандык кызматчыларынын жана муниципалдык кызматчыларынын эмгек акы төлөөнүн шарттары жөнүндө” Жарлыгынын жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 1-августундагы №433 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарын тейлеген кызматкерлерге эмгек акы төлөөнүн шарттары жөнүндө” токтомунун талаптарын бузуу менен, материалдык жардам төлөө шарттары каралбагандыгына карабастан, Бишкек шаарынын мэриясына караштуу мекемелердин кызматкерлерине жалпы суммасы **112 898,0 миң сом** өлчөмүндө материалдык жардам катары кошумча төлөмдөр төлөнүп берилген, анын ичинде:

- *Бишкек шаардык кеңешинде* – 9 220,4 миң сом;

- *Бишкек шаарынын мэриясында* – 23 077,2 миң сом;

- *Муниципалдык мүлктү башкаруу департаментинде* – 17 613,3 миң сом;

- *Октябрь районунун муниципалдык администрациясында* – 8 717,1 миң сом;
- *Ленин районунун муниципалдык администрациясында* – 8 705,8 миң сом;
- *Бишкек финансы башкармалыгында* – 3 188,5 миң сом;
- *Шаардык саламаттык сактоо башкармалыгында* – 2 036,1 миң сом;
- *Билим берүү департаментинде* – 5 376,1 миң сом;
- *Дене тарбия жана спорт, туризм жана жаштар менен иштөө департаментинде* – 3 240,5 миң сом;
- *Жеке турак жай курулушу жана шаар куруу департаментинде* – 4 357,6 миң сом;
- *Муниципалдык инспекциясында* – 2 832,3 миң сом;
- *Транспорт жана жол-транспорттук инфратүзүмдү өнүктүрүү департаментинде* – 7 781,5 миң сом;
- *Социалдык өнүктүрүү департаментинде* – 1 969,8 миң сом;
- *Биринчи май финансы башкармалыгында* – 5 821,3 миң сом;
- *Октябрь финансы башкармалыгында* – 943,9 миң сом;
- *Капиталдык курулуш башкармалыгында* – 8 017,0 миң сом.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2022-жылдын 30-мартындагы № 181 “Билим берүү системасындагы педагогдордун жана айрым категориядагы кызматкерлердин эмгек акысын төлөө шарттары жөнүндө” токтому менен материалдык жардам жана сый акы төлөө шарттары каралбагандыгына карабастан, жалпы суммасы **4 928,0 миң сом** өлчөмүндө материалдык жардам жана сый акы төлөнүп берилген, анын ичинде:

- *Биринчи май районунун билим берүү башкармалыгында* – 785,1 миң сом;
- *Свердлов районунун билим берүү башкармалыгында* – 1 076,5 миң сом;
- *Ленин районунун билим берүү башкармалыгында* – 1 725,5 миң сом, анын ичинде: 1 215,3 миң сом материалдык жардам жана 510,2 миң сомго сый акы;
- *Октябрь районунун билим берүү башкармалыгында* – 1 340,9 миң сом.

Мындан тышкары, *Спорттун улуттук жана стол үстүндөгү түрлөрү боюнча олимпиадалык резервдеги адистештирилген балдар өспүрүмдөр мектебинде (СДЮШОР)* Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-мартындагы №185 “Маданият, искусство, маалымат жана спорт мекемелеринин кызматкерлерине эмгек акы төлөөнүн шарттары жөнүндө” токтомунун талаптарын бузуу менен, сый акы төлөө шарттары каралбагандыгына карабастан, кызматкерлерге **202,4 миң сом** суммасында сый акы төлөнгөн, анын ичинде 34,9 миң сом социалдык чегерүүлөр.

Сунуштама

Бишкек шаардык кеңешинде, Бишкек шаарынын мэриясында, Муниципалдык мүлктү башкаруу департаментинде, Октябрь жана Ленин райондорунун муниципалдык администрацияларында, Бишкек, Биринчи май жана Октябрь финансы башкармалыктарында, Шаардык саламаттык сактоо башкармалыгында, Билим берүү департаментинде, Дене тарбия жана спорт, туризм жана жаштар менен иштөө департаментинде, Жеке турак жай курулушу жана шаар куруу департаментинде, Муниципалдык инспекциясында, Транспорт жана жол-транспорттук инфратүзүмдү өнүктүрүү департаментинде, Социалдык өнүктүрүү департаментинде, Капиталдык курулуш башкармалыгында, Биринчи май, Свердлов, Ленин жана Октябрь райондорунун билим берүү башкармалыктарында, Спорттун улуттук жана стол үстүндөгү түрлөрү боюнча олимпиадалык резервдеги адистештирилген балдар өспүрүмдөр мектебинде эмгек акы (материалдык жардам, сый акы) төлөө шарттары жөнүндө ченемдик укуктук актыларда каралбаган негизсиз төлөмдөрдү жүргүзүүгө жол берген тиешелүү кызмат адамдарынын жоопкерчиликти каралсын.

Аныкталды жана корутунду

Бишкек шаарынын билим берүү уюмдарында Бишкек шаардык кеңешинин 2023-жылдын 3-майындагы №84 “2023-жылга Бишкек шаарынын бюджетин бекитүү жана 2024-2025-жылдарга карата болжолу жөнүндө” токтомунун №3 тиркемесинин негизинде, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 23-июлундагы №336 “Билим берүү уюмдарынын үлгүлүү штаттык бирдиктерин бекитүү жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн айрым чечимдерин күчүн жоготту деп таануу жөнүндө” токтому менен бекитилген типтүү штаттык бирдиктерден тышкары кошумча 634,25 штаттык бирдик кармалып, **153 048,3 миң сом** каржыланган, анын ичинде:

- **Биринчи май районунун билим берүү башкармалыгында** - 31 504,9 миң сомго 131,25 штаттык бирдик;

- **Ленин районунун билим берүү башкармалыгында** - 38 217,2 миң сомго 167,75 штаттык бирдик;

- **Октябрь районунун билим берүү башкармалыгында** - 43 785,9 миң сомго 172,25 штаттык бирдик;

- **Свердлов районунун билим берүү башкармалыгында** - 36 872,7 миң сомго 149,5 штаттык бирдик;

- **“Кыргызстан балдары” шаардык мектеп окуучуларынын чыгармачыл борборунда** – 2 667,6 миң сомго 13,5 штаттык бирдик.

Сунуштама

Биринчи май, Ленин, Октябрь жана Свердлов райондорунун билим берүү башкармалыктарында, “Кыргызстан балдары” шаардык мектеп окуучуларынын чыгармачыл борборунда штаттык бирдиктеринин саны Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 23-июлундагы №336 “Билим берүү уюмдарынын үлгүлүү штаттык бирдиктерин бекитүү жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн айрым чечимдерин күчүн жоготту деп таануу жөнүндө” токтомунун талаптарына ылайык келтирилсин.

Аныкталды жана корутунду

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 27-апрелиндеги № 258 “Оор жумуштар жана зыяндуу же, эмгек шарттары кооптуу жумуштар үчүн кошумча төлөмдү белгилөөнүн тартиби жөнүндө жобону жана Өзгөчө эмгек шарттарындагы жумуштардын типтүү тизмегин (оор жумуштар, зыяндуу, кооптуу жана башка өзгөчө эмгек шарттарындагы жумуштар, өзгөчө климаттык шарттардагы жумуштар) бекитүү жөнүндө” токтомунун талаптарын бузуу менен, *Бишкек шаардык дезинфекциялык станциясында* 2023-жылы жумуш ордуна аттестациялоо жүргүзүлбөстөн, аттестациялык комиссиянын протоколдору жок, дезинфекция жана дератизация менен алектенген кызматкерлерге бюджеттик каражаттардын эсебинен **715,1 миң сомго** негизсиз кошумча төлөм төлөнгөн, анын ичинде 105,2 миң сомго Социалдык фондго төгүмдөр чегерилип төлөнгөн.

Сунуштама

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 27-апрелиндеги № 258 “Оор жумуштар жана зыяндуу же, эмгек шарттары кооптуу жумуштар үчүн кошумча төлөмдү белгилөөнүн тартиби жөнүндө жобону жана Өзгөчө эмгек шарттарындагы жумуштардын типтүү тизмегин (оор жумуштар, зыяндуу, кооптуу жана башка өзгөчө эмгек шарттарындагы жумуштар, өзгөчө климаттык шарттардагы жумуштар) бекитүү жөнүндө” токтомунун талаптарын бузуу менен, *Бишкек шаардык дезинфекциялык станциясында* 715,1 миң сомго негизсиз кошумча төлөмдөрдү төлөөгө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду

Жеке турак-жай курулуш жана шаар куруу департаментинде 2023-жылы кызматкерлерге убактылуу эмгекке жарамсыздык баракчалары жалпы стажына карата төлөнүүчү пайыздар (60%, 80%, 100%) эске алынбай эсептелинип, **39,8 миң сомго** ашыкча жана **50,1 миң сомго** аз акы төлөнгөн.

Бишкек шаардык кеңешинин кызматкерлерине Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 ПЖ “Мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” Жарлыгынын 3-пунктунун 3-пунктчасынын талаптары сакталбастан, тиешелүү комиссиялардын протоколдору менен таризделбестен, иштин татаалдыгы, сапаты, иштин жыйынтыгы, кесиптик демилге көрсөткөндүгү жана ченемге салынбаган иштин режими үчүн 2023-жылы **151,1 миң сомго** ашыкча үстөк акы төлөнүп берилген.

Социалдык өнүгүү департаментинин айдоочусу Д. Кебекбаевге эмгек өргүү төлөөдө Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1999-жылдын 25-ноябрындагы № 642 токтому менен бекитилген, Эмгек акынын орточо өлчөмүн эсептөөнүн эрежелеринин 4-пунктунун талаптары сакталбастан, 13-эмгек акы орточо бир күндүк эмгек акыны эсептегенде толугу менен кошулуп, **7,2 миң сом** ашыкча төлөнүп берилген. *Аудит учурунда ашыкча төлөнгөн 7,2 миң сом кызматкердин эмгек акысынан кармалды.*

№70 Мектеп гимназия окуу тарбия комплексинин мугалимдерине 2023-жылдагы кошумча билим берүү кызматынан эсептелген эмгек акыга кеткен чыгым кызмат көрсөтүүдөн келип түшкөн каражаттын 82,9% түзүп, 12,9% же, **2 071,3 миң сом** негизсиз төлөнүп берилген. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 20-сентябрындагы № 563 токтому менен бекитилген, “Жалпы билим берүүчү уюмдарда кошумча билим берүү кызматтары жөнүндө” жобонун 25-пунктунда кошумча билим берүү кызматтарын көрсөтүүдөн алынган каражаттар 70%не чейинки өлчөмдө социалдык камсыздандырууга чегерүүлөр менен кошумча эмгек акыга пайдаланылат деп көрсөтүлгөн.

Бишкек шаарынын мэриясынын 2023-жылдын 13-январындагы №4 токтомунун 1-тиркемеси “Бишкек шаарынын мэриясынын Капиталдык курулуш башкармалыгы жөнүндө” жобонун 22-пунктунда **Капиталдык курулуш башкармалыгынын** штаттык ырааттамасы Бишкек шаарынын мэриясына бекитүүгө берилери көрсөтүлгөнүнө карабастан, Башкармалыктын штаттык ырааттамасы Башкармалыктын начальниги тарабынан 66 бирдик өлчөмүндө бекитилген.

Е.Б. Якир атындагы № 61 автордук физика математикалык мектеп-лицей окуу комплексинде Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-мартындагы № 181 токтомуна 21-тиркемеси “Билим берүү системасынын педагогикалык жана айрым категориялардагы кызматкерлерине эмгек акы төлөө жөнүндө” жобонун талаптарын бузуу менен, сабактарды алмаштыруу үчүн акы, мугалимдердин окуу жүктөмдөрүнүн нормаларынын бузуу менен 4 айдан ашык төлөнүп, алмаштыруу сааттары тарификациялык тизмелерге кайра квалификацияланган эмес. Сабактарды алмаштыруу директордун буйругунун негизинде, ай сайын мугалимдердин ортосунда бөлүштүү менен жүргүзүлгөн. Жыйынтыгында, сабактарды алмаштыруу сааттары тарификациялык тизмелерге кайра квалификацияланбастан, мугалимдердин окуу жүктөмдөрүнүн ченемдери сакталбастан, жалпысынан **623,1 миң сомго** эмгек акы негизсиз чегерилген.

Мындан тышкары, ийримдерди өткөрүү боюнча расписание болгон эмес, ийримдерди өткөрүү жөнүндө журналдар жүргүзүлгөн эмес, башкача айтканда ийримдерди өткөрүү жөнүндө документалдык тастыктоолор жок экендигине карабастан, окуу жылы үчүн ийрим сабактары үчүн **3 469,2 миң сом** суммасында эмгек акы эсептелип, натыйжасыз пайдаланылган.

Ошондой эле, лицейдик компонентке **2 881,1 миң сом** өлчөмүндөгү бюджеттик каражаттар бөлүнгөн. Бирок, лекциялык сааттарды жүргүзүүнү эсепке алуу журналдары жок, кошумча сааттар бөлүнгөндүгүн негиздөөчү тиешелүү буйруктар жок.

Сунуштама

1. Эмгек акы жана башка төлөмдөрүн жүргүзүүдө мыйзам бузууларга жол берген төмөндөгү мекемелердин кызмат адамдарынын жоопкерчиликти каралсын:

- *Жеке турак-жай курулуш жана шаар куруу департаментинде* кызматкерлерге убактылуу эмгеке жарамсыздык баракчалары боюнча 39,8 миң сомго ашыкча жана 50,1 миң сомго аз акы төлөөгө;

- *Бишкек шаардык кеңешинин* кызматкерлерине Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 ПЖ “Мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” жарлыгынын 3-пунктунун 3-пунктчасынын талаптарын бузуу менен, 151,1 миң сомго ашыкча үстөк акы төлөөгө;

- *Социалдык өнүгүү департаментинин* айдоочусу Д. Кебекбаевге эмгек өргүү төлөөдө Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1999-жылдын 25-ноябрындагы № 642 токтому менен бекитилген, “Эмгек акынын орточо өлчөмүн эсептөөнүн” эрежелеринин 4-пунктунун талаптарын бузуу менен, 7,2 миң сом эмгек акыны ашыкча төлөөгө;

- *№70 Мектеп гимназия окуу тарбия комплексинде* Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 20-сентябрындагы № 563 токтому менен бекитилген, “Жалпы билим берүүчү уюмдарда кошумча билим берүү кызматтары жөнүндө” жобонун 25-пунктунун талаптарын бузуу менен, кошумча билим берүү кызматынан алынган 2 071,3 миң сом суммасындагы каражаттарын эмгек акыга ашыкча чыгымдоого;

- *Е.Б. Якир атындагы № 61 автордук физика математикалык мектеп-лицей окуу комплексинде* Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-мартындагы № 181 токтомуна 21-тиркемеси “Билим берүү системасынын педагогикалык жана айрым категориялардагы кызматкерлерине эмгек акы төлөө жөнүндө” жобонун талаптарын бузуу менен, сабактарды алмаштыруу сааттары тарификациялык тизмелерге кайра квалификацияланбастан, мугалимдердин окуу жүктөмдөрүнүн нормалары сакталбастан, жалпысынан 623,1 миң сомго негизсиз эмгек акы чегерүүгө.

2. *Капиталдык курулуш башкармалыгынын* штаттык ырааттамасы Бишкек шаарынын мэриясынын 2023-жылдын 13-январындагы №4 токтомунун 1-тиркемеси “Бишкек шаарынын мэриясынын Капиталдык курулуш башкармалыгы жөнүндө” жобонун 22-пунктунун талаптарына ылайык, Бишкек шаарынын мэриясына бекитүүгө берилсин.

Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасына:

Е.Б. Якир атындагы № 61 автордук физика математикалык мектеп-лицей окуу комплекси боюнча ийрим сабактары үчүн 3 469,2 миң сом суммасында эсептелинген эмгек акы жана 2 881,1 миң сом суммасында лицейдик компонентке бөлүнгөн бюджеттик каражаттар боюнча маалыматтар укуктук баа берүү үчүн жөнөтүлсүн.

**Муниципалдык ишканаларда эмгек акыга жүргүзүлгөн аудит
Аныкталды жана корутунду**

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 27-апрелиндеги № 258 “Оор жумуштар жана зыяндуу же, эмгек шарттары кооптуу жумуштар

үчүн кошумча төлөмдү белгилөөнүн тартиби жөнүндө жобону жана Өзгөчө эмгек шарттарындагы жумуштардын типтүү тизмегин (оор жумуштар, зыяндуу, кооптуу жана башка өзгөчө эмгек шарттарындагы жумуштар, өзгөчө климаттык шарттардагы жумуштар) бекитүү жөнүндө” токтомунун талаптарын бузуу менен, **“Бишкекнабайкана” муниципалдык ишканасында** кызматкерлерге “компьютерде иштегендиги үчүн” **371,8 миң сом** өлчөмүндө үстөк акы чегерилген.

Сунуштама

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 27-апрелиндеги № 258 “Оор жумуштар жана зыяндуу же, эмгек шарттары кооптуу жумуштар үчүн кошумча төлөмдү белгилөөнүн тартиби жөнүндө жобону жана Өзгөчө эмгек шарттарындагы жумуштардын типтүү тизмегин (оор жумуштар, зыяндуу, кооптуу жана башка өзгөчө эмгек шарттарындагы жумуштар, өзгөчө климаттык шарттардагы жумуштар) бекитүү жөнүндө” токтомунун талаптарын бузуу менен, **“Бишкекнабайкана” муниципалдык ишканасында** 371,8 миң сом негизсиз кошумча төлөмдөрдү төлөөгө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду

“Бишкекжылуулукэнерго” МИде Кыргыз Республикасынын Энергетика министрлигине караштуу Отун-энергетикалык комплексин жөнгө салуу департаменти тарабынан жылуулук энергиясына жаңы тарифтер бекитилбестен, муниципалдык ишкананын директорунун 2023-жылдын 1-февралындагы № 01-18/17-АП буйругу менен жогорулатуу багытында жаңы штаттык ырааттама жана тарифтик чендер бекитилип, кызматкерлерге 2023-жылдын январь-май айларында **13 969,1 миң сом** суммасында негизсиз эмгек акы төлөнгөн.

“Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорт ишканасы” МИде кадрларга болгон муктаждык экономикалык негиздөө эске алынбастан, бекитилген типтүү штаттык бирдиктерден тышкары кошумча 19 штаттык бирдик кармалып, **1 350,4 миң сом** каржыланган.

“Бишкекжарык” МИ тарабынан штаттан тышкары 22 кызматкер менен эмгек келишими негизсиз түзүлүп, **2 663,4 миң сом** суммасында эмгек акы төлөнүп берилген. Бул келишимдерде эмгек акынын өлчөмү ишкананын мурдагы директорлорунун каалоосу менен эч кандай эсептөөлөрсүз жана негизсиз белгиленген.

Муниципалдык ишкананын айрым кызматкерлерине иш жүзүндө эсептелингенден **267,0 миң сомго** ашыкча эмгек акы төлөнгөндүгү аныкталган, ошол эле учурда бухгалтердик отчеттордо бул кызматкерлер боюнча дебитордук карыздар бар экендиги көрсөтүлгөн эмес.

Мындан тышкары, **“Бишкекжарык” МИ**нин эки кызматкерине 2023-жылдын июль айында эмгек акы эсептөөдө жаңылыштыктар орун алып, **8,4 миң сомго** ашыкча төлөмдөр жүргүзүлүп, эмгек акы чегерүүдө кармалган эмес.

“Бишкек санитардык полигону” МИнин кызматкерлерине “Сыйлык берүү жөнүндө” жобонун 3.4-пунктунун талаптары сакталбастан, кызматкерлердин кошкон жеке салымдары бааланбастан, 2023-жылдын 4 кварталында 4 720,9 миң сом жана эмгек акы боюнча үнөмдөлгөн каражаттын жоктугуна карабастан, жамааттык келишимдин талаптарын бузуу менен, ар кандай майрамдардын урматына 9 жолу негизсиз 3 426,6 миң сом, жалпы **8 147,5 миң сом** өлчөмүндө сый акы төлөнүп берилген.

“Бишкек жашыл чарба” МИнде штаттык бирдикте турбаган, убактылуу эмгек келишими менен иштеген айрым кызматкерлерге **44,9 миң сом** суммасында негизсиз сый акы төлөнүп берилген.

Мындан тышкары, Бишкек шаарынын мэриясынын 2023-жылдын 31-январындагы №11 токтому менен бекитилген, “Эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” жобонун талаптарына ылайык, сый акы жыл боюнча иштин жыйынтыгы боюнча жана кесиптик майрам күндөрүнө карата төлөнөөрү белгиленгенине карабастан, Кыргыз Республикасынын Эгемендүүлүк күнүнө карата ишкананын кызматкерлерине негизсиз **6 993,8 миң сом** суммасында сый акы төлөнүп берилген.

“Бишкек жашыл чарба” МИнин административдик-башкаруу персоналына 2023-жылдын 1-мартынан тартып 31-октябрына чейин эс алуу күндөрүнө жана жумуш убактысынын ченемдүү узактыгынан тышкары иштеген сааттары үчүн **2 326,1 миң сом** суммасында негизсиз кошумча акы төлөнүп берилген.

“Бишкек суу чарба” МИде сметада каралбагандыгына карабастан Кыргыз Республикасынын Эгемендүүлүк күнүнө карата **2 445,1 миң сом** суммасында негизсиз сый акы төлөнгөн.

“Тазалык” МИнин 27 кызматкерине тартиптик жаза жарыялангандыгына карабастан, **392,1 миң сом** суммасында сый акы негизсиз төлөнүп берилген

Мындан тышкары, негизсиз берилген сыйлыктардын жалпы суммасы Социалдык фондго болгон төлөмдөр менен **249,7 миң сомду** түзгөн.

“Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорт ишканасы” МИнин 35 кызматкерине эмгек өндүрүмдүүлүгү жана иш сапаты эске алынбастан, негизсиз түрдө 10%дан 50%га чейин жалпы **2 897,8 миң сом** суммасында кызматтык маянага үстөк акы төлөнгөн.

Сунуштама

- Эмгек акы төлөмдөрүн (сый акы, үстөк акы) жүргүзүүдөгү бузууларга жол берген **“Бишкек жылуулук-энерго”, “Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорт ишканасы”, “Бишкек жарык”, “Бишкек санитардык полигону”, “Бишкек жашыл чарба”, “Бишкек жашыл курулуш”, “Тазалык”** жана **“Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорт ишканасы” муниципалдык ишканаларынын** жооптуу кызматкерлеринин жоопкерчиликти каралсын.

- **“Бишкек жарык” муниципалдык ишканасында** эмгек акы эсептөөдө жаңылыштыктар орун алгандыгына байланыштуу 8,4 миң сомго ашыкча

жүргүзүлгөн төлөмдөр эмгек акы чегерүүдө кызматкерлердин эмгек акысынан кармалсын.

Аныкталды жана корутунду

“Алга-Бишкек футболдук клубу” муниципалдык мекемеси 2023-жылы эмгек акы бюджеттик каражаттардан 8 197,6 миң сом суммасында эсептелинген. Мында, Социалдык фондго чегерүүлөрдүн суммасы 1414,1 миң сом түзгөн, бирок 2121 “Соцфондго төгүмдөр” беренеси боюнча болгону 884,6 миң сом которулган, калдык 529,5 миң сомду түзгөн. Берилген маалыматтарга ылайык, камсыздандыруу төлөмдөрү толук которулган эмес, анткени 2821 “Стипендия” беренеси боюнча катчылык менен 430,6 миң сом суммасында камсыздандыруу төлөмдөрү төлөнүп, бул төлөмдөр Соцфондго төгүмдөр катары эсептелинген. “Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу төгүмдөрүнүн тарифтери жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 12-беренесине жана Кыргыз Республикасынын Салык кодексине ылайык, стипендиялар боюнча камсыздандыруу төлөмдөрү эсептелинбейт. Жыл башындагы калдыктарды эске алуу менен карыздын жалпы суммасы 160,9 миң сомду түзгөн, ал 2023-жылдын аягында эсепке алынган эмес. Бул сумма 2024-жылдын февраль айында төлөнгөн (09.02.2024-ж. буйрук №29).

Сунуштама

“Алга-Бишкек футболдук клубу” муниципалдык мекемесинде Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Бишкек финансы башкармалыгы менен 2821 “Стипендия” беренеси боюнча 430,6 миң сом суммасында катчылык менен төлөнгөн камсыздандыруу төлөмдөрү боюнча түзөтүүлөр жүргүзүлсүн. Эсепке алынбаган 160,9 миң сом суммасындагы кредитордук карыз бухгалтердик баланста эсепке алынсын.

Дебитордук жана кредитордук карыздарды талдоо

Аныкталды жана корутунду

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 29-сентябрындагы № 626 токтому менен бекитилген “Казыналыктын бирдиктүү эсеп системасындагы депозиттик эсептерде топтолгон бюджеттик мекемелердин каражаттары жөнүндө” Жобонун 4-пунктунун талаптарын бузуу менен, депозиттик эсепте турган 3 жылдан ашык талап кылынбаган акча каражаттарын **1 964,9 миң сомду** түзгөн, анын ичинде:

- **Ленин районунун билим берүү башкармалыгында** – 27,3 миң сом;

- **Свердлов районунун билим берүү башкармалыгында** – 1 636,8 миң сом;

- **Муниципалдык мүлктү башкаруу департаментинде** - 300,8 миң сом;

Мындан тышкары, **“Бишкекжылуулукэнерго” муниципалдык ишканасында** отчеттук маалыматтарга ылайык, 2023-жылдын 31-декабрына карата үч жылдан ашык мөөнөттө сакталган конкурс (тендер) сунушун кепилдик камсыздоо жана/же келишимдин аткарылышын кепилдик камсыздоо катары түшкөн каражаттардын калдыгы **2 287,7 миң сомду** түзгөн.

Кыргыз Республикасынын Гражданлык кодексинин 212-беренесине ылайык, доо коюу мөөнөтүнүн жалпы убактысы үч жылды түзөт.

Сунуштама

- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 31-майындагы № 302 токтомуна №2-тиркемеси “Бирдиктүү казыналык эсеп системасындагы депозиттик эсептерде топтолгон бюджеттик мекемелердин каражаттары жөнүндө” жобонун 4-пунктуна ылайык, 3 жылдан ашык депозиттик эсептерде турган *Ленин районунун билим берүү башкармалыгы боюнча* – 27,3 миң сом, *Свердлов районунун билим берүү башкармалыгы боюнча* – 1 636,8 миң сом, *Муниципалдык мүлктү башкаруу департаменти боюнча* - 300,8 миң сом, *“Бишкекжылуулукэнерго” муниципалдык ишканасы боюнча* – 2 287,7 миң сом өлчөмүндөгү кредитордук карыздар тиешелүү бюджеттин кирешесине которулсун.

- *“Бишкекжылуулукэнерго” муниципалдык ишканасында* комиссиялык тартипте эсепте үч жылдан ашык мөөнөттө сакталган 2 287,7 миң сом суммасындагы каражаттар боюнча маселе каралып, тиешелүү чаралар көрүлсүн.

Аныкталды жана корутунду

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2018-жылдын 25-декабрындагы №137-Б, 2023-жылдын 11-июлундагы № 2-Б буйруктары менен бекитилген, “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча жобону бекитүү жөнүндө” жобонун талаптарын бузуу менен, жалпы **1 044 350,7 миң сомго** мөөнөтү өткөн дебитордук карыздар аныкталган, анын ичинде:

- ***Е.Б. Якир атындагы №61 автордук физика математикалык мектеп-лицей окуу комплексинде*** 2019-жылдан бери атайын каражаттар боюнча 29,9 миң сомго;

- ***Капиталдык курулуш башкармалыгында*** 2008-жылдан берки 67 354,2 миң сомго, анын ичинен, жергиликтүү бюджет боюнча 41 359,8 миң сом жана республикалык бюджет боюнча 25 994,3 миң сом;

- ***“Бишкек жашыл чарба” МИ*** 2022-жылдан бери 2 723,4 миң сомго;

- ***“Бишкекжарык” МИ*** 2018-жылдан берки 9 176,0 миң сомго;

- ***“Бишкекжылуулукэнерго” МИ*** 2022-жылдын бери 9 548,2 миң сомго (*УКМК ТБ тарабынан кылмыш иши козголуп, токтотулган*);

- ***“Бишкекасфальтсервис” МИ*** 2017-жылдан бери 35 500,4 миң сомго;

- ***Свердлов районунун билим берүү башкармалыгында*** 2019-жылдан бери товарларды сатып алуу үчүн алдын ала жүргүзүлгөн төлөмдөр боюнча 350,6 миң сомго дебитордук карыз, мында баштапкы бухгалтердик документтер - салыштыруу актылары жок экендигин белгилей кетүү керек;

- ***Шаардык чарба департаментинде*** 2016-жылдан тартып 2022-жылга чейин пайда болгон, иш аткаруучулардын төлөнбөгөн 919 668,0 миң сомго дебитордук карыздардын бар экендиги аныкталган, анын ичинде: жолдорду капиталдык оңдоо жана реконструкциялоо боюнча

“Бишкекасфальтсервис” МИ - 762 297,5 миң сом, тышкы жарыктандыруунун электр тармактарын оңдоо боюнча “Бишкекжарык” МИ - 157 370,5 миң сом.

Мындан тышкары, **13 305,6 миң сомго** мөөнөтү өткөн кредитордук карыздар аныкталган, анын ичинде; **“Бишкекасфальтсервис” МИде** 2017-жылдан бери жалпы 13 089,3 миң сомго, **Е.Б. Якир атындагы №61 автордук физика математикалык мектеп-лицей окуу комплексинде** 2019-жылдан бери атайын каражаттар боюнча 216,3 миң сомго.

Салык жана Социалдык фондунун төгүмдөрү боюнча жалпы **15 190,9 миң сомго** бухгалтердик эсеп боюнча чагылдырылбай, жашырылган дебитордук карыздар аныкталган, анын ичинде:

- **Ленин районунун билим берүү башкармалыгында** – 781,9 миң сом (киреше салыгы – 473,5 миң сом, Социалдык фондунун төгүмдөрү – 308,4 миң сом);

- **Октябрь районунун билим берүү башкармалыгында** – 12 372,6 миң сом (Социалдык фондунун төгүмдөрү боюнча);

- **Ленин районунун муниципалдык администрациясында** – 577,8 миң сом (киреше салыгы – 23,3 миң сом, Социалдык фондунун төгүмдөрү – 554,6 миң сом);

- **Е.Б. Якир атындагы №61 автордук физика математикалык мектеп-лицей окуу комплексинде** – 832,7 миң сом (киреше салыгы – 119,1 миң сом, Социалдык фондунун төгүмдөрү – 713,6 миң сом);

- **“Дельфин” сууда сүзүү, заманбап беш таймаш, фехтование триатлон жана дзюдо боюнча олимпиадалык резервдин адистештирилген балдар-уландар мектебинде** – 135,8 миң сом (Социалдык фондунун төгүмдөрү боюнча);

- **№ 70 мектеп-гимназия окуу тарбиялык комплексинде** – 550,1 миң сом (салык – 84,4 миң сом, Социалдык фондунун төгүмдөрү – 465,7).

Мындан тышкары **52 356,6 миң сомго** жашырылган кредитордук карыздардар аныкталган, анын ичинде:

- **Октябрь районунун билим берүү башкармалыгында** – 6 419,5 миң сом (мурунку жылдарга пеня);

- **“Тазалык” муниципалдык ишкансында** – 2 631,5 миң сом;

- **“Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорт ишканасы” МИ** – 43 305,6 миң сом.

Сунуштама

1. **Е.Б. Якир атындагы №61 автордук физика математикалык мектеп-лицей окуу комплексинде, Капиталдык курулуш башкармалыгында, “Бишкек жашыл чарба”, “Бишкекжарык”, “Бишкекжылуулукэнерго”, муниципалдык ишканаларында, Свердлов районунун билим берүү башкармалыгында, Шаардык чарба департаментинде** мөөнөтү өткөн дебитордук карыздарды кайтарууну камсыз кылуу боюнча, кайтарымыз деп таанылган карыздар боюнча доо арыз менен сот органдарына кайрылуу аркылуу тиешелүү иш-чаралар жүргүзүлсүн.

2. “Бишкекасфальтсервис” муниципалдык ишканасында, Е.Б. Якир атындагы №61 автордук физика математикалык мектеп-лицей окуу комплексинде мөөнөтү өткөн кредитордук карыздарды жоюу боюнча тиешелүү иш-чаралар жүргүзүлсүн.

3. Ленин районунун билим берүү башкармалыгында киреше салыгы боюнча - 473,5 миң сом, Социалдык фондунун төгүмдөрү боюнча 308,4 миң сом, Октябрь районунун билим берүү башкармалыгында Социалдык фондунун төгүмдөрү боюнча – 12 372,6 миң сом, Ленин районунун муниципалдык администрациясында киреше салыгы боюнча - 23,3 миң сом, Социалдык фондунун төгүмдөрү боюнча - 554,6 миң сом, Е.Б. Якир атындагы №61 автордук физика математикалык мектеп-лицей окуу комплексинде киреше салыгы боюнча - 119,1 миң сом, Социалдык фондунун төгүмдөрү боюнча - 713,6 миң сом, “Дельфин” сууда сүзүү, заманбап беиш таймаш, фехтование триатлон жана дзюдо боюнча олимпиадалык резервдин адистештирилген балдар-уландар мектебинде Социалдык фондунун төгүмдөрү боюнча - 135,8 миң сом, № 70 мектеп-гимназия окуу тарбиялык комплексинде салык боюнча - 84,4 миң сом, Социалдык фондунун төгүмдөрү боюнча - 465,7 суммасындагы жашырылган жана көрсөтүлбөгөн дебитордук карыздар бухгалтердик эсепке алынып, тийиштүү жактар менен эсептешүүлөр жүргүзүлсүн. Жашырылган жана көрсөтүлбөгөн дебитордук карыздарга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчиликти каралсын.

Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасына:

Жалпы 1 034 802,5 миң сомго мөөнөтү өткөн дебитордук карыздар (Е.Б. Якир атындагы №61 автордук физика математикалык мектеп-лицей окуу комплекси, Капиталдык курулуш башкармалыгы, “Бишкек жашыл чарба” МИ, “Бишкекжарык” МИ, “Бишкекасфальтсервис” МИ, Свердлов районунун билим берүү башкармалыгы, Шаардык чарба департаментинде) жана 52 356,6 миң сомго мөөнөтү өткөн кредитордук карыздар (“Бишкекасфальтсервис” МИ, Е.Б. Якир атындагы №61 автордук физика математикалык мектеп-лицей окуу комплекси) маалымат укуктук баа берүү үчүн жөнөтүлсүн.

Аныкталды жана корутунду

Биринчи май районунун муниципалдык администрациясында муниципалдык заказды аткарган ишканалардын дебитордук карыздары 629 638,3 миң сомду жана кредитордук карыздары 29 581,9 миң сомду түзгөн.

“Бишкексууканал” муниципалдык ишканасында 2024-жылдын 1-январына карата жалпы дебитордук карыз 577 890,6 миң сомду, аны ичинде абоненттер боюнча дебитордук карыз 383 455,78 миң сомду түзгөн. Кредитордук карыз 53 795,0 миң сомду түзгөн.

“Бишкекжарык” муниципалдык ишканасынын 2024-жылдын 1-январына карата жалпы кредитордук карыз 248 379,6 миң сомду түзгөн, алардын ичинен: 231 210,2 миң сом Бишкек шаарынын мэриясынын райондук муниципалдык администрацияларынын жана Шаардык чарба

департаментинин алдында, 17 169,4 миң сом жеткирүүчүлөрдүн жана подрядчылардын алдында берилген товарлар жана кызматтар үчүн.

Ленин районунун муниципалдык администрациясы муниципалдык заказды аткаруу үчүн “Бишкекасфальсервис” МИнин дебитордук карызы 34 414,9 миң сомду түзгөн.

“Бишкек суу чарба” муниципалдык ишканасы тарабынан аткарылбаган жумуштарга муниципалдык ишканасынын жетекчилиги түзүлгөн келишимдердин талаптары сакталбастан, жумуштар толук кабыл алынбастан подрядчыларга негизсиз акча каражаттары которулуп, дебитордук карыздын суммасы 37 873,6 миң сомду түзгөн.

Мындан тышкары, **Маданият башкармалыгында** - 72,3 миң сом, **Бишкек шаарынын А. Умуралиев атындагы шаардык драма театрында** - 34,8 миң сом, **№162 “Азем” Мектепке чейинки билим берүү мекемесинде** - 7,6 миң сом суммасында дебитордук карыз аныкталган.

Сунуштама

Биринчи май районунун муниципалдык администрациясында - 629 638,3 миң сом, **“Бишкексууканал” муниципалдык ишканасында** - 577 890,6 миң сом, **“Бишкекжарык” муниципалдык ишканасында** - 248 379,6 миң сом, **Ленин районунун муниципалдык администрациясында** - 34 414,9 миң сом, **Маданият башкармалыгында** - 72,3 миң сом, **Бишкек шаарынын А. Умуралиев атындагы шаардык драма театрында** - 34,8 миң сом, **№162 “Азем” Мектепке чейинки билим берүү мекемесинде** - 7,6 миң сом, **“Бишкек суу чарба” муниципалдык ишканасында** - 37 873,6 миң сом суммасындагы дебитордук карыздары өндүрүү, **Биринчи май районунун муниципалдык администрациясында** - 29 581,9 миң сом, **“Бишкексууканал” муниципалдык ишканасында** - 53 795,0 миң сом суммасындагы кредитордук карыздарды азайтуу боюнча иш-чаралар жүргүзүлсүн.

Аныкталды жана корутунду

“Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорт ишканасы” муниципалдык ишканасынын 2023-жылдын 1-январы боюнча отчеттуулук жүргүзүүчү адамдардын дебитордук карызы 779,6 миң сомду, ал эми 2024-жылдын 1-январына карата 694,7 миң сомду түзгөн, карыздын маанилүү бөлүгү, жыл сайын өтүп келе жаткан кечиккен карыз болуп саналат. Анын ичинде жумуштан бошотулган жумушчулардын карыздары, мисалы: 2022-жылдын мартында иштен кеткен “БЖАИ” МИнин мурдагы директору Э. Бекмуратовдун карызы 249,8 миң сом; 2023-жылдын декабрында иштен кеткен сатып алуулар бөлүмүнүн кызматкери Р. Сокуровдун карызы 200,6 миң сом.

Сунуштама

“Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорт ишканасы” муниципалдык ишканасында 694,7 миң сом суммасындагы дебитордук карыздарды, анын ичинде иштен кеткен “БЖАИ” МИнин мурдагы директору Э. Бекмуратовдун, сатып алуулар бөлүмүнүн кызматкери Р. Сокуровдун карыздарын кайтарууну камсыз кылуу боюнча, кайтарымсыз деп таанылган карыздар боюнча доо арыз

менен сот органдарына кайрылуу аркылуу тиешелүү иш-чаралар жүргүзүлсүн жана дебитордук карыздарга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчиликтери каралсын.

Аныкталды жана корутунду

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын мурунку аудиттердин жыйынтыктары боюнча берилген сунуштарына карабастан, Бишкек шаарынын мэриясынын жетекчилиги менен **“Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорт ишканасы” муниципалдык ишканасынын** ортосунда 2008-жылдын 4-августунда 6 жыл төлөө мөөнөтү, жылдык 7% үстөк менен түзүлгөн 200,0 млн сомдук кредиттик келишим боюнча, алынган кредиттер өз убагында төлөнбөй, 2019-жылдын 1-январына карата эсептелген пайыздар 14,0 млн сомду түзүп, 2023-жылдын 31-декабрына карата эсептелген пайыздарды кошкондо жалпы карыздын суммасы 214,0 млн сомду түзгөн.

Сунуштама

“Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорт ишканасы” муниципалдык ишканасы менен 2008-жылдын 4-августунда түзүлгөн 200,0 млн сомдук кредиттик келишим боюнча 2023-жылдын 31-декабрына карата кайра кайтарылбаган кредит жана кредитке кошуп эсептелген пайыздар менен жалпы 214,0 млн сом суммасындагы карызды кайтаруу боюнча маселе каралсын.

Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасына:

Бишкек шаарынын мэриясынын жетекчилиги менен “Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорт ишканасы” муниципалдык ишканасынын ортосунда 2008-жылдын 4-августунда түзүлгөн 200,0 млн сомдук кредиттик келишим боюнча маалымат укуктук баа берүү үчүн жөнөтүлсүн.

Аныкталды жана орутунду

“Тазалык” муниципалдык ишканасы тарабынан Бишкек шаарынын Биринчи май райондук сотунун 2017-жылдын 19-декабрындагы өкүмүнө ылайык, “Тазалык” МИнин бухгалтериясынын мурдагы жетектөөчү адиси А.А. Асановадан 833,1 миң сом өлчөмүндөгү материалдык зыянды толугу менен өндүрүп алуу боюнча доо арыз берилген.

Бирок, соттун чечимине карабастан, 2017-жылдын декабрынан бери 833,1 миң сом дебитордук карыз катары эсепке алынган эмес, ишкананын бухгалтердик отчетторунда көрсөтүлгөн эмес жана “Тазалык” МИ тарабынан бул сумманы кайтаруу боюнча эч кандай чаралар көрүлгөн эмес.

Сунуштама

“Тазалык” муниципалдык ишканасында 833,1 миң сом суммасында жашырылган дебитордук карыз бухгалтердик эсепке алынып, аны кайтаруу боюнча тиешелүү иш-чаралар жүргүзүлсүн. Жашырылган дебитордук карыздарга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчиликтери каралсын.

Аныкталды жана корутунду

“Тазалык” муниципалдык ишканасында 2023-жылдын башында “1 243,8 миң сом суммасында эмгек акылар боюнча дебитордук карыз катталган. Бирок, жооптуу кызматкерлер тарабынан бул каражаттарды

кайтаруу боюнча эч кандай чаралар көрүлбөстөн, тиешелүү документтер толук таризделбестен 2023-жылы башкы бухгалтер тарабынан 1 243,8 миң сом суммасындагы дебитордук карыз негизсиз эсептен чыгарылган.

Ошондой эле, 2023-жылдын башында кызматкерлердин эмгек акылары боюнча **603,2 миң сом** суммасында кредитордук карыз катталган. Бирок, 2023-жылы бул карыздын келип чыгуу себептери аныкталбастан жана тиешелүү документтер толук таризделбестен башкы бухгалтер тарабынан ишкананын ишмердүүлүгүнө тиешеси жок кирешелерге өткөрүлгөн.

Сунуштама

“Тазалык” муниципалдык ишканасында жылдык отчетту түзүүдө тиешелүү түзөтүүлөр жүргүзүлүп, 1 243,8 миң сом суммасындагы дебитордук карыз жана 603,2 миң сом суммасындагы кредитордук карыз бухгалтердик эсепке алынсын. Кредитордук карыздарды жоюу жана дебитордук карыздарды өндүрүү боюнча тиешелүү иш-чаралар жүргүзүлсүн.

Негизги каражаттардын жана товардык-материалдык баалуулуктардын аудити

Аныкталды жана корутунду

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрындагы №694 токтому менен бекитилген, “Бюджеттик мекемелерди финансылоодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражатта калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө” нускаманын талаптары сакталбастан, ***Теннис, параолимпиадалык жана күч спорт түрлөрү боюнча атайын балдар-өспүрүмдөр олимпиадалык резерв мектебинде 4,1 миң сом*** суммасында эсепке алынууга тийиш болгон дебитордук карыздар жана ***3 220,9 миң сом*** суммасында товардык-материалдык баалуулуктардын (чарбалык материалдар жана кеңсе товарлары, запастык бөлүктөр, күйүүчү майлар) нормативден ашыкча запастарынын калдыктары аныкталган, анын ичинде: ***Биринчи май районунун билим берүү башкармалыгында - 385,0 миң сомго, Ленин районунун билим берүү башкармалыгында – 2 696,2 миң сомго, Маданият башкармалыгында - 139,7 миң сомго.***

Сунуштама

Биринчи май жана Ленин райондорунун билим берүү башкармалыктарында, Маданият башкармалыгында, Теннис, параолимпиадалык жана күч спорт түрлөрү боюнча атайын балдар-өспүрүмдөр олимпиадалык резерв мектебинде, товардык-материалдык баалуулуктардын ченемден ашыкча запастарынын жана дебитордук карыздардын пайда болушуна жол берилбесин.

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Бишкек финансы бармалыгына:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрындагы № 694 токтому менен бекитилген “Бюджеттик мекемелерди финансылоодо

жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражатта калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө” нускамага ылайык, 2023-жылдын аягына карата *Биринчи май районунун билим берүү башкармалыгында* - 385,0 миң сомго, *Ленин районунун билим берүү башкармалыгында* – 2 696,2 миң сомго, *Маданият башкармалыгында* - 139,7 миң сомго товардык-материалдык баалуулуктардын ашыкча запастары жана *Теннис, параолимпиадалык жана күч спорт түрлөрү боюнча атайын балдар-өспүрүмдөр олимпиадалык резерв мектебинде* - 4,1 миң сомго дебитордук карыздар эске алынсын.

Аныкталды жана корутунду

Герман Гмайнер атындагы орто тарбия комплексинде тамак аш кампасында материалдык жооптуу кызматкер Замирбек кызы Айдайдын карамагындагы тамак аш азыктарынын жалпы суммасы **3,9 миң сомго** ашыкчасы, ошол эле учурда **2,3 миң сомго** жетишпестиктери аныкталган.

“Жеңиш” олимпиадалык резервдеги адистештирилген балдар-өспүрүмдөр мектебинде 2020-жылы жаңы алынган **840,0 миң сомдук** 3 бильярддык столдун жетишпестиги бухгалтердик баланс боюнча көрсөтүлөн эмес. Бул боюнча учурда соттук териштирүүлөр жүрүп жатат.

Сунуштама

Герман Гмайнер атындагы орто тарбия комплексинде тамак-аш азыктарынын 3,9 миң сомго ашыкчасы бухгалтердик эсепке кириштелсин, 2,3 миң сомго жетишпестиктер күнөөлүү кызмат адамдарынын эсебинен ордуна коюлсун жана алардын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2018-жылдын 25-декабрындагы №137-Б, 2023-жылдын 11-июлундагы № 2-Б буйруктары менен бекитилген, “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” жобонун талаптарын бузуу менен, мөөнөтү чыга элек, моралдык жактан эскире элек мезгилде, алгандан кийин эле **1 013,1 миң сомдук** буюмдар эсептен чыгарылган:

- **“Жеңиш” олимпиадалык резервдеги адистештирилген балдар-өспүрүмдөр мектебинде** – 249,1 миң сом (арзан баалуу жана тез эскирүүчү);

- **Оор атлетика боюнча балдар жана өспүрүмдөрдүн адистештирилген Олимпиадалык резерв мектебинде** – 192,0 миң сом (арзан баалуу жана тез желүүчү);

- **“Ак Илбирс” олимпиадалык резервдеги адистештирилген балдар-өспүрүмдөр мектебинде** – 194,0 миң сом (арзан баалуу жана тез эскирүүчү).

Сунуштама

“Жеңиш” олимпиадалык резервдеги адистештирилген балдар-өспүрүмдөр мектебинде - 249,1 миң сом, **Оор атлетика боюнча балдар жана өспүрүмдөрдүн адистештирилген Олимпиадалык резерв мектебинде** – 192,0 миң сом, **“Ак Илбирс” олимпиадалык резервдеги адистештирилген балдар-өспүрүмдөр мектебинде** – 194,0 миң сом суммасындагы колдонуудагы, бирок

эсептен чыгарылган арзан баалуу жана тез эскирүүчү буюмдар эсепке алынсын.

Аныкталды жана корутунду

“Санариптик технологиялар борбору” муниципалдык ишканасында 378,0 миң сом суммасында колдонула элек принтерлер үчүн керектелүүчү материалдар (картриждер) эсептен чыгарылган. Бирок, берилген отчетторго ылайык, 2023-жылы 243,4 миң сомго картриж орнотулуп, жыл аягында калдык 134,6 миң сомду түзгөн. 2024-жылы орнотулган материалдарды эске алуу менен, бухгалтердик баланста көрсөтүлбөгөн 72,4 миң сом суммасындагы материалдар эсепке алынууга тийиш.

Мындан тышкары, **Р. Санатбаев атындагы олимпиадалык резервдеги адистештирилген балдар-өспүрүмдүк спорттук мектебинде** демөөрчүлүк аркылуу алынган негизги каражаттардын жана товардык-материалдык баалуулуктардын баалары конкурс менен жалпы **1 875,2 миң сомго** бааланып, мектептин балансына алынган эмес.

Сунуштама

- **“Санариптик технологиялар борбору” муниципалдык ишканасында** 72,4 миң сом суммасындагы принтерлер үчүн керектелүүчү материалдар бухгалтердик баланска алынсын.

- **Р. Санатбаев атындагы олимпиадалык резервдеги адистештирилген балдар-өспүрүмдүк спорттук мектебинде** демөөрчүлүк аркылуу алынган жана 1 875,2 миң сомго бааланган негизги каражаттар жана товардык-материалдык баалуулуктар мектептин балансына алынсын.

Аныкталды жана корутунду

“Бишкекжылуулукэнерго” муниципалдык ишканасы 2023-жылдын 31-декабрына карата ишкананын балансында турган 72 от казандын жайгашкан жер участкатору туура бааланган эмес жана бухгалтердик эсепте көрсөтүлгөн эмес. Финансы отчеттуулугунун эл аралык стандарттарына (МСФО) 16 “Негизги каражаттарга” ылайык, жер участкатору жана имараттар өзүнчө активдер болуп эсептелет жана чогуу сатылып алынган күндө да, алар эсепте өзүнчө чагылдырылат. Ошондой эле, Кыргыз Республикасынын Жер кодексинин 46-беренесине ылайык, имарат жана курулма бул имаратка жана курулмага бекитилип берилген жер тилкесине болгон укуктан ажыратылбайт.

2024-жылга карата негизги каражаттарды инвентаризациялоонун жыйынтыгы боюнча жер участкатору инвентаризациялык тизмеде көрсөтүлгөн эмес.

Сунуштама

“Бишкекжылуулукэнерго” муниципалдык ишканасында финансы отчеттуулугунун эл аралык стандарттарынын талаптарына ылайык, негизги каражаттарды (жер участкарун) инвентаризациялоо, жер участкарунун наркын туура аныктоо жана аларды эсепке алуу боюнча чаралар көрүлсүн.

Аныкталды жана корутунду

“Жол сыноо лабораториясы” МИнин балансындагы Фучик көчөсү, 6/1 дарегинде жайгашкан турак эмес жайдын баланстык баасы 5 077,8 миң сом.

Аталган турак эмес жайдын мамлекеттик актысы бар, бирок техникалык паспорту жоктугунан “Жол сыноо лабораториясы” МИ тарабынан 2023-2024-жылдарына карата жер жана кыймылсыз мүлк салыктары төлөгөн эмес.

Сунуштама

“Жол сыноо лабораториясы” МИ тарабынан Фучик көчөсү, 6/1 дарегинде жайгашкан турак эмес жайдын техникалык паспортун алуу боюнча чаралар көрүлсүн, жер жана кыймылсыз мүлк салыктары боюнча карыздар эсептелинип, тиешелүү бюджетке которулсун.

Аныкталды жана корутунду

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын мурунку аудиттердин жыйынтыктары боюнча берилген сунуштарына карабастан, **“Бишкексууканал” МИнин** балансында турган үч автоунаа (“Mercedes Benz E 200”, “Toyota Camry”, “Daewoo Nexia-2”) тиешелүү документтерсиз Бишкек шаарынын мэриясы жана БШКнын кызматкерлерин тейлөө үчүн колдолунуп, 2023-жылга карата бул автоунааларга кеткен чыгымдардын жалпы суммасы **2 109,9 миң сомду** түзгөн, анын ичинде айдоочулардын эмгек акысы – 1 385,6 миң сом жана автоунаалардын башка чыгымдары – 724,3 миң сом.

Социалдык өнүктүрүү департаментинде 2214 “Унаалык кызмат көрсөтүү” беренеси боюнча негизсиз чыгымдарга жол берилген. Департаменттин балансында жок, башка бир коомдук бирикмеге таандык мамлекеттик номери 01KG302AI, НИВА Тайга үлгүсүндөгү автоунаага 100,9 миң сомго 1920 литр күйүүчү май жана 23,8 миң сомго техникалык тейлөө үчүн, жалпы 124,7 миң сомго негизсиз чыгымдар жүргүзүлгөн.

Сунуштама

“Бишкексууканал” муниципалдык ишканасынын балансында турган автотранспорттук каражаттарды Бишкек шаарынын мэриясы жана Бишкек шаардык кеңеш тарабынан пайдалануу практикасы токтотулсун же, баланстан баланска өткөрүп берүү маселеси каралсын.

Социалдык өнүктүрүү департаментинде 2214 “Унаалык кызмат көрсөтүү” беренеси боюнча 124,7 миң сомго негизсиз чыгымдарга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду

Свердлов районунун билим берүү башкармалыгы Бишкек шаарынын мэриясынын 2019-жылдын 8-февралындагы №30-т “Муниципалдык мүлктүн негизги каражаттары боюнча отчеттуулукту берүү жөнүндө” тескемесин бузуу менен, Башкармалыктын жооптуу кызматкерлери Муниципалдык мүлктү башкаруу департаментине тарабынан негизги каражаттар жана тез эскирүүчү буюмдар боюнча тиешелүү отчеттор өз учурунда берилбегендигине байланыштуу Башкармалык менен Департаменттин ортосундагы негизги каражаттар боюнча маалыматтардын айырмасы **14 760,8 миң сомду** түзгөн.

Сунуштама

Свердлов районунун билим берүү башкармалыгы тарабынан Бишкек шаарынын мэриясынын 2019-жылдын 8-февралындагы №30-т

“Муниципалдык мүлктүн негизги каражаттары боюнча отчеттуулукту берүү жөнүндө” тескемесинин талаптарына ылайык, негизги каражаттар жана тез эскирүүчү буюмдар боюнча тиешелүү отчеттордун өз убагында берилиши камсыздалсын, негизги каражаттар жана тез эскирүүчү буюмдар боюнча 14 760,8 миң сом суммасындагы айырмага тиешелүү түзөтүүлөр жүргүзүлсүн.

Аныкталды жана корутунду

Теннис, параолимпиадалык жана күч спорт түрлөрү боюнча атайын балдар-өспүрүмдөр олимпиадалык резерв мектебинде “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын мыйзамынын негизинде **109,7 миң сомго** сатып алынган 2 персоналдык компьютер Бишкек шаарынын мэриясынын Муниципалдык менчикти башкаруу департаментинин негизги каражаттар реестрине киргизилген эмес.

Сунуштама

Теннис, параолимпиадалык жана күч спорт түрлөрү боюнча атайын балдар-өспүрүмдөр олимпиадалык резерв мектеби боюнча 109,7 миң сомго сатып алынган 2 персоналдык компьютер Бишкек шаарынын мэриясынын муниципалдык мүлктүн бирдиктүү реестрине киргизилсин.

Аныкталды жана корутунду

Биринчи май муниципалдык администрациянын балансында кароосуз калган 10 батир катталган. 2019-жылдын 15-октябрындагы кабыл алуу-өткөрүп берүү актыларына ылайык, аталган батирлер ММБДне өткөрүлгөн, бирок, иш жүзүндө өткөрүп берүү жүргүзүлгөн эмес жана реестрден чыгарылган эмес. 2023-жылы 6 батир (Малдыбаева, Токтоналиева, Волкова көчөлөрүндөгү) ММБДнын балансына өткөрүлүп, муниципалдык администрациянын реестринен чыгарылган.

Бишкек шаарынын А. Умуралиев атындагы шаардык драма театрынын балансында турган Бишкек шаарынын Свердлов райондук администрациясынын 2009-жылдын 22-июлундагы №330-п токтомуна ылайык, Кольбаев көчөсү (Ворошилов) 12/1-129 дарегинде жайгашкан 29 м² бир бөлмөлүү кызматтык батир мамлекеттик турак-жай фондуна өткөрүлүп, жашоочу Б.Э. Сооронбаевага бекитилген.

Мындан тышкары, Гоголь көчөсү 9-26 дарегинде жайгашкан аянты 17,25 м² болгон бир бөлмөлүү батир, Бишкек шаарынын мэриясынын Муниципалдык менчик башкармалыгы менен 2008-жылдын 25-мартындагы №2-203 келишимге ылайык Т.Абазовага өткөрүлүп берилген. Бирок аталган батирлер, театрдын балансында турат.

Сунуштама

Биринчи май муниципалдык администрациянын балансында кароосуз калган 4 батир (А. Малдыбаев, 22/19, А. Малдыбаев, 20/35, Токтоналиев 26/1, Урицкий 36/1) боюнча маселе чечилсин.

Бишкек шаарынын А. Умуралиев атындагы шаардык драма театрынын балансында турган 2 кызматтык батир боюнча негизги каражаттардын реестрине өзгөртүү киргизүү боюнча чаралар көрүлсүн.

**Унаа каражаттарына ченемдердин сакталышына жана унаа
каражаттарынын туура пайдаланылышына аудит**

Аныкталды жана корутунду

“Бишкек жашыл чарба” муниципалдык ишканасында Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2006-жылдын 18-сентябрындагы №672 “Менчик жеңил автомобилдерди кызматтык сапарларга пайдалангандык үчүн компенсациянын нормалары жөнүндө” токтомунун талаптарын бузуу менен, кызмат адамдарына жеке автоунааларын кызматтык максатта пайдаланылгандыгы үчүн компенсациянын ордуна 74,88 миң литр күйүүчү майлар менен **3 770,3 миң сомго** чыгымдардын орду толтурулган.

Сунуштама

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2006-жылдын 18-сентябрындагы №672 “Менчик жеңил автомобилдерди кызматтык сапарларга пайдалангандык үчүн компенсациянын нормалары жөнүндө” токтомунун талаптарын бузуу менен, кызмат адамдарына жеке автоунааларын кызматтык максатта пайдаланылгандыгы үчүн компенсациянын ордуна күйүүчү майлар менен чыгымдардын орду толтурууга жол берген **“Бишкек жашыл чарба” муниципалдык ишканасынын** кызмат адамдарынын жоопкерчиликти каралсын.

Аныкталды жана корутунду

“Бишкектеги аза кызматтарын көрсөтүү” муниципалдык ишканасында 2004-жылы чыккан HYUNDAI ROBEX 555 WH экскаватору () акыркы 5 жылдан бери иштебеген абалда (демонтаждалган абалда) болуп, 2024-жылы ишкананын балансынан чыгарылган. Бирок, 2023-жылдын январь айынан тартып июнь айына чейин ай сайын туугандары жок адамдарды жерге берүү үчүн 2 110 литр дизелдик күйүүчү май **147,2 миң сом** суммасында негизсиз чыгымдалган. Дизелдик күйүүчү май ижарага алынган экскаватор үчүн күйүүчү май бөлүп берүү тууралуу кызматтык каттардын негизинде берилген. Бирок, тастыктоочу ижара келишимдери, жол баракчалары жок.

Сунуштама

“Бишкектеги аза кызматтарын көрсөтүү” муниципалдык ишканасында негизсиз эсептен чыгарылган 2 110 литр 147,2 миң сом суммасындагы күйүүчү майдын наркы күнөөлүү кызматкерлер тарабынан калыбына келтирилсин.

Аныкталды жана корутунду

“Тазалык” муниципалдык ишканасынын бухгалтериясынын жүгүртүү ведомостторунун маалыматына ылайык, аудит жүргүзүлгөн мезгил аралыгында МТЗ-82 үлгүсүндөгү, мамлекеттик номери № 23-04 болгон атайын техника үчүн **419,6 миң сом** өлчөмүндө күйүүчү-майлоочу материалдар эсептен чыгарылган. Бирок, негизги каражаттардын реестри боюнча, аталган атайын техника муниципалдык ишкананын балансында көрсөтүлгөн эмес, техниканы жалдоо боюнча келишими жок.

Сунуштама

“Тазалык” муниципалдык ишканасында 419,6 миң сом суммасында негизсиз эсептен чыгарылган күйүүчү-майлоочу материалдар калыбына келтирилсин жана негизсиз эсептен чыгарууга жол берген кызмат адамдардын жоопкерчилиги каралсын.

Атайын техникаларды ижара алуу боюнча аудити

Аныкталды жана корутунду

2023-жылы өрт коркунучуна дуушар болгон жер бөлүктөрүн инерттик материалдар менен катмарлап жаап, тегиздеп терассалоо жана рекультивациялоо иштерине негизсиз түрдө 21 743,5 миң сом акча каражаттары тастыктоочу документтерсиз эсептен чыгарылгандыгы аныкталган, анын ичинен, атайын техниканы ижарага алуу - 21 062,0 миң сом жана материалдар - 681,5 миң сом.

Ошону менен бирге, 5 оор жук ташуучу ХОВО унааларынын ээлери менен түзүлгөн келишимдин 4.3-пунктунда ижара акынын ичинде техниканын ижарасы, эмгек акы, күйүүчү май, башка керектелүүчү материалдар, ондоо жана салык төлөмдөрү каралган. 5 оор жук ташуучу ХОВО унааларынын ээлери тарабынан салык жана Социалдык фондго камсыздандыруу төгүмдөрү төлөнгөндүгү (патент) тууралуу тастыктоочу документтери жок туруп, 17 780,0 миң сомго кызмат көрсөтүлүп, муниципалдык ишкана тарабынан болжолдуу **1 598,2 миң сом** өлчөмүндө киреше салыгы жана **4 845,0 миң сом** өлчөмүндө Социалдык фондго чегерилүүчү камсыздандыруу төгүмдөрү кармалган эмес.

“Бишкек санитардык полигону” муниципалдык ишканасында Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникация министрлигинин 2015-жылдын 30-декабрындагы №366 буйругу менен бекитилген, “Автомобиль транспортунда отунду жана майлоочу майларды чыгымдоонун линиялык ченемдерин колдонуу жана аларды эсептөө ыкмасынын” эрежелеринин талаптарын бузуу менен күйүүчү майды чыгыштоо унаалардын жол баракчаларында спидометрдин көрсөткүчтөрү, жөнөп кетүү жана кайтып келүү убакыттары, учурунда калган күйүүчү майдын көлөмү, ченеми жана күйүүчү майдын иш жүзүндөгү чыгымдалышы тууралуу милдеттүү реквизиттер камтылган эмес.

Ал эми, атайын техникалардын жол баракчаларында иш жүзүндөгү иш убактысы, ченеми жана күйүүчү майдын иш жүзүндөгү чыгымдалышы толтурулган эмес. Жол баракчаларында маалыматтардын толук толтурулбагандыгына байланыштуу, транспорт каражаттарынын жана атайын техникаларынын иш жүзүндөгү чыгышталган күйүүчү майынын толук көлөмүн аныктоого мүмкүн болгон жок.

Натыйжада, тастыктоочу документтери жок Mercedes-Benz 211 (микроавтобус) унаасына, атайын техникалардын жана түзүлгөн келишимдер боюнча өндүрүштүк максатта пайдаланылган жеке автоунааларга **8 067,8 миң сомдук** 132 085 литр күйүүчү май чыгымдалган.

Сунуштама

“Бишкек санитардык полигону” муниципалдык ишканасында Бишкек шаардык санитардык санкцияланган таштанды полигонундагы өрттү өчүрүү үчүн 5 оор жук ташуучу ХОВО унааларынын ээлери менен түзүлгөн келишимдер боюнча, Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин 202-беренесинин 4-пунктуна ылайык, салыктык милдеттенмелерди аткаруу боюнча чаралар көрүлсүн, салыктык милдеттенмелер аткарылбагандыгы үчүн кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасына

“Бишкек санитардык полигону” муниципалдык ишканасында тастыктоочу документтери жок өрт коркунучуна дуушар болгон жер бөлүктөрүн инерттик материалдар менен катмарлап жаап, тегиздеп терассалоо жана рекультивациялоо иштерине негизсиз түрдө эсептен чыгарылган 21 743,5 миң сом суммасында акча каражаттары боюнча жана автоунааларга 8 067,8 миң сомдук 132 085 литр күйүүчү майдын чыгымдалышы боюнча маалымат укуктук баа берүү жөнөтүлсүн.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине карааштуу Мамлекеттик салык кызматына

“Бишкек санитардык полигону” муниципалдык ишканасы боюнча экономикалык ишмердүүлүк субъекттерине көрсөткөн кызматтар боюнча Кыргыз Республикасынын салык мыйзамдарынын негизинде иш-чаралар уюштурулсун.

Мектеп жана мектепке чейинки билим берүү мекемелеринде балдарды тамак-аш менен камсыз кылуу чыгымдардына аудит

Тамак-аш менен камсыз кылуу чыгымдарына жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгы боюнча **32 607,2 миң сомго** бузуулар аныкталган, анын ичинде:

- ***Ленин районунун билим берүү башкармалыгында*** атайын эсептеги каражаттардан (ата-энелерден түшкөн) **2 239,1 миң сом** суммасына тамак-аш ченемдери аз каржыланган;

- ***Свердлов районунун билим берүү башкармалыгында*** 2218 “Тамак-аш продуктылары” беренеси боюнча балдар/күндөрүнө талдоо жүргүзүлбөстөн, чыгымдар сметасы **29 837,5 миң сомго** ашыкча пландалган;

- ***Октябрь районунун билим берүү башкармалыгы*** боюнча №142 бала-бакчасында материалдык отчеттор боюнча менюда көрсөтүлгөн талаптарга караганда **530,6 миң сомдук** тамак-аш азыктары ашыкча эсептен чыгарылган.

Сунуштама

- ***Ленин районунун билим берүү башкармалыгында*** атайын эсептин каражаттарынын эсебинен (ата-энелерден түшкөн) тамак-аш ченемдеринин сакталышына көзөмөл күчөтүлсүн.

- ***Свердлов районунун билим берүү башкармалыгында*** 2218 “Тамак-аш продуктылары” беренеси боюнча балдар/күндөрүнө анализ жүргүзүлбөстөн, чыгымдар сметасын 29 837,5 миң сомго ашыкча пландоого жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

- *Октябрь районунун билим берүү башкармалыгындагы №142 бала-бакчасында 530,6 миң сом суммасындагы ашыкча эсептен чыгарылган тамак-аш азыктары күнөөлүү адамдардын эсебинен ордуна коюлсун.*

Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасына

Октябрь районунун билим берүү башкармалыгы боюнча №142 бала-бакчасында 530,6 миң сом суммасында тамак-аш азыктары ашыкча эсептен чыгарылган боюнча маалымат укуктук баа берүү үчүн жөнөтүлсүн.

“Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын талаптарынын сакталышы Аныкталды жана корутунду

“Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамын 26-беренесинин 5-пунктун бузуу менен, квалификациялык талаптарга жооп бербеген катышуучулар менен **117 306,9 миң сомго** келишимдер түзүлгөн.

Биринчи май районунун билим берүү башкармалыгы 2023 жана 2024-жылдарга Бишкек шаарынын Биринчи май районундагы жалпы билим берүү мекемелеринде ысык тамак уюштуруу кызматтары боюнча кээ бир операторлор жана ашкана кызматкерлери Кыргыз Республикасынын ИИМден соттолгондугу жоктугу жөнүндө маалымкаттардын, наркологиялык жана психоневрологиялык диспансерлерде каттоодо жоктугу жөнүндө маалымкаттардын, ошондой эле медициналык кароодон өткөндүгүн тастыктаган санитардык китепчелердин түп нускаларынын сканерленген көчүрмөлөрү камсыздалган эмес. Конкурстардын жалпы суммасы **114 290,3 миң сом**.

Октябрь районунун муниципалдык администрациясы 2023-жылдын 2-августунда “Административдик имаратты учурдагы оңдоп-түзөө” конкурсу боюнча “Эра Строй Инвест” ЖЧКсы **1 490,0 миң сом** суммасына жеңүүчү деп табылган. Бирок, конкурстук документациянын шарттарына ылайык, катышуучу көрсөтүлгөн кызматтарды аткаруу боюнча лицензиясы берилбестен, квалификациялык талаптарга жооп берген эмес.

Ошондой эле, “Жалпы кабылдаманы оңдоо” № 231129415524558 конкурсу боюнча 2023-жылдын 4-декабрында өткөрүлүп, лицензиясы жок жана квалификациялык талаптарга жооп бербеген “Эра Строй Инвест” ЖЧКсына **162,6 миң сом** суммасына келишим ыйгарылган.

Октябрь районунун билим берүү башкармалыгы №230220367924297 конкурс боюнча эки катышуучунун ортосунда кызыкчылыктардын кагылышуусу болгон. **1 364,0 миң сом** суммасындагы келишим ИП А.К. Токтоналиева менен түзүлгөн. Бирок катышуучунун кепилдик камсыздоосу (ККК) анын атаандашы, ИП Р.М. Айткожоева тарабынан киргизилген. Мындай жагдай, “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 6-беренесинин 3-бөлүгүн бузулган. Белгилей кетүүчү жагдай, конкурстарды өткөрүүдө жеткирүүчүлөр башка

жеткирүүчүлөр үчүн берүүчүнүн сунушуна кепилдикти камсыздоону киргизишкен.

Билим берүү департаменти боюнча 2023-жылдын 20-июнундагы №1/1/18 келишиминин шарттарына жана квалификациялык талаптарына ылайык, Дзержинский атындагы ден соолукту чыңдоо лагери (КР ИИМ ФЧБ) 153,0 миң сом суммасында (келишимдин жалпы суммасынын 5%) кепилдик камсыздоосун камсыз кылышы керек. Бирок, берилген маалыматтар боюнча кепилдик камсыздоо катары 70,0 миң сом гана киргизилген, бул талап кылынган суммага карата 83,0 миң сомго аз.

Биринчи май районунун билим берүү башкармалыгы тарабынан №221128358157688 конкурс боюнча, жеңүүчү контрактты аткарууну камсыздоо суммалары киргизилген эмес.

Сунуштама

“Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 26-беренесинин 5-пунктунун талаптарын бузууга жол берген *Октябрь районунун муниципалдык администрациясынын, Билим берүү департаментинин, Биринчи май жана Октябрь райондорунун билим берүү башкармалыктарынын* кызмат адамдарынын жоопкерчиликти каралсын.

Аныкталды жана корутунду

Билим берүү департаменти тарабынан 2023-жылга бекитилген сатып алуулар планы боюнча 3112 “Машиналар жана жабдуулар” беренеси боюнча сатып алуу планы 50 324,9 миң сом өлчөмүндө бекитилип, кассалык чыгымдар 65 200,2 миң сомду түзгөн.

“Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 11-беренесинин 7-пунктунун талаптарын бузуу менен, 3112 “Машиналар жана жабдуулар” беренеси боюнча сатып алуулар планынын бекитилген өлчөмүнөн **14 875,3 миң сом** суммасында ашык товарлар сатып алынган.

Сунуштама

Билим берүү департаментинде “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 11-беренесинин 7-пунктунун талаптарын бузуу менен, 3112 “Машиналар жана жабдуулар” беренеси боюнча сатып алуулар планынын бекитилген өлчөмүнөн 14 875,3 миң сом суммасында ашык товарларды сатып алууга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду

Саламаттык сактоо башкармалыгы тарабынан “Медициналык жабдуулар” №230405376212296 конкурсу боюнча **897,0 миң сом** суммасындагы эсеп-фактура жана товардык накладной 2023-жылдын 15-майында жазылып, 2023-жылдын 15-майында да төлөө эсептери жазылган. Медициналык техниканы кабыл алуу-берүү актысы дата көрсөтүлбөй түзүлгөн, ал эми медициналык техниканы жеткирүү боюнча №7 келишим 2023-жылдын 19-майында кол коюлган, башкача айтканда, медициналык жабдууларды жеткирүү боюнча келишимге кол коюлуп, ал күчүнө киргенге

чейин төлөө эсептери жазылган. *Белгилеп кетсек, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 31-январындагы №31-б буйрутмасына жана Бишкек шаарынын мэриясынын 2024-жылдын 18-мартындагы №36 токтому менен Саламаттык сактоо башкармалыгы жоюлган.*

Аныкталды жана корутунду

Ленин районунун билим берүү башкармалыгында мектептерде тамак аш уюштуруу кызматын сатып алуу боюнча келишимдеринде мектептердин ашканаларынын аянттары жана жабдыктардын тизмеси так көрсөтүлгөн эмес. Ашкана жабдыктарын акысыз пайдаланууга берүү шарттары Муниципалдык мүлктү башкаруу департаменти менен макулдашылган эмес.

Мындан тышкары, “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын 9-беренесинин 2-пунктунун 1-пунктчасын бузуу менен, Сатып алуулар бөлүмү техникалык өзгөчөлүктөрдү жана алдын ала бюджетти көрсөтүү менен берилген өтүнмөлөрдүн негизинде, сатып алуулар планын түзүү учурунда жана кулактандырууну жарыялоонун алдында (сатып алууларды пландоо, планын түзүү этабында, алкактык макулдашууну түзүүдө жана бир булактан сатып алууда) сатылып алынуучу товарлардын, жумуштардын, кызмат көрсөтүүлөрдүн жана консультациялык кызмат көрсөтүүлөрдүн рыногуна мониторинг жүргүзүлбөгөнү аныкталган.

2023-жылдын 21-августунда Ленин районунун мектептерине 71 даана интерактивдик панелдерди сатып алуу үчүн чектелбеген эки пакеттүү ыкма аркылуу конкурс 18 880,0 миң сомго (280,0 миң сом 1 даана) жарыяланган. Сатып алууга пландалган сумма 19 880,0 миң сом. Натыйжада, “Металкон” ЖЧКсы менен 71 даана интерактивдик доскага 239,5 миң сомдон 17 004,5 миң сом суммасына келишим түзүлгөн.

2023-жылдын 9-сентябрында компьютерлерди офиске сатып алуу үчүн Квалификациялык талаптар менен сурап билүү ыкмасы менен конкурс 199,2 миң сомго жарыяланган. Бирок, конкурсту өткөрүүдөн мурун рынокко мониторинг жасалган эмес. Ошондой эле, сатып алынуучу товарларга бардык жеткирүүчүлөргө бирдей болуучу талаптар коюлган эмес.

Сунуштама

Ленин районунун билим берүү башкармалыгы боюнча:

- Бишкек шаарынын Билим берүү башкармалыгынын 2018-жылдын 18-декабрындагы № 598 “Тамак аш азыктарын жана мектеп тамак ашын уюштуруу кызматын сатып алуу боюнча” буйругу менен бекитилген №1 протоколундагы ысык тамакты уюштурууга берилип жаткан ашкананын жалпы аянтын, жабдыктарын жана мектептердин штаттык бирдигинде эмгек акы алып иштеген ашкана жумушчуларын иштетүүгө берүү шарттары кайра каралып чыксын.

- Техникалык өзгөчөлүктөрдү жана алдын ала бюджетти көрсөтүү менен берилген өтүнмөлөрдүн негизинде, сатып алуулар планын түзүү учурунда жана кулактандырууну жарыялоонун алдында сатылып алынуучу товарлардын, жумуштардын, кызмат көрсөтүүлөрдүн жана консультациялык

кызмат көрсөтүүлөрдүн рыногуна мониторинг жүргүзүү бөлүгүндө, “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын 9-беренесинин 2-пунктунун 1-пунктчасын бузууга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана жыйынтык

Свердлов районунун билим берүү башкармалыгы тарабынан жасалма кол коюу менен **184,2 миң сом** суммасындагы кызматтарды кабыл алуу актысы кабыл алынган.

Аудиттин жүрүшүндө 2025-жылдын 11-апрелиндеги 184,2 миң сом шаардык бюджеттин кирешесине калыбына келтирилген.

Сунуштама

Свердлов районунун билим берүү башкармалыгында иш жүзүндө көрсөтүлгөн кызматтардын көлөмү бекитилген маалыматтар менен дал келбестен жасалма кол коюу менен кызматтарды кабыл алуу актысын кабыл алууга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунда

“Бишкек санитардык полигону” муниципалдык ишканасында сатып алуулар жол-жоболору жүргүзүлбөстөн ишкана тарабынан жалпы **36 164,4 миң сомго** товар, жумуш жана кызмат алуулар жүргүзүлгөн.

Ошондой эле, *“Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорт ишканасы” муниципалдык ишканасында* жана *“Бишкек троллейбус башкармалыгы” муниципалдык ишканасында* 2023-жылы түз келишим түзүү ыкмасын колдонуу менен, сатып алуучу бөлүмү сатып алууларды пландаштыруунун жана пландарды түзүү этаптарында рыноктун баалары боюнча мониторинг жүргүзгөн эмес, бул Сатып алууларды уюштуруу эрежелеринин 5.3.1 пунктунун талаптарын бузгандыгын көрсөтөт.

Сунуштама

Товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу жол-жоболорун жүргүзүүдө, сатып алуулар жөнүндө укуктук ченемдик актылардын талаптарын бузуу менен конкурс өткөрбөстөн сатып алууларга жол берген *“Бишкек санитардык полигону” жана “Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорт ишканасы” муниципалдык ишканаларынын* кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду

“Бишкек жүргүнчүлөр авторанспорт ишканасы” муниципалдык ишканасы тарабынан, 2022-жылдын 15-августундагы ZHONGTONG BUS HOLDING CO., LTD Кытай компаниясынын ортосундагы келишимине ылайык, ZHONGTONG маркасындагы компримацияланган жаратылыш газындагы (CNG) 120 даана шаардык жүргүнчү автобустары 10 920 000 АКШ долларына сатып алынган жана келишимдин 2.1-пунктуна жана 2-тиркемесине ылайык, жабдуучу автобустардан тышкары дагы кошумча комплекттөөчү запастык бөлүктөрүн жеткирүүгө тийиш болгон.

Аудиттин жүрүшүндө иш жүзүндө жабдуучу тарабынан запастык бөлүктөр толук көлөмдө жеткирилген эмес же, жалпы суммасы 12 325,0 миң

сомго запастык бөлүктөр жеткирилбегендиги аныкталган, жеткирилбеген запастык бөлүктөр үчүн 5% үстөк айып төлөм **628,0 миң сомду** түзгөн.

“БЖАИ” МИ тарабынан 2023-жылдын 15-мартында түзүлгөн **“БЖАИ”** МИнин жана ZHONGTONG BUS HOLDING CO., LTD Кытай компаниясынын ортосундагы келишими боюнча ZHONGTONG маркасындагы 1000 даана шаардык жүргүнчү автобус 86 500 000 АКШ долларына сатып алынган.

2023-жылдын 15-мартындагы №ZT20230315 келишимдин 1.1-пунктуна жана 1-тиркемесине ылайык, баасы автобустардын жалпы баасына киргизилген автобустарды диагностикалоо үчүн 5 ноутбук жана 4 өнөр жай планшети жеткирилмек. Бирок, **“БЖАИ” МИ** складында жалпы суммасы **655,0 миң сомдук 5** ноутбук (орточо базар баа 55,0 сом × 5 даана ноутбук) жана 4 өнөр жай планшетинин (орточо базар баа 95,0 миң сом × 4 даана планшет), жетишсиздиги аныкталган.

Сунуштама

“Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорт ишканасы” муниципалдык ишканасы боюнча:

- 2022-жылдын 15-августундагы ZHONGTONG BUS HOLDING CO., LTD Кытай компаниясынын ортосунда түзүлгөн келишимдин 5,2-пунктуна ылайык, жабдуучу тарабынан жеткирүү мөөнөтүн бузулгандыгы үчүн 628,0 миң сом өлчөмүндө үстөк айып өндүрүлсүн;

- 655,0 миң сомдук 5 ноутбук жана 4 өнөр жай планшетинин жетишсиздиктери күнөөлүү адамдарынын эсебинен ордуна коюлсун.

Аныкталды жана корутунду

“Тазалык” муниципалдык ишканасында 2023-жылдын 17-февралында №10950 конкурстун жыйынтыгы боюнча **“Старатели” ЖЧКсы 3 688,3 миң сом** суммасы менен жеңүүчү болуп табылган. Берилген конкурстук документтердин негизинде 3688,3 миң сом суммасында эки жыл ичинде аткарылган иштердин жоктугу аныкталган.

Ошодой эле, 2023-жылдын 27-ноябрында Tenders.kg порталында жалпы пландалган суммасы 7 700,0 миң сомду түзгөн. №18652 конкурсу пластикалык евро контейнерлерди сатып алуу үчүн жарыяланган.

Конкурстук сунуштарды баалоо жана салыштыруу жыйынтыгы боюнча конкурстук комиссия 2023-жылдын 8-декабрында эң төмөнкү бааны 7222,4 миң сом суммасын сунуштаган **“Рус Капитал” ЖЧКсынын** арызын аналогдук жеткирүүлөрдүн талаптарына дал келбегендиги үчүн четтетилген. Бирок, **“Рус Капитал” ЖЧКсынын** арызында 7 808,0 миң сомго таштанды контейнерлерин жеткирүү боюнча эки келишим көрсөтүлгөн, бул конкурстук документтердин аналогдук жеткирүүлөр боюнча талаптарына толугу менен жооп берген.

Натыйжада, Конкурстук комиссия төмөнкү бааны сунуштап, документтердин талаптарына толук жооп берген катышуучунун сунушун четтөө менен **7 250,0 миң сом** суммасын сунуштаган **“Старатели” ЖЧКсына** ыйгарылган.

Сунуштама

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” типтүү тартибинин 16-пунктуна ылайык, бардык жеткирүүчүлөргө карата адилеттүү, бирдей жана калыс мамилени камсыз кылбаган *“Тазалык” муниципалдык ишканасынын* кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду

“Бишкек жашыл чарба” муниципалдык ишканасы тарабынан МИнин сатып алууну уюштуруу жана ишке ашыруу эрежелерин бузуу менен, 2023-жылга сатып алуулардын жылдык планы түзүлүп, МИнин жетекчи тарабынан бекитилген эмес, сатып алуулар боюнча сектор тарабынан мамлекеттик сатып алууларды башкаруу боюнча курстан өткөргөндүгү тууралуу кызматкерлердин сертификаттары жок, “Муниципалдык ишкананын сатып алууну уюштуруу жана ишке ашыруу эрежелеринин” 5-бөлүмүнүн 15.1 жана 15.2-бөлүкчөлөрүнүн талаптары сакталган эмес. Коммерциялык сунуштар жана рынокко мониторинг жүргүзүлгөн эмес. Жүргүзүлгөн көпчүлүк конкурстук кагаздарында комиссия мүчөлөрүнүн протоколдорунда кол тамгалары коюлган эмес. Анын ичинде:

1. 2023-жылдын 31-мартында “Чакан техниканын запастык бөлүктөрүн сатып алуу” конкурсу боюнча ИП Суйунбаевдин конкурстук табыштамасынын жалпы эсеби 3 131,1 миң сомго берилсе, жыйынтыгында келишим 3607,2 миң сомго түзүлгөн. Келишим 476,1 миң сомго айырма менен түзүлгөн. Ошондой эле, “Жоогазын тамырын сатып алуу” конкурсу боюнча катышуучу “Дос Трейд Компани“ ЖЧКсы конкурстук берген баасы 3435,2 миң сом болсо, келишим 3665,2 миң сомго түзүлүп, айырма 230,0 миң сомду түзгөн.

2. “Муниципалдык ишкананын сатып алууларды уюштуруу жана ишке ашыруу эрежелери” сакталбастан, 1359,5 миң сом эч кандай негизи жок 6 кызматкердин атына акчалар которулуп, конкурс жок авансовый отчет менен өткөрүлгөн.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасына

“Бишкек жашыл курулуш” муниципалдык ишканасында товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууда бааларга мониторинг жүргүзүүдө, ошондой эле, конкурстук документтерде көрсөтүлгөн суммадан жалпы 706,1 миң сомго айырма менен түзүлгөн келишимдер, 1 359,5 миң сомго негизсиз келишимдерди түзүүдөгү бузуулар боюнча маалымат укуктук баа берүү үчүн жөнөтүлсүн.

Аныкталды жана корутунду

“Бишкек суу чарба” муниципалдык ишканасында:

1. Сатып алуулар планына киргизилбеген же, болбосо планда көрсөтүлбөгөн сатып алуулар 47 113,4 миң сомго жүргүзүлгөн, алар: 2023-жылдын 6-июнундагы “Скважиналардын трубаларын сатып алуу” конкурсу боюнча келишимди тикелей түзүү ыкмасы менен “Темир тулпар” ЖЧКсы - 39,4 миң сомго, “Арыктарга жаткырылуучу лотокторду сатып алуу” конкурсу боюнча келишимди тикелей түзүү ыкмасы менен “Кум шагыл” ЖАКсы менен - 735,1 миң сомго, НСК “Туран Груп ЖЧКсы менен - 650,9 миң сомго, “Октябрь районундагы лотокторду реконструкциялоо жана оңдоп түзөө жумуштары” конкурсу боюнча “Мегаюг” жана “Кылым” ЖЧКлары менен жалпы - 18 206,5 миң сомго, “Басым түтүгүн сатып алуу” конкурсу боюнча ЖИ М.О. Субанов менен - 255,2 миң сомго, “Жеңиш жаны конушуна лотокторду орнотуу” конкурсу боюнча “ММ Стил” ЖЧК менен - 15 230,3 миң сомго, “Эксковатор сатып алуу” конкурсу боюнча чектелбеген ыкма менен “Азия Моторс” ЖЧКсы менен - 8 900,0 миң сомго, “Самосвал, тракторго чиркегичти сатып алуу” боюнча чектелбеген ыкма менен “Хово Центр” жана “Автомаш Радиатор” ЖЧКлары менен - 3 096,0 миң сомго. Жогорудагы сатып алуулар Бишкек шаарынын мериясы жана шаардык кеңештин депутаттары тарабынан берилген протоколдук тапшырмалардын негизинде жүргүзүлгөн.. Ошентип жалпы планга өзгөртүүлөр киргизилбестен сатып алуулар жүргүзгөн.

2. Сатып алуучу уюм тарабынан конкурстун катышуучуларына финансылык отчеттуулук менен ырасталган чыгымдардын жоктугу жана финансылык жөндөмдүүлүктүн болушу жөнүндө жана сатып алуу предмети боюнча контракттарды аткарууда документтик жактан тастыкталган окшош тажрыйбанын бар экендиги жөнүндө минималдуу квалификациялык талаптар белгиленбестен “АБК Голд” ЖЧКсына 25 510,0 миң сомго келишим түзүлгөн.

3. “Самосвал жана трактор чиркегичи менен сатып алуу” конкурсу боюнча берилген бааларды ачыктаганда 1-лот боюнча “ХОВО Сентр” ЖЧКсы тарабынан 5 100,0 миң сом, ал эми “Камэкспорт” ЖЧКсы тарабына 4 972,8 миң сом сунушталган, айырма 127,2 миң сомду түзгөн. Бирок сатып алуу комиссиясы 5100 ,0 миң сом суммасындагы эң жогорку бааны берген “ХОВО Сентр” ЖЧКсын жеңүүчү деп таанылып, келишим түзүлгөн. Ошондой эле, 2-лот боюнча “Автомаш радиатор” ЖЧКсы сунуштаган баасы - 3096,0 миң сом, жана “Агро-Трек” ЖЧКсы - 2850,0 миң сом болсо, 3 096,0 миң сом суммасындагы эң жогору бааны сунуштаган “Автомаш радиатор” ЖЧКсына жеңүүчү катары аныкталган. Айырмасы 246,0 миң сомду түзгөн.

Натыйжада, конкурстук комиссияга кирген “Бишкек суу чарба” муниципалдык ишканасынын жооптуу кызматкерлеринин чечими менен жогорудагы өткөрүлгөн сатып алуудан ишкананын бюджетинен 373,2 миң сом ашыкча негизсиз сарпталган.

Отчет берүүчү акча каражаттарынын эсебинен 199,2 миң сомго сатып алуулар жөнүндө укуктук ченемдик актылардын талаптарын бузуу менен ар түрдүү товарлар жана кызматтар сатып алынган.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасына

“Бишкек жашыл курулуш” муниципалдык ишканасында планда көрсөтүлбөгөн сатып алуулар 47 113,4 миң сом, квалификациялык маалыматтарын тастыктоо үчүн жеткирүүчүлөр тарабынан сунушталууга тийиш болгон документтик далилдер берилбестен 25 510,0 миң сомго түзүлгөн келишим, жогорку баа менен ишкананын бюджетинен 373,2 миң сом ашыкча негизсиз сарпталганы, отчет берүүчү каражаттардын эсебинен 199,2 миң сомго сатып алуулар боюнча маалымат укуктук баа берүү жөнөтүлсүн.

Аныкталды жана корутунду

“Бишкекжарык” муниципалдык ишканасы тарабынан 2023-жылы 5 645,4 миң сомго 6 конкурс боюнча бааларга мониторинг жүргүзүлбөстөн товарларды, жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу жүргүзүлгөн.

Сунуштама

“Бишкекжарык” муниципалдык ишканасында бааларга мониторинг жүргүзүүдө рынокту талдоону сапаттуу жүргүзүү бөлүгүндө, “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” типтүү тартибинин талаптары так сакталсын.

Аныкталды жана корутунду

“Бишкекжылуулукэнерго” муниципалдык ишканасы боюнча, сатып алуулардын талаптары боюнча конкурстун катышуучусу тарабынан конкурстук өтүнмөнүн жалпы наркынын 2% өлчөмүндө же, 120,0 миң сом суммасында конкурстук өтүнмөгө кепилдик камсыздоону (КӨКК) киргизүү белгиленген. Конкустун катышуучусу ЖИ С.А. Асанова тарабынан 100,0 миң сом же, конкурстук өтүнмөгө кепилдик камсыздоонун суммасы 20,0 миң сомго аз төгүлүп, квалификациялык талаптарга жооп берилген эмес. Мындан тышкары, ЖИ С.А. Асанова, келишимди түзүп жаткан учурда, конкурстук талаптарга ылайык, 300,0 миң сом суммасындагы келишимди аткарууга кепилдик камсыздоо киргизилген эмес, ошондой эле, конкурстук өтүнмөнүн кепилдик камсыз кылуунун суммасы 100,0 миң сом кайтарылган. “Бишкекжылуулукэнерго” МИде сатып алуулар жол-жоболорун уюштуруу эрежесинин талаптарына ылайык, КӨКК келишимдин аткарылышына кепилдик камсыздоону берүүдөн баш тарткан учурларда кармалат.

Ошентип, жеке ишкер С.А. Асанова конкурстук өтүнмөсү конкурстук комиссия тарабынан четке кагылышы керек болчу, анткени конкурстук документтердин талаптары аткарылган эмес.

Мындан тышкары, “Эмил Хан Строй” ЖЧКсы тарабынан “Түтүктөр жана комплектациялоочу буюмдарды сатып алуу” боюнча келишимде көрсөтүлгөн товар 700,0 миң сомго аз жеткирилген.

Сунуштама

“Бишкек жылуулук энерго” муниципалдык ишканасында, товарларды, жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу жол-жоболорун жүргүзүүдө мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө укуктук ченемдик актылардын талаптарын бузууга жол берген, келишимдерде көрсөтүлгөн милдеттенмелер аткарылбагандыгы үчүн өз убагында чара көрбөгөн кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Тарифтерди түзүү

Аныкталды жана корутунду

“Бишкек жылуулук энерго” муниципалдык ишканасы тарабынан “Электр станциялары - Бишкек жылуулук тармагы” ААКсы үчүн Бишкек жылуулук тармагынын абоненттерин төрт от казан аркылуу жылуулук энергиясы жана ысык суу менен камсыз кылуу кызматтарын көрсөтүлөт. 2023-жылдагы финансылык-чарбалык ишмердүүлүктүн жыйынтыгы боюнча ишкана 79 072,0 миң сом көлөмүндө чыгымга учураган, анын ичинде “Электр станциялары - Бишкек жылуулук тармагы” ААКсы үчүн абоненттерди жылуулук энергиясы жана ысык суу менен камсыз кылуу кызматтарын көрсөтүүнүн натыйжасында 28 139,2 миң сом. Мунун себеби, “Бишкек жылуулук энерго” МИ тарабынан жылуулук энергиясы 2 900,0 сом/Гкал баасында сатып алынып, абоненттерге 2 881,48 сом/Гкал баасында, башкача айтканда, өзүнө чыгым менен сатканында болуп саналат.

Сунуштама

“Бишкек жылуулук энерго” муниципалдык ишканасын чыгашалуу абалдан чыгаруу боюнча иш-чаралар жүргүзүлсүн. “Электр станциялары - Бишкек жылуулук тармагы” ААКсы үчүн абоненттерди жылуулук энергиясы жана ысык суу менен камсыздоо кызматтарын өзүнө чыгым менен көрсөтүүнүн максатка ылайыктуулугу, ошондой эле башка керектөөчүлөр үчүн жылуулук энергиясынын тарифтери каралып чыксын.

Жүргүнчүлөрдү ташуунун нактадай эмес эсептешүүгө өтүшүн талдоо

Аныкталды жана корутунду

Муниципалдык коомдук транспорттордо жүргүнчүлөрдү ташууда нактадай эмес төлөмдөргө өтүү боюнча тиешелүү көзөмөлдүн жоктугунан жана иш-чаралардын начар уюштурулушунан, ошондой эле Транспорт жана жол-транспорттук инфратүзүмдү өнүктүрүү департаментинин, “Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорт ишканасы” жана “Бишкек троллейбус башкармалыгы” муниципалдык ишканаларынын жооптуу кызматкерлери тарабынан кызматтык милдеттерин жетишээрлик деңгээлде аткарылбагандыгынан, жүргүнчүлөрдү ташуу боюнча кызмат көрсөтүүдөн жалпы 85 518,9 миң сом суммасында акча каражат түшпөй, бюджеттик жоготууларга алып келген, анын ичинде:

- *“Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорт ишканасы” МИ – 72 167,0 миң сом;*

- *“Бишкек троллейбус башкармалыгы” МИ - 13 351,9 миң сом.*

Сунуштама

Транспорт жана жол-транспорттук инфраструктурду өнүктүрүү департаменти тарабынан муниципалдык коомдук транспорттордо жүргүнчүлөрдү ташууда накталай эмес төлөмдөргө өтүү жана ага тиешелүү иш-чараларды уюштуруу боюнча көзөмөл күчөтүлсүн. Бюджеттик жоготууларга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчиликти каралсын жана бюджеттик жоготуулардын ордун толтуруу боюнча чаралар көрүлсүн.

Тарифтер

Аныкталды жана корутунду

“Бишкектеги аза кызматтарын көрсөтүү” муниципалдык ишканасы (мындан ары – “БАККА” МИ) Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин 364-беренесинин 1-пунктунун 8-пунктчасына ылайык, диний расымдарды, ырым-жырымдарды, зыйнаттарды көрсөтүү, ошондой эле ажылык зыяраттарды уюштуруу жана өткөрүү боюнча кызмат көрсөтүүлөр сатуудан алынуучу салыкты төлөөдөн бошотулат. Бирок, Бишкек шаарынын мэриясы менен макулдашылып, “БАККА” МИнин директору тарабынан бекитилген 2023-жылга карата төлөм кызматтарынын (иштеринин) тарифтердин преysкуранты боюнча кызматтардын (иштердин) наркына сатуудан алынуучу салык кошулган.

Натыйжада, кызмат көрсөтүү баасы негизсиз жогорулатылып, 262,7 миң сом өлчөмүндө негизсиз киреше алынган, анын ичинен: 229,6 миң сом 2% кызмат көрсөтүү үчүн, 33,1 миң сом 1% товарларды сатуу үчүн.

Салык төлөөчү менен өз ара эсептешүү актысына ылайык, 2023-жыл үчүн сатуудан алынуучу салык 105,1 миң сом суммасында чегерилген, бул сатуудан алуучу салыктан түшкөн акча каражаттарынан **157,6 миң сомго** аз.

Сунуштама

“Бишкектеги аза кызматтарын көрсөтүү” муниципалдык ишканасында төлөм кызматтарынын (иштеринин) тарифтердин преysкурантына Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин 364-беренесинин 1-пунктунун 8-пунктчасына ылайык тиешелүү өзгөртүүлөр киргизилсин, 157,6 миң сом өлчөмүндөгү негизсиз алынган киреше бюджетке киреше катары өндүрүлсүн.

Командировкалык чыгымдар

Аныкталды жана корутунду

Бишкек шаардык кеңеши 2023-жылдын 15-августундагы №85 тескеменин негизинде Каракол шаардык кеңешинин чакыруусу боюнча депутаттар арасында кичинекей футбол боюнча турнирге катышууга 4 күнгө Бишкек шаарынын депутаттары жана шаардык кеңештин аппаратынын кызматкерлери 7 киши иш сапарга барышкан. 7 кишинин мейманканада болгондугун тастыктоочу документтер жок **60,5 миң сом** негизсиз эсептен чыгарылган.

Сунуштама

Бишкек шаардык кеңешинде 60,5 миң сом суммасында негизсиз эсептен

чыгарылган командировкалык чыгымдар тийиштүү кызматкерлерден өндүрүлүп, ордуна коюлсун.

Аныкталды жана корутунду

Ленин районунун билим берүү башкармалыгынын Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 20-сентябрындагы №563 токтому менен бекитилген, “Жалпы билим берүүчү уюмдарда кошумча билим берүү кызматтары жөнүндө” жобонун талаптары сакталбастан, №31 орто мектепте кошумча билим берүүдөн түшкөн атайын каражаттын эсебинен **72,0 миң сом** иш сапар чыгымдарына чыгымдалган. Жобонун талаптарына ылайык, кошумча билим берүү кызматтарынан түшкөн каражаттар билим берүү процессин өнүктүрүүгө жана өркүндөтүүгө, жалпы билим берүүчү уюмдардын окуу базаларын чыңдоого, педагогдордун жана окуучулардын иштерине түрткү берүүгө жумшалат.

Сунуштама

Ленин районунун билим берүү башкармалыгында кошумча билим берүү кызматынан түшкөн атайын каражаттардын эсебинен иш сапар чыгымдарына негизсиз чыгымдалган 72,0 миң сом суммасындагы акча каражаты күнөөлүү адамдардын эсебинен бюджетке кайтарылсын.

Аныкталды жана корутунду

Бишкек шаарынын мэриясынын ашыкча жана негизсиз төлөнүп берилген иш сапар чыгымдарынын жалпы суммасы **157,3 миң сомду** түзгөн, анын ичинде:

- мейманкана чыгымдары боюнча мэрдin кеңешчиси А. Муратбекке - 15,9 миң сом, мэрдin орун басары Ж.Д. Шамыралиевге - 78,5 миң сом ашыкча;

- тастыктоочу документтер жок башкы адис А.Т. Абылбековго - 41,3 миң сом, мэрдin орун басары Ж.Д. Шамыралиевге - 21,6 миң сом төлөнгөн.

Сунуштама

Бишкек шаарынын мэриясында ашыкча жана негизсиз төлөнүп берилген 157,3 миң сом суммасындагы иш сапар чыгымдары күнөөлүү адамдарынын эсебинен калыбына келтирилсин.

Аныкталды жана корутунду

Оор атлетика боюнча Олимпиядалык резервдеги адистештирилген балдар жана өспүрүмдөрдүн спорттук мектеби тарабынан Ысык-Көл областында жаштар арасындагы спорттук машыгууларга катышкан спортчуларга жана машыктыруучуларга тастыктоочу документтери толук камсыздалбастан (патенттер жок, же патенттердин мөөнөтү өткөн) 1 083,6 миң сом суммасында мейманкана чыгымдары чыгымдалган.

Сунуштама

Оор атлетика боюнча Олимпиядалык резервдеги адистештирилген балдар жана өспүрүмдөрдүн спорттук мектебинде тастыктоочу документтери толук камсыздалбастан, 1 083,6 миң сом суммасында мейманкана чыгымдарын эсептен чыгарууга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду

С. Жуманазаров атындагы Бишкек шаарынын олимпиадалык резервдеги адистештирилген балдар-өспүрүмдөр спорт мектебинде тастыктоочу документтер толук камсыздалбастан жалпы 26,5 миң сом суммасында иш сапар чыгымдары негизсиз эсептен чыгарылган, анын ичинде: К. Таштанбеков - 13,7 миң сом, Мирлан уулу Ш. - 12,8 миң сом.

Сунуштама

С. Жуманазаров атындагы Бишкек шаарынын олимпиадалык резервдеги адистештирилген балдар-өспүрүмдөр спорт мектебинде тастыктоочу документтер толук камсыздалбастан 26,5 миң сом суммасында негизсиз эсептен чыгарылган иш сапар чыгымдары күнөөлүү адамдардын эсебинен калыбына келтирилсин.

Аныкталды жана корутунду

“Алга-Бишкек футболдук клубу” муниципалдык мекемесинин 2023-жылдын 25-декабрындагы № 89 буйругунун негизинде 2023-жылдын 28-декабрындагы төлөм тапшырмасы менен муниципалдык мекеменин директору Н.Б. Кадыркуловдун карточкасына Катар шаарына иш сапар чыгымдары үчүн 90,0 миң сом которулгандыгы аныкталган. Бирок, бул суммага аванстык отчет берилген эмес.

Аудит учурунда 78,6 миң сом отчет берүүчү тарабынан 27.12.2024-ж. №5 төлөм тапшырмасы менен жергиликтүү бюджетке кайтарылган.

Сунуштама

“Алга-Бишкек футболдук клубу” муниципалдык мекемеси боюнча тастыктоочу документтер жок 11,4 миң сом суммасындагы иш сапар чыгымдары күнөөлүү адамдардын эсебинен калыбына келтирилсин.

Коммуналдык чыгымдарга бекитилген лимиттердин сакталышына аудит жүргүзүү

Аныкталды жана корутунду

Билим берүү департаментинде Бишкек шаарынын мэриясынын 2022-жылдын 16-ноябрындагы № 238 токтомуна ылайык, Департамент тарабынан жылуулук энергиясын керектөө ченеми белгиленген ченемден **8,0 миң сомго** ашыкча чыгымдалган.

Мындан тышкары, Бишкек шаардык мэриясынын чечими менен коюлган лимиттердин нормасы сакталбастан, электр энергиясынын иш жүзүндөгү чыгымы белгиленген лимиттен ашыкча чыгымдалган, алар, *Транспорт жана жол-транспорттук инфраструктурду өнүктүрүү департаменти* боюнча **30,7 миң сомго**, *“Бишкек шаарынын “Ардагер” геронтологиялык борбору” муниципалдык мекемеси* боюнча **18,0 миң сомго**, *“Дельфин” сууда сүзүү, заманбап беиш таймаш, фехтование триатлон жана дзюдо боюнча олимпиадалык резервдин адистештирилген балдар-уландар мектебинде* **1 909,1 миң сомго**.

Сунуштама

Билим берүү департаментинде, Транспорт жана жол-транспорттук инфратүзүмдү өнүктүрүү департаментинде, “Бишкек шаарынын “Ардагер” геронтологиялык борбору” муниципалдык мекемесинде, “Дельфин” сууда сүзүү, заманбап беш таймаш, фехтование триатлон жана дзюдо боюнча олимпиадалык резервдин адистештирилген балдар-уландар мектебинде жылууулук жана электр энергиясынын иш жүзүндөгү сарпталышына талдоо жүргүзүлсүн, анын негизинде бекитилген жылдык лимиттер кайра каралып чыксын.

2023-жылы аткарылган капиталдык курулуш-куроо жана оңдоо иштери боюнча бузуулар жана кемчиликтер

Аныкталды жана корутунду

“Бишкек суу чарба” муниципалдык ишканасы 2023-жылы “Бишкек шаар аймагындагы ирригациялык тармактарды куруу жана калыбына келтирүү, скважина бургулоо” объектилерине 109 631,8 миң сом пландалып, 109 520,8 миң сом акча каражаты бөлүнгөн. 2023-жылы 47 085,9 миң сомдук жумуштар аткарылган, анын ичинен 14 076,3 миң сомдук аткарылган жумуштар 2024-жылга өтүүчү катары өткөрүлгөн, 62 434,9 миң сомго жумуштар аткарылган эмес.

Мындан тышкары, **“Бишкек жашыл чарба” муниципалдык ишканасында** “Бишкек шаар аймагындагы жашылдандыруу жана жакшыртуу, сугат суу түтүктөрүн орнотуу” объектилерине 163 729,9 миң сом акча каражаты бөлүнүп, анын 68 880,2 миң сомго жумуштар аткарылган эмес.

Сунуштама

“Бишкек жашыл курулуш” муниципалдык ишканасында “Бишкек шаар аймагындагы ирригациялык тармактарды куруу жана калыбына келтирүү, скважина бургулоо” жана “Бишкек шаар аймагындагы жашылдандыруу жана жакшыртуу, сугат суу түтүктөрүн орнотуу” объектилерине бөлүнгөн 131 315,1 миң сомго аткарыла элек иштер аткарылсын же тиешелүү бюджетке өндүрүлсүн.

Аныкталды жана корутунду

“Бишкек жашыл чарба” муниципалдык ишканасы тарабынан 2023-жылы аткарылган капиталдык курулуш-куроо жана оңдоо иштеринин жалпы **2 425,0** миң сомго жогорулатылгандыгы аныкталган, анын ичинен:

- Шаар аймагындагы сугат суу түтүктөрүн орнотуу иштери боюнча **18,6** миң сомго;

- “Шаардын Ленин кичи районунун аймагына жашылдандыруу жана жакшыртуу” объектиси боюнча - **2311,3** миң сомго;

- “Анкара жана Виноградная көчөлөрүнүн кесилишиндеги гүлбакчаны жакшыртуу жана жашылдандыруу” объектиси боюнча **95,1** миң сомго.

Сунуштама

“Бишкек жашыл курулуш” муниципалдык ишканасы боюнча:

- Шаар аймагындагы сугат суутүтүктөрүн орнотууда материалдар жогорлотулган 2023-жылдагы сугат суу тутумдарынын начальниги К.Амангулов тарабынан 18,6 миң сомдук материалдар кириштелсин;

- Шаардын Ленин кичи районунун аймагына жашылдандыруу жана жакшыртуу объектилеринде жогорулотулган 2 311,3 миң сомдук бадал жана дарактар кайрадан отургузулсун;

- Анкара жана Виноградная көчөлөрүнүн кесилишиндеги гүлбакчаны жакшыртуу жана жашылдандыруу объектиси боюнча иштин көлөмүн жогорулаткандыгы үчүн, “Медиа Строй Групп” ЖЧКсынан суммасы 95,1 миң сомдук каражат өндүрүлсүн.

Аныкталды жана корутунду

Транспорт жана жол-транспорттук инфратүзүмдү өнүктүрүү департаменти тарабынан 2023-жылы аткарылган капиталдык курулуш-куроо жана оңдоо иштеринин 1 196,2 миң сомго жогорулатылгандыгы аныкталган, анын ичинде:

- “Бишкек шаарынын аймагына жол чырактарды куруу жана орнотуу” объектиси боюнча 1126,3 миң сомго;

- “Бишкек шаарынын аймагына жол чырактарды куруу жана орнотуу”

объектиси боюнча “Альтус” ЖЧКсы тарабынан 28,6 миң сомго.

- “Бишкек шаарынын аймагына жол чырактарды куруу жана орнотуу” объектиси боюнча 41,3 миң сомго.

Сунуштама

Транспорт жана жол-транспорттук инфратүзүмдү өнүктүрүү департаменти боюнча:

- “Бишкек шаарынын аймагына жол чырактарды куруу жана орнотуу” объектиси боюнча жол-транспорттук инфратүзүм бөлүмүнүн башчысы С. Токоев тарабынан **1 126,3** миң сом суммасындагы жол чырактар жана комплектер ордуна коюлсун;

- “Бишкек шаарынын аймагына жол чырактарды куруу жана орнотуу” объектиси боюнча “Альтус” ЖЧКсынан иштин көлөмүн жогорулаткандыгы үчүн **28,6** миң сом суммасындагы каражат өндүрүлсүн.

- “Бишкек шаарынын аймагына жол чырактарды куруу жана орнотуу” объектиси боюнча жол-транспорттук инфратүзүм бөлүмүнүн башчысы С. Токоев тарабынан **41,3** миң сом суммасындагы жол чырактар жана комплектер ордуна коюлсун.

Аныкталды жана корутунду

“Бишкексууканал” муниципалдык ишканасы тарабынан “Бишкек шаарынын суу менен жабдуу жана канализация системаларын реабилитациялоо (II фаза)” объектиси боюнча контролдук өлчөөнүн натыйжаларынын негизинде подрядчы Технотоп” ЖЧКсы тарабынан **39,02** миң сом суммасындагы иштин көлөмүнүн жогорулатылгандыгы аныкталган.

Сунуштама

“Бишкексууканал” муниципалдык ишканасы боюнча “Бишкек шаарынын суу менен жабдуу жана канализация системаларын реабилитациялоо (II фаза)” объектиси боюнча подрядчы Технотоп” ЖЧКсынан **39,02** миң сом суммасындагы жогорулатылган иштин көлөмү өндүрүлсүн.

Аныкталды жана корутунду

Ленин районунун билим берүү башкармалыгы тарабынан 2023-жылы аткарылган капиталдык курулуш-куроо жана оңдоо иштердин көлөмдөрүнүн жогорулатылгандыгы **122,5** миң сомго аныкталган, анын ичинде:

- “№68 орто мектебинде кабинеттерди оңдоо” объектиси боюнча подрядчы СК “Линсар” ЖЧКсы тарабынан **11,5** миң сомго;
- “№131 мектепке чейинки билим берүү уюмунун аймагына бастырма орнотуу” объектиси боюнча **16,2** миң сомго;
- “№118 жана №22 мектепке чейинки билим берүү уюмдарынын кабинеттерин оңдоо объектиси” боюнча подрядчы “Темир строй групп” ЖЧКсы тарабынан **94,8** миң сомго.

Сунуштама

Ленин районунун билим берүү башкармалыгы боюнча төмөндөгү объектилер боюнча 122,5 миң сомго аныкталган иштердин жогорулатылган көлөмдөрү бюджетке өндүрүлсүн:

- “№68 орто мектебинде кабинеттерди оңдоо” объектиси подрядчы СК “Линсар” ЖЧКсы тарабынан **11,5** миң сом;
- “№131 мектепке чейинки билим берүү уюмунун аймагына бастырма орнотуу” объектиси боюнча подрядчы Кыргыз Республикалык майыштар коомунан **16,2** миң сом.
- “№118 жана №22 мектепке чейинки билим берүү уюмдарынын кабинеттерин оңдоо” объектиси боюнча подрядчы “Темир строй групп” ЖЧКсы тарабынан **94,8** миң сом.

Аныкталды жана корутунду

Капиталдык курулуш башкармалыгы тарабынан 2023-жылы аткарылган капиталдык курулуш-куроо жана оңдоо иштердин көлөмдөрүнүн 13 557,9 миң сомго жогорулатылгандыгы аныкталган, анын ичинде:

- “Ак-Өргө” конушунун Ашар көчөсүндөгү эс алуу паркын куруу иштерин жүргүзгөн подрядчы “ДорСтройГрупп” ЖЧКсы тарабынан 9 242,3 миң сомго;
- “Чалбай” конушунда канализациялык түйүндү куруу иштерин жүргүзгөн подрядчы “Альянс Проект” ЖЧКсы тарабынан 257,6 миң сомго;
- “Көлмө” конушундагы Жапаров көчөсүндөгү магистралдык канализациялык станцияны куруу иштерин аткарган подрядчы “Ашар” ЖЧКсы тарабынан 637,8 миң сомго;
- “Жибек-Жолу” көчөсүнөн Чоң Чүй каналга чейин Будённый көчөсүнө канализациялык түйүн куруу иштерин аткарган подрядчы “Ашар” ЖЧКсы тарабынан 893,9 миң сомго;

- “Ак-Ордо” конушундагы Садыр-Аке жана Каркыра көчөлөрүндө жайгашкан өспүрүмдөрдүн мектепке чейинки мекемесин куруу иштерин жүргүзгөн подрядчы “Ак-Ниет Курулуш” ЖЧКсы тарабынан 243,7 миң сомго;
- Бишкек шаарынын Кут турак жай конушундагы электр чубалгыларын тартуу (ЛЭП 10 кВт от ПС35/10) иштерин аткарган подрядчы “Бишкекэлектро” ЖАКсы тарабынан - 129,6 миң сомго;
- Бишкек шаарынын Самойленко көчөсүндө жайгашкан №26 бала бакчасынын кошумча имаратынын курулуш иштерин аткарган подрядчы “Гипер Строй” ЖЧКсы тарабынан 658,6 миң сомго;
- Бишкек шаарынын Токтогул көчөсүндөгү №68 мектеп-гимназиянын аймагына спорт комплексинин куруу иштерин аткарган подрядчы “Аргын Курулуш” ЖЧКсы тарабынан 192,1 миң сомго;
- Бишкек шаарынын Жибек-Жолу көчөсүндөгү мончо-ден соолукту чыңдоочу комплексинин курулуш иштерин аткарган подрядчы “Гипер Строй” ЖЧКсы тарабынан 1 302,3 миң сомго.

Сунуштама

Капиталдык курулуш башкармалыгы боюнча төмөндөгү объектилер боюнча **13 300,3** миң сомго аныкталган иштердин жогорулатылган көлөмдөрү бюджетке өндүрүлсүн жана **257,6** миң сом суммасындагы иштерди кайрадан жасап чыгуу боюнча чаралар көрүлсүн:

- “Ак-Өргө” конушундагы Ашар көчөсүндөгү эс алуу паркын куруу иштерин жүргүзгөн подрядчы “ДорСтройГрупп” ЖЧКсынан 9 242,3 миң сом;
- “Көлмө” конушундагы Жапаров көчөсүндөгү магистралдык канализациялык станцияны куруу иштерин аткарган подрядчы “Ашар” ЖЧКсынан 637,8 миң сом;
- “Жибек-Жолу” көчөсүнөн Чоң Чүй каналга чейин Будённый көчөсүнө канализациялык түйүн куруу иштерин аткарган “Ашар” ЖЧКсынан 893,9 миң сом;
- “Ак-Ордо” конушундагы Садыр-Аке жана Каркыра көчөлөрүндө жайгашкан өспүрүмдөрдүн мектепке чейинки мекемесин куруу иштерин жүргүзгөн подрядчы “Ак-Ниет Курулуш” ЖЧКсынан 243,7 миң сом;
- Бишкек шаарынын “Кут” турак жай конушундагы электр чубалгыларын тартуу (ЛЭП 10кВт от ПС35/10) иштерин аткарган “Бишкекэлектро” ЖАКынан 129,6 миң сом;
- Бишкек шаарынын Самойленко көчөсүндө жайгашкан №26 бала бакчасынын кошумча имаратынын курулуш иштерин аткарган подрядчы “Гипер Строй” ЖЧКсынан 658,6 миң сом;
- Бишкек шаарынын Токтогул көчөсүндөгү №68 мектеп-гимназиянын аймагына спорт комплексинин куруу иштерин аткарган подрядчы “Аргын Курулуш” ЖЧКсынан 192,1 миң сом;
- Бишкек шаарынын Жибек-Жолу көчөсүндөгү мончо-ден соолукту чыңдоочу комплексинин курулуш иштерин аткарган подрядчы “Гипер Строй” ЖЧКсынан 1302,3 миң сом;

- “Чалбай” конушунда канализациялык түйүндү куруу иштерин жүргүзгөн подрядчы “Альянс Проект” ЖЧКсынан 257,6 миң сом суммасындагы иштер кайрадан аткарылсын.

Аныкталды жана корутунду

“Тазалык” муниципалдык ишканасы тарабынан 2023-жылы аткарылган капиталдык курулуш-куроо жана оңдоо иштери боюнча **1570,3** миң сомго бузуулар аныкталган, анын ичинде:

- “Тазалык” муниципалдык ишканасы тарабынан подрядчы “Масафи Строй Групп” ЖЧКсына долбоордук сметалык документтер үчүн **85,0 миң сом** аванс төлөнгөн, бирок иш аткарылган эмес;

- Келишимдин шарттарын бузгандыгы үчүн “Масафи Строй Групп” ЖЧКсына **8,5 миң сом** үстөк айып эсептелинген, бирок “Тазалык” муниципалдык ишканасы тарабынан өндүрүлгөн эмес;

- Подрядчы “Масафи Строй Групп” ЖЧКсы тарабынан жумуштардын көлөмү менен колдонулган материалдар ортосунда жана транспорттук чыгымдарга, эсепке алынбаган чыгымдардагы каталардын эсебинен айырмачылыктар аныкталып **1182,7 миң сомго** жогорулатылган;

- Жалпы аткарылган иштердин жыйынтык актысы боюнча бирдиктүү салык 4% өлчөмүндө алынышы керек болсо, 10% өлчөмүндө салынып, натыйжада салыктан **294,1 миң сомго** айрыма аныкталган.

Сунуштама

“Тазалык” муниципалдык ишканасы боюнча:

- Подрядчы “Масафи Строй Групп” ЖЧКсына аткарылбаган иштер үчүн төлөнгөн **85,0 миң сом** аванстык төлөм кайтарылсын.

- Келишимдин шарттарын бузгандыгы үчүн “Масафи Строй Групп” ЖЧКсынан **8,5 миң сом** үстөк айып өндүрүлсүн.

- “Масафи Строй Групп” ЖЧКсы тарабынан абоненттик кызматынын имаратын курууда **1182,7 миң сом** суммасындагы иштердин жогорулатылган көлөмү алынып салынсын.

- Бирдиктүү салыктан ашыкча чегерилген **294,1 миң сом** суммасы боюнча салыштырма эсептешүүлөрү жүргүзүлүп, калыбына келтирүү боюнча тиешелүү иш-чаралар жүргүзүлсүн.

Муниципалдык мүлктү башкаруу департаменти (2023-2024-жылдарга карата)

Бишкек шаарынын мэриясынын 2025-жылдын 20-майындагы №130 “Бишкек шаарынын мэриясын кайра уюштуруу жөнүндө” токтомунун негизинде Бишкек шаарынын мэриясынын Муниципалдык мүлктү башкаруу департаменти жоюлуп, анын функциялары Бишкек шаарынын мэриясынын борбордук аппаратына өткөрүлүп берилген.

Аныкталды жана корутунду (Регресс)

“Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 26-беренесинин талаптары сакталбастан, 2823 “Соттун чечимдерин аткаруу” беренеси боюнча 2023-

жылы Кыргыз Республикасынын Жогорку сотуна караштуу Сот департаментинин эсебине, Бишкек шаарынын райондор аралык сотунун чечимин аткаруу максатында 4 919,0 миң сом которулган. Келтирилген чыгымдардын ордун регресс түрүндө толтуруу боюнча Департаменттин жетекчилиги жана тийиштүү кызмат адамдары тарабынан тиешелүү иш аракеттер жүргүзүлгөн эмес.

Сунуштама

“Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 26-беренесинин талаптарына ылайык, укукка сыйбаган аракеттерди түздөн-түз жасаган кызматчыга кайтарма талаптар (регресс) коюлсун жана 4 919,0 миң сом суммасындагы чыгымдардын орду толтурулсун.

Салыктык эмес кирешелердин планынын аткарылышы

Бишкек шаардык кеңешинин “Бишкек шаарынын 2023-жылга бюджетин жана 2024-2025-жылдарга болжолун бекитүү жөнүндө” токтомуна ылайык, салыктык эмес кирешелер бөлүмү боюнча, 2023-жылга кирешелер планы 1 200,0 млн сом өлчөмүндө бекитилип, салыктык эмес кирешелер 1187,3 млн сомду түзгөн, план **12,7 млн сомго же 1,0% га** аткарылбай калган.

Ошол эле учурда, салыктык эмес төлөмдөрдүн түшүүсүн пландаштырууда дебитордук карыздын көлөмү камтылган эмес, алар дээрлик эквивалентте (888,5 млн сом) иш жүзүндөгү түшүүлөрдүн 75%ын түзгөн.

Мындан тышкары, баштапкы бекитилген бюджетте каралган жана такталган бюджетте негизсиз кыскартылган 800,0 млн сом суммасында “Айыл чарба багытындагы эмес жерлерди сатуу” бөлүмү боюнча пландын аткарылышы камсыздалган эмес.

2024-жылга кирешелер планы 7 129,2 млн сом өлчөмүндө бекитилип, базарлардан, токтотуучу жайлардан жана автопаркингдерден түшкөн кирешелердин планы эске алынган эмес. Натыйжада, реалдуу эмес болжолдоолорго жол берилип, киреше 90,2 млн сомго аз көрсөтүлүп, кирешелерди аткаруу болжолунун жыйынтыгы бурмаланган. Ошондой эле, “Айыл чарба эмес жерлерди сатуу” бөлүмүндө 4 участка сатуудан түшкөн 150,0 млн сом көрсөтүлгөн эмес.

Төлөмдөрдүн эсебин жүргүзүү процесси жөнгө салынбагандыктан жана “АИС УМС” автоматташтырылган системасы активдүү колдонулбагандыктан улам, реалдуу эмес болжолдоо, ижара төлөмдөрүн жана аларды төлөөнүн толук эмес эсеби, алар боюнча карыздын ишенимдүүлүгү жана мөөнөтү өтүп кеткен күндөр үчүн туумдарды төлөө тобокелдиктери түзүлгөн.

Жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгүн болжолдоо 888,5 млн сомго кем баалангандыгына байланыштуу, аудит ММБДыны күтүүгө **99,5 млн сом** суммасындагы бюджеттик каражаттар натыйжасыз чыгымдалган деп эсептейт.

АПК “Ала-Арча-Центр” тарабынан Бишкек шаарынын Бөкөнбаева–Зелёная көчөлөрүнүн кесилишинде жайгашкан унаа токтотуучу жай үчүн каралган 2270,0 м² жер участогун мыйзамсыз пайдалануу фактылары аныкталган. ММБДынын кызматкерлеринин мыйзамдуу негиздерсиз өз алдынча чечим кабыл алуу менен, 2010-2017-жылдары туура эмес эсептелинген жана өндүрүлгөн ижара акысы 979,2 миң сомду түзгөн. Ошондой эле, Чүй областынын Суу чарба башкы башкармалыгы менен мыйзамсыз ижара келишими колдонулган. Натыйжада, эсепке алынбаган ижара акысы 2024-жылдын 1-октябрына карата 744,8 миң сомду түзүп, анын ичинен негизги сумма 595,8 миң сомду жана айыптык төлөм 148,9 миң сомду түзгөн.

Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 48-беренесин, “Мүлккө муниципалдык менчик жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын талаптарын бузуу менен, 44 ижарачынын 2023-жылдын 8-августтан 31-декабрга чейинки 8 053,0 миң сом суммасындагы ижара акысы “Бишкекжылуулукэлектроборбору” МИнин (Кыргыз Республикасынын Президентинин 2024-жылдын 3-апрелиндеги №89 “Отун-энергетика комплекси боюнча айрым чаралар жөнүндө” Жарлыгынын негизинде, Бишкек шаардык мэриясынын 2024-жылдын 31-июлундагы №3133 токтому менен түзүлгөн) карамагында калган.

Дебитордук карыз

Аныкталды жана корутунду

2025-жылдын 1-январына карата дебитордук карыз 1107,6 млн сомду, ал эми 2024-жылдын 1-январына карата **888,5 млн сомду** түзгөн, же бул көрсөткүч 219,1 млн сомго (24,7%) өскөн.

Дебитордук карызды талдоодо карыздарды категорияларга (туруксуз, ишенимсиз, көйгөйлүү, жокко чыгарылган) бөлүү үчүн критерийлердин жоктугунан улам, классификатор регламентке каршы түзүлгөн. Ошондой эле, категориялар боюнча эсептөөлөр жүргүзүлгөн эмес.

Төлөө тартибин бузган жарандардын бөлүнүшү боюнча эң чоң үлүштү ишенимсиз карыздар - 458,6 млн сомду (44,4%), туруксуз карыздар - 323,2 млн сомду (31,4%), көйгөйлүү карыздар - 56,6 млн сомду (21,4%), соттук карыздар - 257,9 млн сомду, мамлекеттик актылар – 11,3 млн сомду түзгөн.

Ишенимсиз карыздын курамына, өздөштүрүлбөгөн жана кезектеги конкурска коюлууга тийиш болгон ири жер тилкелерин ээлеп турган ижарачылар киргизилген, алар: Ибраимов В. - 375,4 млн сом, 3 жер тилкеси үчүн, “НААР” ЖЧКсы - 115,2 млн сом, “БУКАДА” ЖЧКсы - 11,0 млн сом 25 га жер тилкеси үчүн, “Скиперт Компани” ЖЧКсы - 2,5 млн сом, А.З. Сатаев - 5,5 млн сом, Н. Искендерова - 3,5 млн сом, А.А. Аликов - 2,1 млн сом, А. Сабитов - 4,6 млн сом жана башкалар. Ишенимсиз карыз категориясындагы ижарачылар тарабынан жер тилкелерин кармап турушу, алардын жаңы ижарачылар үчүн кезектеги конкурска коюлбай келиши, бюджеттин кирешесинин эки эсе жоготууларына алып келген.

Жеке менчикке мамлекеттик акт алган ижарачылардын карыздары мыйзамсыз түрдө 11,3 млн сом жокко чыгарылган (“Бишкек шаардык девелопердик компания” ЖЧКсы - 1,0 млн сом, “Триод” ЖЧКсы - 3,5 млн сом, “Торгобуродование” ЖЧКсы - 0,8 млн сом, К. Баймуратов - 0,7 млн сом жана башкалар).

ММБД тарабынан 2020-жылдын 24-сентябрындагы №418у-04/20 эскертүү берилгенине карабастан, “Строитель” ААКсынын 2021-жылдан бери 5,8 млн сом карызын өндүрүү боюнча чаралар көрүлгөн эмес.

Сунуштама

- Муниципалдык жеке менчиктин ижара акылары боюнча планды тактоодо өндүрүлбөгөн карыздар эске алынсын.

- Дебитордук карыздарды категорияларга (туруксуз, ишенимсиз, көйгөйлүү, жокко чыгарылган) бөлүү үчүн критерийлерди жана мөөнөтү өтүп кеткен төлөмдөргө жол бергендиги үчүн жоопкерчиликти белгилөө менен, төлөм тартибин бузуу классификаторун иштеп чыгуу жана бекитүү камсыз кылынсын.

Аныкталды жана корутунду

Бишкек шаардык мэриясынын 1995-жылдын 10-октябрындагы №132 токтомунун негизде, Кыргыз-Америка-Түркия биргелешкен ишканасы “Кока-Кола Бишкек Боттлерс” ЖАКы тарабынан 2,25 га жер тилкеси мыйзамсыз пайдаланылган. Аталган токтомдун 8-пунктунун шарттары аткарылбай, Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан токтомду бекитүү жол-жобосу жүргүзүлбөгөндүктөн, бул токтом мыйзамсыз болгон.

Жер участкаоруна укуктарды берүү боюнча комиссиясынын 2,25 га жер тилкесин 5 000,0 миң сом жылдык ижара акысы менен 49 жылдык мөөнөткө убактылуу пайдаланууга берүү жөнүндө чечимдерине (№10-5/2019 жана 15-05/2019) карабастан, “Кока-Кола Бишкек Боттлерс” ЖАКы тарабынан 1999-жылдан 2019-жылга чейин (Кыргыз Республикасынын Жер кодексинин кабыл алынгандан тартып) аталган жер участогун пайдалангандыгы үчүн ижара акысы эсептелип, өндүрүлгөн эмес. Башкача айтканда, 59,3 млн сом өлчөмүндө карыз жашырылган (негизги сумма – 47,5 млн сом жана туум – 11,8 млн сом). Бул факт Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын мурдагы аудиттеринин жыйынтыктары боюнча белгиленип, ижара акысы боюнча 59,3 млн сом карызды эсептеп, өндүрүнүү камсыз кылуу боюнча берилген жазма буйруктун аткарылбагандыгын, белгилей кетүү керек.

Бишкек шаарынын мэриясынын токтомдоруна (2022-жылдын 9-июнундагы №92 - 12,0365 га, 2022-жылдын 1-августундагы №127 - 0,849 га, 2022-жылдын 10-октябрындагы №197 - 1,76 га, 2023-жылдын 10-июлундагы №146 - 2,5 га жана №147 - 0,16 га), Жер участкаоруна укуктарды берүү боюнча комиссиянын чечимдерине ылайык (2021-жылдын 24-ноябрындагы - 1,76 га, 2022-жылдын 6-июнундагы - 12,0365 га, 2022-жылдын 29-июлундагы - 0,849 га, 2023-жылдын 10-июлундагы - 2,5 га жана 0,16 га), Кыргыз Республикасынын Президентинин Иш башкамалыгына

көп кабаттуу турак жай имаратын долбоорлоо жана куруу үчүн 17,3055 га жер участогу мөөнөтсүз пайдаланууга берилген (Түштүк пландоочу зона).

Мында, Бишкек шаарынын мэриясынын 2022-жылдын 9-июнундагы №92 токтомун кабыл алууда, Жер участокторуна укуктарды берүү боюнча комиссиянын 2022-жылдын 6-июнундагы 12,0365 га жер участогу боюнча чечимине комиссиянын төрагасы А.К. Дороев жана орун басары Н.К. Орунтаев тарабынан кол коюлган эмес, же Кыргыз Республикасынын Президентинин Иш башкармалыгына 12,0365 га жер участогунун берилишинин мыйзамдуулугу камсыз кылынган эмес.

Натыйжада, мамлекеттик менчикке өткөрүлгөн муниципалдык менчик объекттерин Жергиликтүү кеңеш же Бишкек шаардык кеңештин макулдугу менен берүү жагында, “Мүлккө муниципалдык менчик жөнүндө” Мыйзамдын 10-беренесинин аткарылышы камсыздалган эмес.

Сунуштама

- Жер участогун пайдалануу үчүн ижара акысын эсептөө жана өндүрүү боюнча Жер участогуна укуктарды берүү боюнча комиссиясынын чечимине ылайык, “Кока-Кола Бишкек Боттлерс” ЖАКынан **59,3 млн сом** (негизги сумма – 47,5 млн. сом жана айыппул – 11,8 млн. сом) өлчөмүндө ижара акысы боюнча карыз өндүрүлсүн.

- Жер участокторуна укуктарды берүү боюнча комиссиянын 2022-жылдын 6-июнундагы Кыргыз Республикасынын Президентинин Иш башкармалыгына 12,0365 га жер участогунун берүү боюнча чечиминин мыйзамдуулугу камсыз кылынсын.

Аныкталды жана корутунду

Ижарага алынган жер участокторун (аянты 126 636 м², 28 колдонуучу) өз убагында өздөштүрүү боюнча милдеттенмелер аткарылбагандыгы үчүн, келишимдерди бир тараптуу бузуу боюнча чаралар кабыл алынбагандыгы аныкталган. Жылдык ижара акысы **25 853,1 миң сомду** түзгөн.

2014-жылдын 4-ноябрындагы комиссиянын чечими менен (№10 протокол) Москва көчөсү, 225 дарегиндеги аянты 189,7 м² түзгөн кошумча жер тилкеси 0,0256 га болгон турак эмес жай 5 жылга Маматов Эркинбек Абдураимовичке ижарага берилген. Ижара акысы айына 22,7 миң сомду түзгөн. АИСТе 2014-жылдын 13-ноябрындагы №29 муниципалдык мүлктү ижарага берүү келишими катталган. Мүлктү пайдалануу мөөнөтү 2019-жылдын 4-ноябрына чейин белгиленген. 2020-жылдын 1-февралына карата ижара акысы боюнча карыз 608,4 миң сомду, эсептелинбеген туум 152,1 миң сомду түзгөн.

ММБДынын кызматкерлери Н. Токторбаев менен К. Сапаралиевдин 2023-жылдын 16-ноябрындагы №12-814/23-09 кызматтык каттарында “түшүнүксүз себептерден улам ижара келишими түзүлбөй калгандыгы” жана объект авариялык абалда экендиги тууралуу маалымат берилип, ММБДынын сунушу боюнча комиссиянын чечими менен ижарачы Э.А. Маматовдун карызы негизсиз түрдө эсептен чыгарылган.

Сунуштама

- Ижарага алынган жер тилкелерин өз убагында өздөштүрүү боюнча милдеттенмелер аткарылбаган учурда, келишимдерди бир тараптуу бузуу боюнча чаралар көрүлсүн.

- Ижарачы Э.А. Маматовдон 608,4 миң сом суммасындагы негизги ижара карызы жана 152,1 миң сом суммасындагы туум эсептелинип, өндүрүлсүн.

Аныкталды жана корутунду

Ижарачылар тарабынан жер участкаларын максатсыз пайдалануу, ижарачылардын келишимдик милдеттенмелерин бузуу фактылары аныкталган.

“Соода финансылык электротехникалык компаниясы” ЖЧКсы (ТФЭК) 2011-жылдан бери 13,5 миң сом суммасында төлөнбөгөн карызы болгонуна карабастан, жеке менчикке мамлекеттик актысын алып, Шевченко көчөсү 27/1 дарегинде жайгашкан №191 балдар бакчасы үчүн берилген жер участкана көп кабаттуу турак үй курган.

Жер ресурстары башкармалыгынын 2018-жылдын 17-сентябрындагы жана 2020-жылдын 12-февралындагы текшерүү актыларынын негизинде, “Аманте” ЖЧКсы тарабынан өзүм билемдик менен жер тилкесин 2400 м² көбөйтүү, ошондой эле Маданий борбордун ордуна көп кабаттуу үйлөрдү куруу менен жер тилкесин максатсыз пайдалануу түрүндөгү бузуулар аныкталган. (Бишкек шаарынын мэриясынын 2003-жылынын 13-февралындагы №75 токтому менен Ата-Түрк атындагы Эл аралык фондуна, И. Ахунбаев, 102 дарегинен маданият үйүн куруу үчүн 49 жылдык мөөнөткө убактылуу пайдаланууга 2938 га жер тилкеси ижарага берилген). ММБДы тарабынан “Аманте” ЖЧКсына карата доо коюлган, бирок 2020-жылдын 12-мартындагы №160 у/04/20 ижара келишимин бузуу жолу менен, муниципалдык менчикти бошотуу максатында сотко доо коюу боюнча эч кандай чаралар көрүлгөн эмес.

Бишкек шаарынын мэриясынын 2005-жылдын 15-апрелиндеги №380 токтому менен Н. Башмановага, Каралаев көчөсүндөгү спорттук эс алуу жана мейманкана комплексин долбоорлоо жана куруу үчүн 0,72 га жана 0,13 га жер участкатору 49 жылга жана 5 жылга берилген. Бирок, аталган жер участкаларына көп кабаттуу үйлөр тургузулган.

Бишкек шаарынын мэриясынын 2001-жылдын 6-июлундагы №449 токтому менен, “Кобой” ЖЧКсына Чапаев-Ахунбаев көчөсүндөгү тиричилик жана курулуш товарларын сатуу борборун долбоорлоо жана куруу үчүн 0,19 га жер тилкеси 5 жылдык мөөнөткө ижарага берилген. Ижара келишими, ижарага берилгенден кийин 7 жыл өткөндөн кийин, 2008-жылдын 26-ноябрында №А08-208 түзүлүп, аталган жер тилкеси 5 жылга, тактап айтканда, 2013-жылга чейин берилген. 2002-жылдын 10-октябрынан 2004-жылдын 31-декабрына чейин ижара акысы 7 768,4 миң сом суммасында жана туум 72,0 миң сом суммасында эсептелинген. Туумду эсептөөдө 1870,0 миң сомго төмөндөтүлүп эсептелинген, эсептөөлөр боюнча 1942,0 миң сомду (1942,0 - 72,0) түзмөк. Бул жер участкасын 2001-жылдан 2024-жылга чейин

колдонуу мөөнөтүндө, “Кобой” ЖЧКсы тарабынан ижара төлөмдөрү толугу менен төлөнгөн эмес. АИСТе ММБД тарабынан 2023-жылдын 12-майындагы №01-29-531 жооп каты катталган, анда 2023-жылдын 11-майындагы текшерүү актысы жана сүрөттөр тиркелип, ал жерде “Ахунбаева 186” Турак жай менчик ээлеринин шериктиктери тарабынан 2420 м² аянты автопаркинг, жашылдандыруу жана конокторго авто паркинг катары пайдаланылып жаткандыгы белгиленген. Натыйжада, Жер ресурстары башкармалыгынын жообун жашыруу менен, берилген аянттын максатсыз колдонулушу жана ашыкча аянтты пайдалануу, ашыкча аянт үчүн ижара акысынын төлөнбөгөнү жана 1870,0 миң сом суммасында туумдун эсептелинбегени жашырылган.

2014-жылдын 28-ноябрындагы №316-05/2014 протоколго ылайык, Комиссиянын чечими менен, Б.З. Каримовго Садырбаев-түштүк Магистраль көчөсүндө жайгашкан, аянты 0,0575 га жер тилкеси автоунааларды сатууга даярдоо үчүн убактылуу пункт катары 5 жылга ижарага берилген. Жылдык ижара акысы 920,0 миң сом суммасында белгиленген. 2015-жылдын 3-февралында №2015/14773 ижара келишими түзүлүп, ижара келишиминин мөөнөтү 2020-жылы аяктаган. Бардык пайдалануу мөөнөтүндө ижарачы тарабынан ижара төлөмдөрү төлөнгөн эмес. 2024-жылдын 1-декабрына карата жалпы карыз 9 864,4 миң сомду түзгөн, анын ичинен негизги сумма – 8 794,8 миң сом жана туум – 1 069,5 миң сом. 2023-жылдын 13-июлундагы Жер ресурстары башкармалыгынын текшерүү актысына ылайык, аталган жер участогу максаттуу багытында пайдаланылбастан, цемент саткан жана таштанды салган контейнерлер (2 даана 40 тонна) коюлган.

“Газинвест” ЖЧКсы тарабынан Горький 1/1 дарегиндеги Бишкек шаарынын мэриясынын Жерди пайдаланууну контролдоо боюнча башкармалыгынын 2023-жылдагы 3-ноябрындагы кароо актысы менен көп кабаттуу үй курулуп жаткан 0,327 га жана 0,0072 га бастырмага берилген жер тилкеси максатсыз пайдаланылгандыгы аныкталган.

Ошондой эле, ижарачы Ж. Урманбетовго Куйручук көчөсүндөгү жер тилкеси 280 орундуу бала бакча куруу максатында берилген, бирок иш жүзүндө ал жерде эки көп кабаттуу үй курулган.

Натыйжада, ММБДынын жооптуу кызматкерлери тарабынан муниципалдык менчикти жана жерди пайдаланууга мониторинг жана талдоо жүргүзүү функцияларынын жетишсиз дээңгелде аткарылгандыгына байланыштуу, 4 800,0 миң сом суммасындагы жылдык эмгек фонду натыйжасыз пайдаланылган.

Сунуштама

Максатсыз пайдаланылган жер участоктору боюнча (“Соода финансылык электротехникалык компаниясы” ЖЧКсы, “Аманте” ЖЧКсы, “Кобой” ЖЧКсы, “Газинвест” ЖЧКсы, Б.З. Каримов, Ж. Урманбетов) ижара келишимдерин жокко чыгаруу жолу менен муниципалдык менчик объекттерин бошотуу боюнча чаралар көрүлсүн.

Аныкталды жана корутунду

“Мүлккө муниципалдык менчик жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 3-беренесинин 2-пунктунун жана Кыргыз Республикасынын Турак жай кодексинин 5-беренесинин талаптарын бузуу менен, Муниципалдык турак-жай фондунун баланстык наркы 449,6 млн сом болгон 244 батири жашырылып, Муниципалдык мүлктүн реестрине киргизилген эмес.

Мындан тышкары, “Бишкекшаарлифт” жана “Бишкексууканал” МИлери тарабынан кызматтык жайларды жеке жактарга эсепке алынбастан, турак жай катары берилип келген фактылары аныкталган. Реестрде “Бишкекшаарлифт” МИнин кызматтык пайдалануу үчүн 45 батири катталган. ММБДынын маалыматтарына ылайык, 45 батирдин ичинен 21 батир турак жай катары колдонулган же туура эмес пайдаланылган. “Бишкексууканал” МИнин чарбалык башкаруусунда “Муниципалдык турак-жай” фондуна киргизилбеген 506,24 м² аянты менен 7 кызматтык батир болгон. Мындан тышкары, реестрде 4 ээси жок батир көрсөтүлбөгөндүгү аныкталган.

БШКнын 2008-жылдын 27-ноябрындагы №20 “Бишкек шаарындагы көп кабаттуу турак жайларды үлүштүк куруунун тартиби жана шарттары жөнүндө” токтомунун талаптары аткарылган эмес. Анда, шаар бюджетинин эсебинен курулуп жаткан объекттердин кубаттуулугунун 20%ын түзгөн МТЖФны түзүү каралган, ал эми калганы 80% үлүштүк катышуу шарттары боюнча жарандар үчүн бөлүнүшү каралган. 2008-жылдан 2023-жылга чейин Капиталдык курулуш башкармалыгы тарабынан жалпы аянты 47966,69 м² болгон 13 көп кабаттуу үй курулуп, аталган токтомдун талаптарына ылайык, болжолдуу наркы **1 261,9 млн сом** болгон 9593,3 м² аянтка “Муниципалдык турак-жай” фонду түзүлгөн эмес.

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы тарабынан мурунку аудиттердин жыйынтыгы боюнча, Бишкек шаарынын мэриясынын менчигинде турган көп кабаттуу үйлөрдү (1405 бирдик) “Муниципалдык турак-жай” фондуна киргизүү менен Фондду түзүүнүн толуктугун “Кадастр” мамлекеттик мекемесинде өз ара текшерүүнү камсыз кылуу сунуштамасы аткарылган эмес.

Сунуштама

Төмөндөгүлөр камсыз кылынсын:

- Бишкек шаарынын бюджетинин эсебинен курулуп жаткан жалпы аянты 47966,69 м² болгон 13 көп кабаттуу үйдүн кубаттуулугунун 20%ын түзгөн “Муниципалдык турак-жай” фондун түзүү менен, Бишкек шаардык кеңешинин 2008-жылдын 27-ноябрындагы №20 “Бишкек шаарындагы көп кабаттуу турак жайларды үлүштүк куруунун тартиби жана шарттары жөнүндө” токтомунун талаптарынын аткарылышы;

- Муниципалдык мүлктүн бирдиктүү реестрине баланстык наркы 449,6 млн сом болгон 244 батирдин киргизилиши;

- “Бишкек шаарынын мэриясынын менчигинде турган көп кабаттуу үйлөрдү (1405 даана) Муниципалдык турак-жай фондуна киргизүү менен,

фондду түзүүнүн толуктугун “Кадастр” мамлекеттик мекемесинде өз ара текшерүү.

Аныкталды жана корутунду

“Кыргыз Республикасынын Турак-жай кодексин колдонууга киргизүү жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамдын 5-беренесинин талаптары аткрылган эмес, анда муниципалдык турак жай фондунда жашаган жарандар менен мүлктүк ижара келишимин түзүү каралган.

2023-жылы мэриянын токтомдоруна жана Муниципалдык турак жайды менчиктештирүү маселелерин кароо боюнча комиссиялардын чечимдерине ылайык, ММБД тарабынан 105 арыз ээси үчүн ордерлер менен турак жайды менчиктештирүү 124,2 миң сом суммасында же орточо эсеп менен 1 183 сомдон бааланган. Ошол эле учурда, жашаган жайлардын баасы баланстык нарктан кыйла төмөн бааланган: А.А. Чокоева 175 сомго баланстык наркы 1 971,8 миң сом, Рапилбекова 44-52 сомго баланстык наркы 882,8 миң сом, Декин 156-87 сомго баланстык наркы 1995,2 миң сом, А. Исаева 159-40 сомго баланстык наркы 41,1 миң сом, А. Бейшеева акысыз баланстык наркы 627,6 миң сом, Нуке уулу Кенжебек 230-52 сомго баланстык наркы 2 058,0 миң сом, Шелиховской баланстык наркы 791,9 миң сом.

Мурунку аудиттерде менчиктештирилип жаткан мүлктүн баасын реалдуу эмес баалоо жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2014-жылдын 30-сентябрындагы № 557 токтому менен бекитилген, Менчиктештирилүүчү турак жайдын наркын аныктоо тартибин кайра карап чыгуу белгиленген.

Сунуштама

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2014-жылдын 30-сентябрындагы № 557 токтому менен бекитилген, “Менчиктештирилүүчү муниципалдык турак жай фондунун наркын аныктоо тартибин” заманбап рыноктук реалдуулуктарга ылайык, кайра кароону демилгелөө процессин актуалдаштыруу жана эсептен чыгарылган баланстык наркы 8 364,3 миң сомдук активдерди калыбына келтирүү камсыз кылынсын.

Аныкталды жана корутунду

Мүлккө муниципалдык менчиктин реестринде баардыгы 1803 объекттери көрсөтүлгөн: алардын ичинен 1140 объект, же болбосо 63,2 % тийиштүү менчик укугун тастыктаган документтерсиз, ал эми 2 жана 3-тизмелер толугу менен баалоо наркын көрсөтпөстөн берилген. Жер участкакторун эсепке алуунун жоктугу аныкталган. Ушуга байланыштуу муниципалдык менчикти мыйзамсыз өткөрүп берүү жана жоготуу тобокелдигин жогорулатат.

Мисалга алсак, реестрде “Транспорт” тармагына кирген 17 объект катталган, алардын ичинен 7 объект боюнча укук белгилөөчү документтери жок. “Бишкек троллейбус башкармалыгы” жана “Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорттук ишканасы” муниципалдык ишканалары берген маалыматтарды салыштырып, Реестрге 12 объекттинин кирбегендиги, МИлердин балансында Реестрден 8 объекттин жоктугу аныкталган. Ошентип,

Реестрдин 475 позициясында Ири панелдүү үй 8-кичи району катталган, анда чындыгында “ПЕГАС Ала-Тоо” ЖЧКсынын көп кабаттуу үйү тургузулган.

2024-жылдын 1-апрелине карата “ПЕГАС Ала-Тоо” ЖЧКсы боюнча ижара акысын төлөөдө 19,3 млн сом карызы бар жана ал төлөө тартибин бузуучу катары белгиленген. 2018-жылдын 25-январындагы кошумча келишим менен “көп кабаттуу турак үй үчүн” функционалдык дайындоо себепсиз өзгөртүлгөн. Ошентип, Троллейбус башкармалыгынын мүлкүн жеке менчикке өткөрүүнү жашыруу менен Реестрдин маалыматтарын бурмалоого жол берилген.

Реестрде 462 позициясында “Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорттук ишканасы” муниципалдык ишканасынын диспетчердик пункту “Өзүнчө турган имарат 10-кичи район (аягы)” катары катталган. Бул пункт 2020-жылдын 20-январындагы ижарага берүү келишими менен “Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорттук ишканасы” муниципалдык ишканасы жана А.И. Осмонбаев тарабынан ар кандай максаттар үчүн 2019-жылдын 24-декабрындагы Комиссиянын чечими менен салыкты белгилөөсүз жана айына 20,0 миң сом ижара акысы менен берилген. Чындыгында, көрсөтүлгөн аянтта Келишимдин 2.10-пунктунун талаптарын бузуу менен, бул жай реконструкцияланып, аянты кеңейтилип, пайдаланууга берүү актылары жана долбоорлоо-сметалык документтери жок, “Бишкек жүргүнчүлөр автотранспорттук ишканасы” муниципалдык ишканасынын балансына өткөрүлбөстөн, максатсыз пайдаланылып келген.

Сунуштама

“ПЕГАС Ала-Тоо” ЖЧКсынан 19,3 млн сом суммасындагы ижара карызын өндүрүү жана ижарачы А.И. Осмонбаев менен түзүлгөн ижара келишимин жокко чыгаруу боюнча иш-чаралар жүргүзүлсүн.

Аныкталды жана корутунду

“Заманбап базардын курулушу” долбоорунун алкагында 2023-жылдын 30-августунда “Азия Нур Групп” ЖЧКсы менен Мамлекеттик-менчик өнөктөштүк жөнүндө келишим түзүлгөн. 2023-жылдын 30-сентябрына карата Келишимдин 31-пунктун бузуу менен, Департаменттин эсептик эсебине 13 500,0 миң сом жылдык төлөм жүргүзүлгөн эмес, 71-пунктка ылайык депозиттик эсепке финансылык кепилдик которулган эмес. Административдик имарат куруу үчүн 15,0 млн сом өз убагында төлөнбөгөндүгү үчүн, чегерилген 405,0 миң сом суммасындагы туум төлөнгөн эмес жана долбоорду ишке ашыруу боюнча жүргүзүлгөн иштер тууралуу отчет берилген эмес.

Сунуштама

“Азия Нур Групп” ЖЧКсы тарабынан “Заманбап базардын курулушу” долбоору боюнча 2023-жылдын 30-августундагы Мамлекеттик-менчик өнөктөштүк жөнүндө келишимде көрсөтүлгөн милдеттенмелеринин аткарылышыны камсыз кылынып, же, келишимди жокко чыгаруу демилгеленсин.

Аныкталды жана корутунду

“Керемет Банк” ААКсы коммерциялык банкынын №1360370006876984 транзиттик эсеби боюнча көчүрмөгө ылайык, 2023-жылдын 1-январында ММБДнын эмгек акы төлөө долбоору үчүн каражаттары 128,1 миң сом болсо, 2023-жылдын 31-декабрында - 12,4 миң сом болгон. Жогоруда аталган акча каражаттары 2024-жылдары ММБДнын кызматкерлерине 2024-жылы айлык акы төлөөгө пайдаланылган, бирок аталган жылдардагы чыгымдар сметасында бул төлөмдөр каралган эмес.

Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 106-беренесинин 10-пунктуна ылайык, Бирдиктүү казыналык эсептен тышкары турган, бюджеттик каражаттарды алуучулар тарабынан пайдаланылбаган бюджеттик каражаттардын калдыктары бюджеттик каражаттарды алуучулар тарабынан тиешелүү бюджеттердин эсебине бюджеттик жылдын акыркы эки жумушчу күнүнөн кечиктирилбестен которулууга жатат. Аталган Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин талаптары аткарылган эмес.

Мындан тышкары, 2111 “Эмгек акы” жана 2823 “Соттук чечимдерди аткаруу” беренелери боюнча жаңылыш төлөнгөн, тиешелүү бюджеттерге которулушу керек болгон 290,2 миң сом суммасындагы акча каражаттары Муниципалдык мүлктү башкаруу департаментинин эмгек акы төлөө долбоору үчүн ачылган “Керемет Банк” ААКсынын транзиттик эсебине түшкөн.

Сунуштама

Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 106-беренесинин 10-пунктунун талаптарына ылайык, Бирдиктүү казыналык эсептен тышкары турган, бюджеттик каражаттарды алуучулар тарабынан пайдаланылбаган бюджеттик каражаттардын 140,5 миң сом суммасындагы калдыктары жана 2111 “Эмгек акы” жана 2823 “Соттук чечимдерди аткаруу” беренелери боюнча жаңылыш төлөнгөн 290,2 миң сом суммасындагы каражаттар белгиленген тартипте тиешелүү бюджетке которулсун.

Аныкталды жана корутунду

Муниципалдык жер тилкелерин, көп кабаттуу үйлөрдү долбоорлоого жана курууга берилген жерлер боюнча ижарачыларга турак жай жана турак жай эмес жайларды сатуу жөнүндө макулдашууну жана чектөөлөрдү берүү мыйзамсыз жана ченемдик жөнгө салынбаган иш-аракеттер катары аныкталган. Бул ижарачыларга жер тилкелерин сатып алуу боюнча милдеттенмелерди аткарбастан, турак жай жана турак жай эмес жайларды мыйзамсыз сатуу-сатып алуу бүтүмдөрүн жүргүзүүгө мүмкүнчүлүк берген. Ал эми ММБД мыйзамсыз жана эсепке алынбаган батирлерди күрөө катары түзүүгө мүмкүнчүлүк берген.

Жогоруда жазылгандар бюджетинин киреше бөлүгүндө жер тилкелерин сатып алуу боюнча түшпөй калган каражаттар түрүндө жоготууларга алып келген жана ошондой эле муниципалдык менчикке өткөрүлүшү керек болгон имараттардын сатылышы боюнча тобокелдиктерди жараткан. 2 (эки) айлык күчү менен турак жай жана турак жай эмес жайларды ээликтен ажыратуу жана чектөө жөнүндө көрсөтүлгөн мыйзамсыз макулдук (маалымкаттар) берилип, аларды көзөмөлдөбөстөн жана мониторинг жүргүзүлбөстөн, КР Айыл чарба

министрлигине караштуу Жер ресурстары кызматынын алдындагы “Кадастр” мамлекеттик мекемесинин Бишкек филиалына жөнөтүлүп турган.

Натыйжада, турак жай жана турак жай эмес жайларды мыйзамсыз сатуу иш-аракеттерине жол берилген. Жалпы аянты 710867,15 м² түзгөн жайлардын минималдуу баасы боюнча 9 276,8 млн сомго сатылган учурда, жер тилкелерин сатып алууга байланыштуу болжолдуу кирешелердин түшпөй калуусу 189568,5 м² аянттагы жерлер үчүн топтолмо 4 323,0 млн сомду түзгөн. Муниципалдык менчикке өткөрүлбөгөн турак жай жана турак жай эмес жайлардын аянты 10% - 710867,1 м² үчүн болжолдуу кирешелер 9 276,8 млн сомду түзгөн.

ММБД тарабынан күрөөгө коюлган мүлктүн тизмеси талап кылынбастан, “Нур Строй Монтаж” ЖЧКсына батирлерди ээликтен ажыратууга каршы эместиги тууралуу макулдук (маалымкат) берилген. Ошондой эле комиссиянын оң чечими жок болгондугуна карабастан, ММБД тарабынан батирлерди ээликтен ажыратууга мыйзамдарда каралбаган макулдук берүү тууралуу маалымкаттар берилген. Бул куруучуларга (“Бурана Гранд” ЖЧКсы, Сулайманова У., “Падыша-Ата” ЖЧКсы, “Жазстрой” ЖЧКсы, “Авангард Билдинг” ЖЧКсы, “Нуридси” ЖЧКсы) жер тилкелерин сатып алуу боюнча милдеттенмелери аткарылбаган учурда батирлерди сатууга мүмкүнчүлүк берген.

ММБД тарабынан үчүнчү жактарга убактылуу пайдалануу укуктарын берүү боюнча макулдуктарынын (маалымкаттардын) мыйзамдуулугун текшерүүдө, системалык мыйзам бузуулар аныкталган. Атап айтканда, көпчүлүк учурларда актыларды жана жер салыгы боюнча карыздын жоктугу жөнүндө документтер талап кылынбай туруп, негизсиз макулдуктар (маалымкаттар) берилген. Бул 21 ижарачыга жалпы ижара акысы 5,2 млн сомду түзгөн жана аларга пайдалануу укугун базар баасы менен **547,8 млн сомго** чейин сатуу келишимдерин түзүүгө же аларга жеке кирешелерди алуу мүмкүнчүлүгүн түзүп берген, тактап айтканда макулдук (маалым кат) алган ижарачыга 105 эсе көп киреше алып келген.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Жер ресурстары, кадастр, геодезия жана картография боюнча мамлекеттик агенттигинин Бишкек филиалынын маалыматтарынын негизинде, Муниципалдык мүлктү башкаруу департаменти тарабынан күрөөгө коюлган кыймылсыз мүлктү сатуу фактылары аныкталган, анын ичинде идентификациялык коддору менен:

- “Падыша-Ата” ЖЧКсы: 2024-жылдын 18-декабрында А.Р. Ренатовага (1-04-13-0033-0077-01-123);

- Абдыков Э.Э. 2024-жылдын 4-ноябрында Кайрат Кулакмат уулуна (1-04-18-0016-0713-04-111), 2023-жылдын 14-июнунан 22-июлуна чейин “Аалам Строй” ЖЧКсына (1-04-18-0016-0713-01-037; 1-04-18-0016-0713-01-038; 1-04-18-0016-0713-02-066; 1-04-18-0016-0713-03-064); 1-04-18-0016-0713-

02-065; 1-04-18-0016-0713-02-066; 1-04-18-0016-0713-03-064) жана (1-04-18-0016-0713-04-110) жоюлган;

- “Вега Трейдинг” ЖЧКсы: 2023-жылдын 7-сентябрында А.Ч. Нурдинова (1-04-13-0033-0372-02-242), 2024-жылдын 24-октябрында Д.Ж. Усенова (1-04-13-0033-0372-01-084), 2023-жылдын 16-июну, “Нурзаман курулуш компаниясы” ЖЧКсына (1-04-13-0033-0372-01-266);

- “Дианур Строй” ЖЧКсы: (1-04-13-0003-0104-01-306; 1-04-13-0003-0104-01-307) жоюлган; 2024-жылдын 26-июлунда Нурайым Жоробек кызына (1-04-13-0003-0104-01-309 жана 1-04-13-0003-0104-01-310), 2022-жылдын 27-октябрында К.Т. Шайназаровго (1-04-13-0003-0104-01-314).

2023-жылы 10 ижарачынын жер тилкелерин сатып алуу боюнча арыздары каралып, 700,0 млн сомдук жер тилкелери боюнча чечим кабыл алынып, 153,0 млн сомго сатып алуу жана келишим түзүү ишке ашырылган. Натыйжада 547,0 млн сомдук кирешелерден жоготуу болгон.

Бишкек шаардык кеңешинин 2020-жылдын 14-январындагы № 139 токтому менен бекитилген, “Бишкек шаарындагы көп батирлүү үйлөрдү долбоорлоо жана куруу үчүн мурда ижара шартында убактылуу (мөөнөттүү) пайдаланууга берилген жер участкаларды сатып алуу тартиби жөнүндө” жобонун 30-пунктунун “Комиссиянын чечимдерин ишке ашыруу боюнча, сатып алуу-сатуу келишимдерин түзүү үчүн негиз болуп эсептелген укук белгилөөчү документи күчүнө ээ болгон буйруктарды чыгаруу” бөлүгүндө; 32-пунктунун “төлөө шарттарынын бузулушуна жана сатып алуу-сатуу келишимин түзүүгө байланыштуу чечимди жокко чыгаруу жөнүндө маселени комиссиянын кезектеги жыйынына алып чыгуу” бөлүгүндөгү талаптарына ылайык чаралар көрүлгөн эмес.

Күйүүчү май жана майлоочу материалдар, автотранспорт каражаттарынын күйүүчү майын керектөө ченемдери боюнча эмес, күйүүчү май берүү ведомосу боюнча эсептен чыгарган. Жол баракчалары туура эмес толтурулган, тагыраак айтканда, алардын негизги көрсөткүчтөрү жок, чыгуу алдындагы күйүүчү майдын калган калдыгы, автотранспорт каражатынын керектөө ченеми, спидометрдин көрсөткүчтөрү, маршрут, басылган аралык жана кайтып келгенде калган күйүүчү майдын калдыгы тууралуу маалымат көрсөтүлгөн эмес. Бул маалыматтардын жоктугу күйүүчү май жана майлоочу материалдарды натыйжалуу сарпталышын туура аныктоого жана чыгымдар ченемдерге ылайыктуу экендигин эсептөөгө мүмкүнчүлүк бербейт.

Сунуштама

Кыргыз Республикасынын Улуттук коопсуздук мамлекеттик комитетине:

Бишкек шаарынын мэриясынын Муниципалдык мүлктү башкаруу департаментинде жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыктары боюнча аныкталган кемчиликтер жана мыйзам бузуулар боюнча маалымат укуктук баа берүү үчүн жөнөтүлсүн.

Бишкек шаарынын мэриясынын Муниципалдык аймактык башкармалыктары

Эмгек акыга аудит

Аныкталды жана корутунду

№4 Муниципалдык аймактык башкармалыгында “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы ПЖ №266 Жарлыгынын талаптарын бузуу менен, сый акы төлөө шарттары каралбагандыгына карабастан, Кыргыз Республикасында майрам катары белгиленүүчү күндөрүнө карата сый акылар негизсиз чегерилип, жалпы суммасы **467,3 миң сом** төлөнгөн, анын ичинде социалдык чегерүүлөр 68,7 миң сомду түзгөн.

Мындан тышкары, аталган Жарлыктын талаптарын бузуу менен, материалдык жардам төлөө шарттары каралбагандыгына карабастан, баардыгы болуп **18 758,8 миң сом** өлчөмүндө материалдык жардам катары кошумча төлөмдөр төлөнүп берилген, анын ичинде:

№4 Муниципалдык аймактык башкармалыгы – 1 221,3 миң сом;

№6 Муниципалдык аймактык башкармалыгы – 1 322,0 миң сом;

№8 Муниципалдык аймактык башкармалыгы – 1 339,2 миң сом;

№9 Муниципалдык аймактык башкармалыгы – 1 664,0 миң сом;

№10 Муниципалдык аймактык башкармалыгы – 1 326,2 миң сом;

№12 Муниципалдык аймактык башкармалыгы – 2 364,0 миң сом;

№13 Муниципалдык аймактык башкармалыгы – 1 217,8 миң сом;

№14 Муниципалдык аймактык башкармалыгы – 1 180,2 миң сом;

№15 Муниципалдык аймактык башкармалыгы – 1 980,3 миң сом;

№16 Муниципалдык аймактык башкармалыгы – 2 438,6 миң сом;

№19 Муниципалдык аймактык башкармалыгы – 1 449,7 миң сом;

“Бишкек шаарынын мэриясынын “Чоң-Арык” Муниципалдык аймактык башкармалыгы” – 1 165,5 миң сом;

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы ПЖ №266 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” Жарлыгынын 3-пунктунун 4-пунктчасына ылайык эсептелген кошумча төлөмдөрдөн тышкары, иштин татаалдыгы, мөөнөтсүз жумуш күнү үчүн деп **397,0 миң сомго** кошумча төлөмдөр жүргүзүлгөн, анын ичинде:

- *№12 Муниципалдык аймактык башкармалыгы – 200,8 миң сом;*

- *№16 Муниципалдык аймактык башкармалыгы – 196,2 миң сом.*

Сунуштама

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы ПЖ №266 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө

шарттары жөнүндө” Жарлыгынын талаптарын бузуу менен, негизсиз сый акы, материалдык жардам, кошумча төлөмдөрдү жүргүзүүгө жол берген №4, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 19 жана “Чоң-Арык” муниципалдык аймактык башкармалыктарынын кызмат адамдарынын жоопкерчиликти каралсын.

Дебитордук жана кредитордук карыздарга аудит

Аныкталды жана корутунду

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 11-июлундагы №2-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” жобонун талаптарын бузуу менен, дебитордук карыздар боюнча эсеп жүргүзүүдөгү бузуулар **418,7 миң сомго** аныкталган, анын ичинде:

- **№9 Муниципалдык аймактык башкармалыгында** 2023-жылдын 31-декабрына карата “Бишкек суу чарба” муниципалдык ишканасынын 138,7 миң сом дебитордук карызы бухгалтердик эсептин тийиштүү эсептеринде калдык катары чагылдырылган эмес, же жашырылган;

- **№14 Муниципалдык аймактык башкармалыгында** 2023-жылдын 31-декабрына карата “Имран Али” ЖЧКсынын 280,0 миң сом дебитордук карызы эсептен негизсиз чыгарылган, же жашырылган.

Сунуштама

№9 Муниципалдык аймактык башкармалыгында - 138,7 миң сом, *№14 Муниципалдык аймактык башкармалыгында* - 280,0 миң сом суммасындагы жашырылган жана көрсөтүлбөгөн дебитордук карыздар бухгалтердик эсепке алынып, тийиштүү жактар менен эсептешүүлөр жүргүзүлсүн. Жашырылган жана негизсиз эсептен чыгарылган дебитордук карыздарга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчиликти каралсын.

Негизи каражаттардын, товардык материалдык баалуулуктардын күчөтүлгөн эсептеги бланктардын сакталышына аудит

№20 Муниципалдык аймактык башкармалыгында “Канур кейджи” ЖЧКсы тарабынан 301,6 миң сомго “Баткен көчөсүн асфальттоо” боюнча жумуштары аткарылган. Бирок, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 11-июлундагы №2-Б буйругу менен бекитилген, “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” жобонун талаптарын бузуу менен, 116,7 миң сомго негизги каражаттардын баланстык баасы көбөйтүлгөн эмес.

Аудит учурунда бухгалтердик оңдоп-түзөө жүргүртүүлөр аткарылып, Башкармалыктын негизги каражаттарынын баланстык баасы 116,7 миң сомго көбөйтүлгөн.

“Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын сакталышына аудит

Аныкталды жана корутунду

№12 Муниципалдык аймактык башкармалыгында Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 112-беренесинин 3-пунктун бузуу менен, депозиттик эсебинде, контракттарды жана келишимдерди түзүү жана

аткаруу кепилдиги катары, төлөнгөн 100,5 миң сом суммасында 3 жылдан ашык талап кылынбаган акча каражаттарын Бишкек шаардык бюджеттин киреше бөлүгүнө которулган эмес.

Сунуштама

№12 Муниципалдык аймактык башкармалыгында Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 112-беренесинин 3-пунктуна ылайык, депозиттик эсебинде турган 100,5 миң сом суммасында 3 жылдан ашык талап кылынбаган акча каражаттары Бишкек шаардык бюджеттин киреше бөлүгүнө которулсун.

Капиталдык курулуш-куроо жана учурдагы оңдоо иштери боюнча чыгашаларга аудит

Аныкталды жана корутунду

№11 Муниципалдык аймактык башкармалыгы менен “Бишкек жашыл чарба” муниципалдык ишканасынын ортосундагы түзүлгөн келишим боюнча, “4-кичи районундагы бакчаны жашылдандыруу жана көркөндүрүү” иштерин аткарууга, 2023-жылдын 8-сентябрындагы №5 төлөө тапшырмасы менен 1 923,0 миң сом акча каражаты которулган.

Келишим боюнча аталган иштердин аткаруу мөөнөтү 2023-жылдын 30-октябрында белгиленген, бирок 2024-жылдын октябрь айына карата, жумуштарды аткаруу актылары болгону 1 400,6 миң сомго тапшырылган, же аткарылбаган жумуштун суммасы 522,4 миң сомду түзгөн.

Келишимдин шарттары боюнча, аткаруучуга, жумуштардын мөөнөттөрүн бузган учурда, ар бир кечиктирилген күн үчүн 0,1% туум (пеня) төлөнөт, бирок келишимдин жалпы суммасынан 3% ашык эмес деп көрсөтүлгөн.

Жыйынтыгында бүгүнкү күнгө “Бишкек жашыл чарба” муниципалдык ишканасы тарабынан **522,4 миң сом** суммасындагы аткарылбаган жумуштарына, келишимдин шарттарына ылайык, **57,7 миң сом** суммасында туум эсептелип, бирок өндүрүлгөн эмес.

№9 Муниципалдык аймактык башкармалыгында “Гарант строй Кейджи” ЖЧКсы менен 2023-жылдын ноябрь айында түзүлгөн наркы 1 950,7 миң сомду түзгөн келишимге ылайык, “1,2,3,4,4/1 үйлөрдүн короосуна эс алуу зонасын уюштуруу жана аймакты жакшыртуу” боюнча жумуштарын аткарууга 20 күн белгиленген. Келишимдин шарттары боюнча, аткаруучуга, жумуштардын мөөнөттөрүн бузган учурда, ар бир кечиктирилген күн үчүн 0,01% туум (пеня) төлөнөт, бирок келишимдин жалпы суммасынан 5% ашык эмес деп көрсөтүлгөн.

2024-жылдын 6-декабрына чейин “Гарант Строй Кейджи” ЖЧКсы тарабынан аткарылган иштердин актысы түзүлгөн эмес.

Аудит учурунда келишимдин шарттарына ылайык, 77,1 миң сом суммасында туум эсептелип, тиешелүү бюджетке өндүрүлгөн.

Сунуштама

№11 Муниципалдык аймактык башкармалыгы боюнча “Бишкек жашыл чарба” муниципалдык ишканасы тарабынан:

- келишимдин шарттарына ылайык, жумуштардын мөөнөттөрүн бузулгандыгына байланыштуу 57,7 миң сом суммасындагы эсептелинген туум өндүрүлсүн.

- “4-кичи районундагы бакчаны жашылдандыруу жана көрктөндүрүү” боюнча 522,4 миң сомго аткарылбай калган иштердин аткарылышы камсыздалсын.

Аудитор

Ж.Ш. Нурматов